

THUẬN

Ô ĐẶC BIỆT

ESTOT LEGAL
INDOCHINE
N° 4986

HOA-NHƯ

chiến tranh

NĂM THỨ 2, SỐ MỚI 2

ĐÀO-TRINH-NHẤT, Directeur

Bao quưu: N° 150, rue Lagrandière - SAIGON

Samedi 11 Septembre 1937

Số này 24 trang : giá 0 \$ 20

B507

AI ĐAU RĂNG ??

nên mua thuốc:

NHA-THÔNG-THUY

Trị bệnh đau răng (hiệu CÁI RĂNG)

của nhà thuốc

VIỆT-NAM-ĐƯỜNG

N° 23, Quai de la Marne SAIGON

Xức thuốc này thì hết nhức liền. Giá lại rẻ. Mỗi ve 0p.20

Trữ bán tại: THÁI-SƠN-QUẢ
Dentiste 58, Bd, Bonard, SAIGON

Các bà mẹ, muốn cho con mình mạnh khỏe luôn luôn, thì bao giờ cũng nên dùng « SỮA MÈ BÔNG CON » là thứ sữa tốt hơn hết của hãng.

FREXOR

59, à 65, Bd Charner - Saigor

chế tạo riêng cho trẻ em xú nóng dùng.

Hãng có sẵn nhiều cô mụ có ban cấp để tiếp qui bà qui cô, và chỉ cách dùng sữa nuôi trẻ.

Hãng cũng xin tặng sách nuôi trẻ em in bằng quốc âm, cho qui bà qui cô gởi thử hỏi.

Nài cho dặng

Savon hiệu PHỤNG-HOANG

Bọt nhiều, ít hao, Không mục đồ. Giá rẻ.

Là bốn cái đặc-sắc của nó. Phải nài cho dặng savon P.ụng - Hoàng. Cần nhiều đại lý.

—: Savonnerie PHENIX:—
139, Rue des Marins 139 CHOLON

Hiệu đồng-hồ

NGUYỄN - CHÁNH - TRƯC

Kinh nghiệm nhiều năm ở Pháp
7 Amiral Courbet - Saigon

Lãnh sữa đủ hiệu đồng hồ. Chuyên môn sửa compleur xe hơi, máy chụp hình và máy đánh chữ v. v.

Các thứ thuốc

kinh nghiệm

lâu năm của

HỒNG KHÊ

DU'ỢC PHÒNG

88, Route de Hué

HANOI

ĐIỀU KINH DƯỠNG HUYẾT SỐ 27

Thuốc DƯỠNG HUYẾT ĐIỀU KINH số 27, các bà các cô thấy kinh nguyệt không đều khi trời khi sụt, tháng ít tháng nhiều, hoặc 2, 3 tháng mới có một lần, có rồi hết, hết rồi có tanh hôi khó chịu, khi có kinh đau bụng như đầu chóng mặt nhức mỏi tay chân mặt vô mình gây hay dùng thuốc DƯỠNG HUYẾT ĐIỀU KINH số 27 Hồng Khê thì khỏi, ăn ngủ được, khỏi các bệnh, da mặt hồng hào lại tăng thêm vẻ đẹp và giúp các bà các cô mau có thai nghén; mỗi chai giá 0 p. 50 uống được 4 ngày.

THUỐC ĐAU DA DÀY BAO TỬ HỒNG KHÊ nhân Phật Bà 12 tay

1' — Đau tức giữa ngực, lại chói qua sau vai, rồi đau lan xuống ngang thắt lưng, ợ hơi lên cổ, có khi ợ cả ra nước chua, có khi đau quá nôn cả thức ăn ra, hễ ợ hay đánh trung tiện thì đỡ, như thế thì gọi là đau DA DÀY (đau bao tử).
Các chứng bệnh kể trên đây đàn ông, đàn bà, trẻ con thường hay mắc phải nên dùng thuốc Hồng Khê nhân Phật Bà 12 tay thì hết ngay.

THUỐC LẬU HỒNG KHÊ SỐ 30

là môn thuốc chữa bệnh đau Lậu rất hoàn toàn, vậy qui ngài lưu ý, chữa khỏi các bệnh đau Lậu mới mắc, hoặc lâu năm, dai dẳng, có mủ, có máu, nước tiểu có vẩn (filaments) và gouttes matinales đau nặng nhẹ thế nào qui vị hãy dùng thuốc Lậu Hồng-Khê sẽ thấy công hiệu ngay, không hại sanh dục, không kỵ thai, thì qui vị được chắc ý rằng thuốc không có lẫn chất độc.

THUỐC BỎ A-PHIỆN

Quý ngài muốn tìm thuốc bỏ Á-phiện, xin nhắc lại thứ thuốc NAM-HUNG-GIỚI-YÊN-HOÀN là một môn thuốc do người đã bị bệnh ghiên nặng chế ra, để tự mình chữa lấy mình, nên chỉ cách chế luyện rất công-phu giúp cho người bệnh bỏ một cách rất dễ dàng không sanh ra chứng bệnh gì khác, không mất sức ăn ngủ được.
Thấy mập mạp, thêm nặng cân ngay, giá từ 0 p. 50, 1 p. 00, 1 p. 50.

Tổng đại lý Nam-kỳ là nhà buôn ĐỨC-THĂNG 146-148-150 Bd Albert 1er Dakao (Saigon) là một nhà bán thật nhiều áo chemisette Maillot croisé đủ màu, giày bô trắng, semelle caoutchouc có gót, hiệu « con sấu » kiểu đẹp đi rất nhẹ nhàng và bền bỉ mà giá lại rẻ. Saigon có bán lẻ tại cô Nguyễn-thị-Kinh, Vũ-Lai 303, Paul Blanchy Tân Định, Photo Hà Đông 16, Bd Delanoue Cánh Thơ, và khắp nơi có đại lý các thứ thuốc NAM-HUNG-GIỚI-YÊN-HOÀN.

CÁC PHƯƠNG THUỐC THẦN CỦA ÔNG

NGUYỄN - AN - CƯ

CU'U TU' HU'ON SANH KÊ SỎ MU'ON

Thuốc rượu số 39

39 Thuốc rượu số 39 trị 5 chứng phong tê, bại xuội cả năm đi không được, uống thuốc này đi được liền. Thuốc 39 trị các bệnh thuộc về gân và lại rất bổ huyết, đổi máu xấu ra tốt, uống thấy khỏe mạnh hơn thập bội, ăn ngon, ngủ nhiều, hiệu nghiệm như thần. Có bệnh uống thì thấy hết bệnh, còn ai không bệnh uống thì thấy mập mạnh thêm và ngừa tránh được các bệnh.

Nam, phụ, lão, ấu đều dùng được.

Một hoàn giá 1 00 (có bột quế phụ theo, ngâm 1 litre rượu uống 20 ngày).

Thuốc trừ lao số 35

35 Nam, phụ, lão, ấu bị bệnh lao gặp thuốc này thì thấy lành bệnh. Phương thuốc này mấy chục năm nay cứu bệnh có số muôn. Bệnh lâu, mau thể nào, ho lao, ho tổn, thổ huyết, lạc huyết, hễ gặp thuốc này thì thấy hiệu nghiệm như thuốc tiên. Sự mạnh khỏe sẽ trở lại cho mình đầy đủ. Bệnh nhiều phải uống thuốc trong 3 tháng mới dứt tuyệt.

20 hoàn (uống 20 ngày) giá : 2 00.

Thuốc ho số 36

36 Trị các chứng ho thường như ho ban, ho gió, ho cảm, ho nhiều thể nào, ho lâu cách mấy gặp thuốc này cũng phải mạnh.

10 hoàn (uống 5 ngày) giá : 0p.50.

Ở xa mua thuốc sẽ gởi các Contre Remboursement. Tiền ; ọi là 0p. 35 về ; gửi mua chịu. Thuốc hay ; ọi định ; ọi rẻ cho ; ọi không có ; ọi đại lý nơi nào cả. Xa gần mua thuốc xin cứ mua ngay tại số 52 đường Garros.

Điều kinh bổ huyết số 26

26 Thuốc số 26 chuyên trị các chứng bệnh cho đàn bà. Đàn bà thường hay đau chứng này bệnh nọ đều là do bệnh huyết xấu mà ra. Các chứng ầu ngủ không được, kinh nguyệt không đều, từ cung có bệnh, mỗi kỳ có kinh thì đau, mệt, thường ngày có huyết trắng nhiều gặp thuốc này thì hết bệnh ngay.

Thuốc này đàn-bà có thai uống càng tốt và đàn bà lâu hoặc chậm có con uống trong một tháng thì khi sắc tươi nhuận, thân thể khỏe mạnh sẽ có thai được.

10 hoàn (uống 10 ngày) giá : 1p.00.

Khâm-lý Hoàn số 34

34 Thuốc số 34 để bồi bổ khí huyết. Mấy người hay đau yếu làm việc thấy mệt thì nên dùng thuốc này.

Mấy người còn trai trẻ mà ốm yếu hoài, uống thuốc gì cũng không mập mạnh hề gặp thuốc này uống trong một tháng thì sẽ thấy mình nặng lên được mấy kilos. Các ông lão, bà lão dùng thuốc này để bổ dưỡng và ngừa bệnh càng qui lắm.

20 hoàn (uống 10 ngày) giá : 1\$00.

Bính Tân Hoàn số 15

15 Chuyên trị con nít từ một tới mười lăm tuổi, trong mình nóng nhiệt, có đờm nhiều, lâu lớn và hay đau, Da mặt mét hoặc vàng, tối ngủ đồ mồ hôi nhiều, hần thần dả dượi, ít chơi ít ăn.

10 hoàn (uống 10 ngày) giá : 0.50.

Các thứ thuốc của ông NG-AN-CƯ bán tại nhà M. Cao-văn Trục

Số 52, đường Aviateur Garros, Số 52 sau chợ SAIGON.

CHUYỆN HIỆU «HOA NHỰT CHIẾN-TRANH» CỦA MAI CHỦ-Y CỦA SỐ BÁO NÀY

Số báo đặc-biệt này làm ra, không phải ngẫu nhiên. Ngoài chút ý muốn bày tỏ phần sự nhà nghề và công phu gắng gỏi đối với độc-giã ra thế nào, chúng tôi có vài ba mục-đích cốt yếu, thiển cận, do sự cảm-tưởng thiết thực mà ra.

Từ hôm hai bác hàng xóm cùng họ, cùng da, lấy máu và sắt chọi nhau tới giờ, trận này trận khác, ai ăn ai thua, chứ vị độc-giã mỗi ngày theo đuổi điển tín của các nhựt-báo tây nam dư biết. Chư-vị không cần một tờ tuần báo làm cuốn sổ nhựt-kỷ chiến-tranh, vả lại cũng không phải phạm-vi phần sự của nó có thể. Duy có điều là chiến-cuộc này phát ra nguyên ủy xa gần những gì, thực-lực hai bên đối-chiến thế nào, cho tới ảnh-hưởng thời-cuộc có thể đi mãi tới đâu, những điều quan-hệ ấy, chúng tôi thiết tưởng ai cũng muốn tìm tới thọc mạch ít nhiều. Nhưng hiềm vì tài-liệu rải rác nhiều nơi, tiếng chuông phải trái nhiều nhịp, nó bày ra rối mắt, khua rộn bên tai người ta, có lẽ chẳng phải ai cũng sẵn sàng giờ rảnh sức dư để tự mình tìm tới cho biết sự thật bên trong, dầu là một phần rất ít cũng vậy.

Thì số báo này ra, chỉ cốt vì độc-giã mà lãnh làm có một việc đó.

Một số anh em chúng tôi, vừa phân-công, vừa hiệp-tác, lựa chọn tóm gộp những tài-liệu, ý-kiến, hình ảnh, sự-tích ở trong các sách vở báo chí Anh, Pháp, Hoa, Nhựt, mà dọn thành một tập báo chuyên hiệu tâm-thường này. Chủ ý trước hết không có gì khác hơn là trả lời dùm chư vị một hai câu hỏi hình như còn đang băn khoăn trong trí: — Vì sao Hoa Nhựt choăng nhau phen này? — Ảnh-tưởng và kết-cuộc đại-khải rồi ra thế nào?

Độc-giã cứ xem tới đi, có lẽ sẽ nhìn thấy công phu chúng tôi; tuy là nhỏ nhen mặc lòng, nhưng không phải là không có

ít nhiều sự khó nhọc, thành thiệt và sốt sắng. Muốn cống-hiến cho sự «biết» mà độc-giã cần dùng, chúng tôi dầu phải khó nhọc tốn hao thế mấy cũng không dám từ.

TỚI mục-đích thứ hai, chúng tôi muốn cùng độc-giã đi trở ngược lên con đường lịch-sự dĩ-vãng, để nhìn nhận lại những cái dấu vết kiêu-căng thù-cừ đã làm cho mấy nước xum quanh một góc Đông-phương này phải suy vi chìm đắm đến thế nào?

Than ôi! cái cụ-học theo lý-thuyết và khuôn khếp của Tống nho về với biến thái đi, chẳng những làm cho hai nước môn đồ bé nhỏ là Cao-lý và Việt-Nam phải lại vong đã đành, tới ông thầy Trung-quốc cũng phải lao-đao lận-đận đến nay vẫn còn yếu hèn kém sút thiên-hạ, bao lâu của mình không nổi, cất đầu chưa lên. Trong khi đó, một anh môn-đồ khác sớm biết tùy thời tự-tân thì bây giờ đưa

nắm tay sắt ra, nhè giữa đầu ông thầy mình xưa mà gỏi. Chiến-sự Hoa-Nhựt chính là cái gương nên hư đảnh rành của một bên tự-tân một bên thù-cừ khác nhau vậy.

Cũng chính là một dịp để cho những dân-tộc bại vọng hậu tấn phải nhìn biết rằng đời này tiền là chúa, máy là vua, sức mạnh là trời, bất cứ người ta có cái hay gì, mình cũng phải gắng gỏi bắt chước kỹ được cái hay đó, mới có thể sanh tồn về vang dặng. Trừ ra một hai cái tinh-thần bền nằng, một hai cái luân-lý tốt đẹp gì xét là nên giữ mới phải cần giữ mà thôi. Còn thì người sao ta vậy mới có thể sống được với người. Trái lại, nếu nhứt thiết cứ khư khư bảo-thủ thì tất phải yếu, phải nguy, phải ở dưới thiên-hạ mãi.

Nước Tàu trải từ đời Hâm-phong Đạo-quang tới giờ gần một thế-kỷ, bị đánh những cú đau đớn gọi là Nha-phiến chiến tranh hay Đông bắc thất-địa, và phải ném những mùi cay đắng gọi là Bất-bình đẳng điều-uớc.

là Tô-giới, là Lãnh-sự tài-phán-quyền, nào có tại lẽ gì khác hơn tại vua quan sĩ-thư Tàu khư khư thủ-cựu. Họ làm hệ lụy cả mấy xứ em út xóm giềng tưởng họ là thánh thần, lấy họ làm mực-thước, rồi ngã nhào với nhau một đồng!

Đến nay họ còn bị tay cường lân dày vò đè nén, tức là kết quả của đi-độc thù-cừ còn sót lại mà cạo gọt chưa đi. Ai đập vào bước chân họ, phải lo tách ra con đường bỏ củ theo mới cho mau đi!

NHƯNG có một sự thật, mà chúng ta phải nên nhìn biết ngời khen Tàu là phen này họ không còn tánh ý lại nữa.

Trời sanh ra con vật gọi là một người, cho có đủ chun tay trí não để tự mưu lấy mà sống. Sự sống của mình mà đi trông mong nương dựa người ta, chẳng khi nào được như ý muốn. Một người vậy, một nước cũng vậy.

Từ 1932 trở về trước, Tàu chỉ

ỷ y trông cậy vào những công đạo chánh nghĩa quốc-tế, vào hội Quốc-liên, vào hiệp-ước Hoa-thành-đồn v.v... họ tưởng chắc đến khi hữu-sự thế nào người ta cũng bênh vực mình. Sau vụ Mãn châu mà hội Quốc-liên phải ban Điều-tra cho có chuyện, nước Tàu đã giựt mình tỉnh ngộ, biết rằng ở đời không có thể trông nhờ nương dựa vào ai: chính mình phải lo thân mình kéo chết.

Bài học ấy khiến cho họ 5 năm dôi-mài binh-lực, chấn phát dân-tâm, nhờ vậy ngày nay họ mạnh bạo độc-lực đương đầu với Nhựt, lấy sắt chọi sắt, máu đổi máu, không còn chần chờ ý-lại như trước nữa.

Chúng ta có thể tin rằng Trung-quốc có cái khí tự-cường như thế, không phải là một quốc-gia đến phải bại-vong đâu. Cái khí ấy một ngày kia sẽ giúp họ lấy lại những cửa đá mất về trước.

Nhứt là họ yếu sức về những quân-nhu chiến-cụ, hồi nào thấy Nhứt thì nhường, ngày nay thấy Nhứt thì đánh, mà lại đánh một mình, không kể chết cũng không ý-lại vào ai, đó là họ treo cao tấm gương tự-chấn cho những dân-tộc suy nhược cùng soi vậy.

Phải lắm! Nếu mình có thân mà không biết tự lo, tới ngày chỉ trông mong người ta giúp việc kia, ban ơn nọ, giống như anh chàng nằm dưới gốc cây đợi trái rơi xuống ngay miệng mà ăn; hay là chỉ ý-lại noi người mới sống, cái lối sống dựa lưng người ấy chỉ thiệt thời cho mình và chỉ rước lấy những sự thất-vọng.

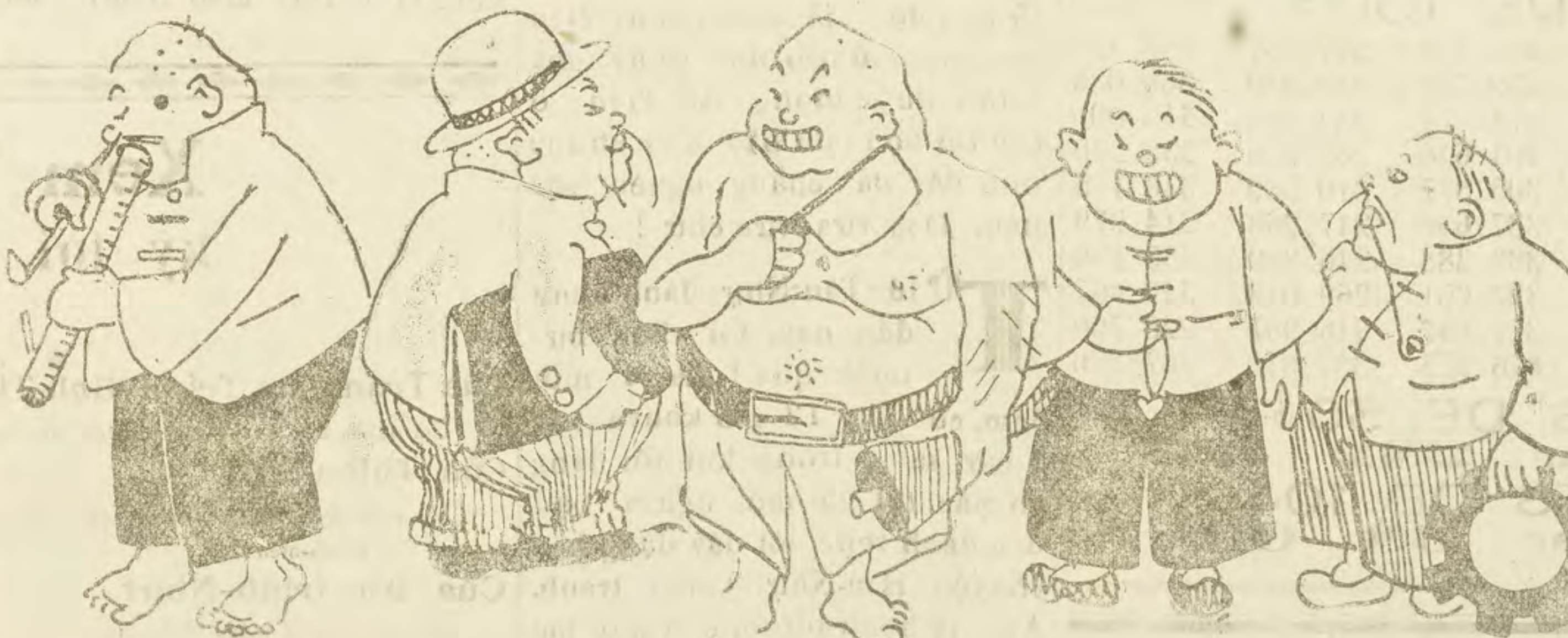
Nước Tàu ngày nay đã biết tự sống lấy thân họ rồi. Nội một cái ý-nghĩa đó đủ khiến người ta nên chú-mục quan-tâm vào cuộc Hoa-Nhựt chiến-tranh, khoan nói gì thua được về ai.

MAI.

NHON vì số này đặc-biệt chật chỗ, nên chỉ tạm hườn mục lời rao «Các nhà công thương Việt-nam đồng tin cậy» để kỷ tới đây.

NAM-KỲ HOA-KIỂU XÚC-THỰC-HỘI

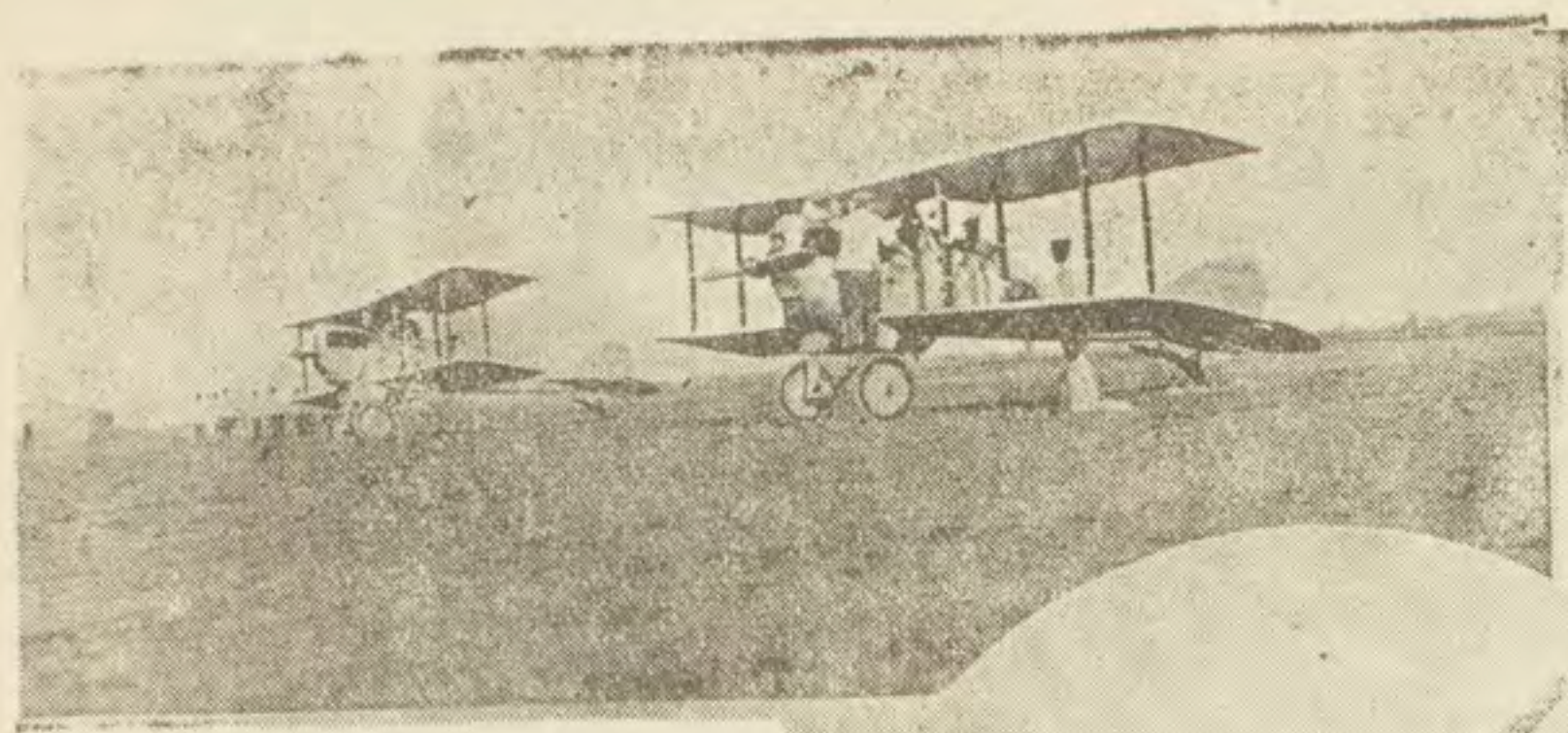
(BỐT ĂN ĐỀ GỎI TIỀN CỨU NƯỚC)

Vậy mà chú nào cũng mập tròn như cái lu!

Xin đưa sô bao này cho anh em bà

con xem và nói: «Nên mua bao MAI»

Máy bay của Nhứt ở
Thượng-hải và súng cao-
xạ của Tàu tại mặt trận
Ngô-tùng.

VIÊN ĐẠN bằng thịt người

Tại trận Thượng-hải, một người
Tàu chun vô trong trái bom để
làm nhục-dạn, toan đánh chìm
tàu trận « Xuât Ván » của Nhứt

Mới đây hàng thông-tin Four-
nier có điện về Paris cái tin tóm
tắt như sau này :

— « Lần này là lần đầu Trung-
Hoa đã dùng nhục-dạn để toan
bắn chìm chiến-hạm XUẤT-VÁN
của Nhứt nhưng chỉ bắn lữa
có một lỗ ở phía trước tàu. Lúc
đầu người ta tưởng rằng chiến
hạm bị tàu bay ném « bom » xuống
như về sau mới rõ rằng nhục-
dạn đã bắn vô chiến-hạm là do
một người lính Trung-Hoa đã
hiến mình nằm trong viên đạn
ngư lôi (torpille) ấy để vận máy
cho đạn trúng giữa tàu Nhứt.
« Khi đạn nổ, thì vị vô danh
anh hùng đó cũng bị tan tành
thân thể »...

Tin này đã làm náo động các
quân-giới sẽ phải đề ý nghiên
cứu và điều tra coi thử người
Trung-Hoa đã chế tạo và lợi
dụng « nhục-dạn » ra sao.

Nhưng nói cho đúng, thì lần
này chẳng phải là lần đầu người
ta hay tội nhục-dạn ra đời. Đã
chớ chẳng phải vừa gì!

hai năm nay, nhiều báo dẫu đại
quân Y cũng đã có người hi-
sanh tành mạng như vậy. Ngay
đến hải quân Nhứt cũng từng
nghĩ tới sự thí nghiệm nhục-
dạn : bộ Hải quân vừa mới rao
tin kêu người đề thí nghiệm, mà
trong mấy ngày có 5000 người
chịu hiến thân cho việc thí
nghiệm ấy.

Song cái công-dụng của nhục-
dạn không lấy gì làm lạ, lao,
luy nghe nói đến nó, người ta
có cái cảm tưởng hèn-dung nó
như con vật dữ dội.

Thiệt vậy cứ coi việc người
Tàu mới bắn phá chiến hạm
XUẤT VÁN đó thì rõ : khi nhục-
dạn nổ, nó chỉ làm lữa có một
lỗ ở ngoài vỏ tàu mà không có
làm gì nguy hại lớn cho chiến
hạm cả.

Nhưng dầu sao mặc lòng,
việc dùng nhục-dạn của Tàu để
bắn phá chiến-hạm Nhứt vừa
đi là một dịp khiến cho người
Nhứt từ nay không còn dám coi
thường quân-dội Trung-Hoa và
hơn nữa thấy thêm quân Trung-
Hoa cũng can-dâm và lợi-hại,
ta hay tội nhục-dạn ra đời. Đã
chớ chẳng phải vừa gì!

TUẦN rồi, sau khi báo vừa
xuất bản, bốn-báo nhận
được đủ hết 3 cuốn
sách ở Hà-nội gửi vô,

1 — PHAN - ĐÌNH - PHÙNG của
Đào-trình-Nhứt

2 — VÔ-GIA-ĐÌNH của Nguyễn-
Đỗ-Mục đích.

3 — QUỐC - VĂN CỤ-THỀ của
Phó-bảng Bùi-Kỹ.

Chư vi độc giả xa gần muốn
được kinh tặng 3 cuốn sách
này xin gửi ngay số tiền 6p.00
một năm báo lại số 150 đường
Lagrangiere. Thêm 0p.30 tiền
gửi, nếu như ở xa. Nhà báo
tiếp được mandat, gửi sách tới
liền.

Số sách để làm quà tặng này
không có nhiều, nếu chư vi
không lấy mau thì hết.

Như' chuyên Hoa Nhứt

Giám cuộc coi hai người đánh gươm rửa nhục :
— Ê ! không được ! « Gú » đó cấm nghe !

NGHĨ VẤN VO'...

TRONG cuộc Hoa-Nhứt chiến
tranh hiện nay, không
nói đến lực-lượng quân-
sự của dân Tàu, nói nội một cái
lòng yêu nước thuần thủy của
họ cũng đủ cho ta kính-phục cảm
mến. Những thương gia thợ
thuyền ra ngoại quốc làm ăn,
trong dịp này, kẻ ít người nhiều
đều gởi tiền về giúp Quân Phái
Nam Kinh để chống cự với quân
địch. Một tên tuổi 14, 15 tuổi
có một hai đồng cũng nhẩy ăn
gỏi về giúp tổ quốc. Cái gương
sáng ấy tôi muốn treo cao cho
những vị phú gia ở nước ta soi
chung, mỗi khi dấn vào địa-
chư bị thiên tai địa-ách.

TUỶ vậy ta cũng đừng tưởng
toan thể dân Tàu đều có
lòng yêu nước hết cả
Cũng có nhiều người Tàu đổ
vội quốc họa bằng một thái-
độ rất đứng - đứng. Họ không
cần tàu bằng mà chẳng sợ Tàu
bại, vì họ có cơ sở chắc - chắn ở
ngoại quốc rồi.

ĐANG tin-tức về Hoa-Nhứt
chiến tranh, nhiều tờ
báo quốc ngữ ở đây
thường nêu lên một câu « Thông-
tin riêng của bốn báo ». Tôi xin
các báo ấy hãy thẳng bới cái
láo xược của mình đi. Chẳng
bớt một chút thôi, tưởng cũng
đỡ cho độc giả nhiều lắm. Nếu
các ông chủ báo dộc tổ ấy mà
mướn được thông tin riêng ở
Tàu thì họ làm báo như chúng
tôi ở đây đã chẳng nghèo sắc
màu. Dộc vừa vừa chứ !

Từ lúc Tàu-Nhứt đánh nhau
đến nay, tôi thật bực-
mình quá ! Là vì mỗi
đêm, cứ đến 12 giờ khuya hay
1 giờ sáng, trong khi tôi đang
an giấc thì có một người bạn
đến đánh thức tôi dậy để bàn
chuyện Hoa-Nhứt chiến tranh.
Anh ta hành tội tôi đến một hai
lời, như định bắt tôi phải nghe
anh ta khen Tàu và chửi Nhứt.
Tuy có bực : mình thật, nhưng
tôi cũng cam chịu, để được thấy
sự bằng lòng của anh ta. Tôi
quên nói anh ta là một người
nửa Nam nửa Khách.

Chỉ cứ nghĩ lần - thần : nếu
Tàu và Nhứt đánh nhau
bằng gươm giáo như
hồi xưa chứ không dùng súng
lựu, trái phá, tàu bay như bây
giờ nữa, tôi khi ra trận, Gươm
giới - Thạch, Bạch - súng - Hy,
Trương - học - Lương v... v... sẽ
mặc đồ võ như trong hát bội,
ay cầm phương-thiên họa-kịch,
cỡi ngựa bạch hay ngựa kim.
Rồi khi ra chiến trường, gặp
ương Nhứt, có lẽ Trương-Trung-
Chánh sẽ hươi kích vũ vũ, miệng
bớt : « Ái ! Ái ! Nhứt ! » chứ
khá hanh hùng, phải xuống
ngựa hàng đầu, bằng nghìn
mạng đầu rơi xuống đất ». Và
tôi ấy có lẽ tưởng Nhứt cũng
« Ái ! xi » một cái, rồi múa men
lung tung. Nếu đánh giặc kiểu
cũ như thế thì người ngoại quốc
sẽ ở lại xem chơi chứ không
đi lánh nạn như ta đã thấy đó.

NGƯỜI Annam ở Saigon
lấy làm chú ý đến cuộc
chiến tranh Hoa-Nhứt
lắm ! Mỗi bữa sớm mai, ai đi
ráo các tiệm nước đều nghe
người mình bàn chuyện Trung-
Nhứt không mỏi miệng. Người
này cho Tàu sẽ thắng, Người
kia rằng Nhứt sẽ lấy hết nước
Tàu. Rốt cuộc chỉ có mấy
« diễn - giả » ấy thua Tàu mà
thôi, vì người nào người nấy

lều phải trả tiền ăn uống cho
chủ tiệm trước khi giải tảo.

MUỐN biết chắc chắn
trong trận chiến tranh
này Nhứt thắng hay
Tàu thắng, tôi có một phương
pháp rất hay : chờ đến khi nào
tết súng hai bên hết nổ.

L. P.

LAIT
LE PATRE
OVOMALTINE
R. MOUTESSIER-SAIGON

LOTTERIE INDOCHINOISE

TIRAGE à HANOI LE 9 SEPTEMBRE 1937

Le Numéro **263.467** gagne **4.000 \$**
8 lots de 1.000 \$

354.999 314.186 283.436 320.944
373.907 328.706 381.968 388.057

60 LOTS DE 100 \$

250.650	345.865	326.180	234.310	377.561	285.175
329.187	258.028	227.950	239.728	313.849	339.088
217.097	224.270	228.450	374.971	284.388	319.000
304.559	310.769	328.667	204.630	263.826	255.260
259.497	348.526	323.565	305.387	310.589	346.175
206.571	376.024	219.180	337.660	247.968	314.979
309.287	361.657	316.517	383.388	246.869	255.189
245.343	313.657	376.601	323.651	269.043	349.467
225.678	269.355	219.577	371.997	246.997	226.760
272.620	305.341	371.418	326.275	337.318	267.766

360 LOTS DE 50 \$
se terminant par **282 135**
3.600 LOTS DE 10 \$
se terminant par **38 00**

TAILLEUR AN-THANH
132-134, Bd Albert 1er, Dakao

Mới lại — Mới lại — nhiều thứ hàng rất đẹp
May khéo — Giá rẻ

Xem « M A I »
kỳ tới 18 Septembre

Cơ NHƯNG BAI:

Của Trương-sur Trịnh-dinh-Thảo

Cái quyền của Trương-sur binh vực bị cáo.

Của Thiệu-Sơn

Về cuốn sách mới của ông nghệ Nguyễn-mạnh-Tường : « Nụ cười và giọt lệ của thanh-niên ».

Của Đào-trình-Nhứt

Nền cổ-vô chủ nghĩa Quốc-gia.

Của Phan-văn-Thiết

Thế-giới thời bình.

Của cô Song-Thu

Tiếp theo bài : « 15 ngày ở nhà thương Bạc-hà ». Độc-giả sẽ thấy có lập-mưu-giá đi
cách nào cho được bị lính con gái bắt.

VÀ NHIỀU BÀI KHÁC:

Một chánh-trị-phạm vượt ngục Côn-lôn 12 lần. — Quan [Thống-dốc Pages] và [tiêu
công-nghệ. — Thơ khôi hài của Đầu-tiếp v. v...

SU THAM-VONG CỦA NHỰT-BỒN HAY LÀ NHỮNG ĐIỀU BÍ MẬT TRONG CUỘC XUNG-ĐỘT TRUNG-NHỰT

Mặt trận của Nhựt ở Phố-dông

TRONG số 1 của « Mai » vì ông bạn Đào-trin! Nhất cho hay rất trẻ rên tôi chỉ viết một bài vắn tắt, cốt để trình qua cái vấn đề Trung-Nhựt một cách đại lược như vậy mà thôi. Ngon - dị « Mai » ra số đặc-biệt, giới hạn giấy mực được rộng hơn, tôi xin bèn kỷ lại với vấn đề ấy với độc-giả.

Trong số trước, tôi có nói địa-thế của binh Nhựt rất là đắc lợi, họ có thể vừa đánh Hoa-bắc, vừa khuấy rối Thượng-hải vừa xâm lấn vào tỉnh Quảng-Đông luôn nữa. Sự tiên đoán ấy tôi nay đã thành ra sự thất-lệ rồi: khói lửa hay ngùn-ngụt từ Nam chí Bắc nước Tàu.

Trước hết tôi xin đánh một câu hỏi Nhựt-bồn có ý thôn tính tất cả nước Tàu chăng? Và liệt cường Âu-Mỹ có để cho họ tự do thực-hành cái chương-trình chinh-phục của họ chăng? Dưới đây tôi thử trả lời mấy câu hỏi đó.

Sự tham vọng của Nhựt

Trước những việc đã xảy ra tháng rồi, Nhựt cũng đã chiếm ở miền Hoa-bắc những chỗ rất đắc thế dễ bề dòm ngó nước Tàu, nhờ mấy trận làm ngang của họ: Năm 1931 Mãn-Châu-Quốc; năm 1933: Nhiệt Hà; 1935: Hà Bắc và Sát-cáp-Nhi; 1936: họ chiếm cứ Phong-dải. Đến như năm nay thì rồi đây ta sẽ biết.

Trước đây, họ đã có đặt những đồn lính ở Phong-dải, Thôn-châu, và Thiên Tân, bởi vậy trận Lu-câu-Kiền thắng rồi, binh Nhựt nhờ binh tiếp ứng đến giúp rất mau vậy.

Bắt đầu từ Thiên Tân, quyền lực của Nhựt đi dài theo con đường xe lửa đi ngang qua Bắc Kinh và đi lên miền Bắc Sát-cáp-Nhi và Tuy Viên, đi xuống miền Nam: Tây An và Thanh Đảo, đi lên miền Tây Bắc: Sơn Hải Quan và Mãn-châu Quốc cùng Cao Ly. Nhờ ba-chỗ phụ-dầu Thanh Đảo, Thanh Châu (Tsangtchéou) và Sơn Hải Quan ở trong tay Nhựt cho nên người Nhựt ở Trung Huê được

thông tin tức với chánh quốc rất mau lẹ.

Lu-câu-Kiền rầm về phía đông nam thành Bắc-kinh trên con đường sắt thông thương Hoa Bắc với Hoa Trung, đi ngang qua con sông Vĩnh-dịnh hệ tiền cầu 15 nấp. Chiếm chỗ ấy, Nhựt tất muốn đem tất cả những mối xe lửa trong xứ.

Bộ tham mưu của Nhựt cho rằng muốn thôn tính tất cả Á-châu thì phải chiếm cứ rầm tỉnh Hoa Bắc trước hết. Họ lại tính nếu có cuộc xung đột với Nga họ sẽ đi vòng phía Ngạc Mông lối chỗ Hồ Bối-khắc Lặc (Balkal), bấu chân không cho đạo binh Nga ở Á-Đông với binh chánh quốc đầu đuôi có thể tiếp ứng nhau cho được. Bởi vậy chương trình của Nhựt là: chiếm một dải đất từ tây qua đông ngang mấy tỉnh Hà Bắc, Sát-cáp-nhi và Tuy-Viên, như thế mới đạt được luôn cái mục đích phân chia Nga với Mãn-châu Quốc cùng dùng cái hình tam giác (triangle): Thiên Tân, Bắc bình và Kalan làm thế ý dõng dõng với Ngạc Mông vì nước này dưới quyền nước Nga vậy.

Ở phía đông Hà-Bắc (Kỳ-Đông), Nhựt đã kiếm được người bộ hạ trung thành với cái thuyết chinh phục của mình ấy là đại tướng Ân-nhữ Canh trước kia đã trợ lực với Nhựt ở Mãn-Châu Quốc. Năm 1926, ông ta nhập vào Quốc dân Đảng, được Tưởng giới Thạch giao cho nhiệm vụ ngoại giao với Nhựt. Qua năm 1934, sau cuộc đình chiến Đường-cổ thì Ân ở Hoa Bắc, vẫn là bạn hữu trung thành của Nhựt Bồn. Ông ta tuyên truyền thuyết tự-rị miền Hoa Bắc. Thông minh, độ 47 tuổi, Ân-nhữ Canh trước từng học ở Đông Kinh. Cái chánh phủ « giả ngộ » Kỳ-Đông của ông ta là một việc sắp đặt của Nhựt để bề dòm ngó con đường sắt đi ngang qua Đường-Cổ và Sơn-hải-Quan mà lên Mãn-châu-Quốc.

Đó chỉ là một việc thực hành đầu tiên của cái chương trình Nhựt-bồn. Còn cần về sau này, mở mang sự dòm ngó, sự « tuần phòng » đúng hơn — trọn cả Hà

Bắc và Tuy-viên. Nếu đại tướng Tổng-triết - Nguyên, chủ-tịch chánh-phủ Hà bắc, Sát-cáp-Nhi mà tách khỏi Nam-kinh thì Nhựt hẳn được một bước đường khá dài nữa. Từ trước tới năm 1936 họ Tổng chú ý đến Nhựt lắm, bởi vậy sự trung thành của Tổng vẫn là một mối hoài nghi của Tưởng-giới-Thạch.

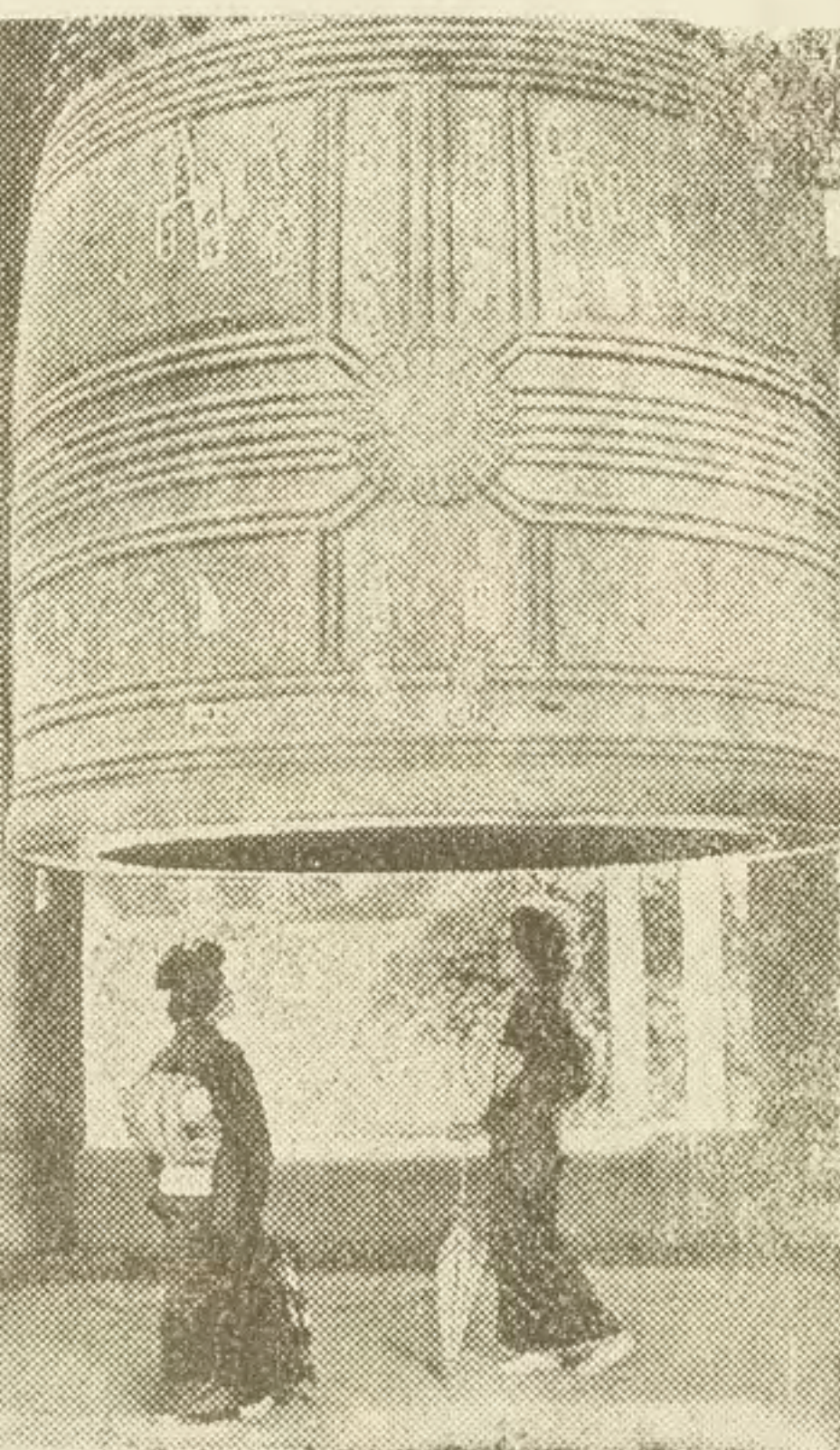
Ông Lawrence miễn Á-Đông

Đại-tướng Nhựt Thỗ - phi. Nguyên được thế giới tặng cho cái biệt hiệu là Lawrence Á-Đông, thường đi đi lại lại Đường-Cổ và Thiên Tân để toan tính một việc lớn lao này: lập ra một cơ quan độc nhất chỉ huy luôn cả hai tỉnh Hà Bắc và Sát-cáp-Nhi, lấy mối liên-thiện giữa Ân-nhữ Canh và Tổng-triết Nguyên, giúp họ nắm nhận Mãn-Châu quốc và ký một tờ hiệp ước quân vụ với Nhựt. Nếu hai điều này làm xong thì hai vị đại tướng ấy có ngày làm chúa cả miền Hoa Bắc.

Trong một cuộc phỏng vấn của một nhà viết báo ngày 9 tháng chạp 1936, T.Đ. Phi-Nguyên đã tuyên bố rằng cái giờ Hoa Bắc tự trị đã gần rồi. Vài tháng sau, về Đông Kinh để dự phiên nhóm của Đại Hội Đông-Binh Vụ, T.Đ. Phi-Nguyên có viết trong báo Kovno-Tomo như vậy:

« Có một ít người cho rằng « cái phong trào bài Nhựt ở Trung-Hoa là sự phân động « với sự lấn hiếp của người « Nhựt. Nói thế là trái lăm. Cái « phong trào ấy, là cái ảnh hưởng tự nhiên của chánh sách

Vái trời phò họ chông tôi

Những binh lính Nhựt qua đánh trận bên Tàu, được vợ con thân-tộc ở nhà hằng ngày cầu nguyện khấn-vái đỡ lăm. Đây là hai cô Nhựt vợ lính, tới Minh-trị Thần-cung (đền thờ vua Minh-trị ở gần Đông-kinh) khấn vái dùm chồng, rồi ra xem quá chương « không-lô » mới dứt rồi mấy tháng nay.

« họ Tưởng mà ra, thêm những « mảnh lời của Nga, Mỹ và Anh « cổ ý phá hoại công cuộc thực « hành cái thiên chức quốc gia « của Nhựt. Nhựt hiện thời đứng « trước một công vụ to tát nhất « trên lịch sử của mình. Cái « chánh sách đại lực của Nhựt « là một việc do Trời sai khiến. « Nhựt có làm thành tựu được « cái cao-vọng của mình chăng? « Đó chỉ có do nơi sự cố quyết « hay không cố quyết của dân « tộc Nhựt mà thôi.

Con đường sắt Bắc-Bình-Mông-Cổ

Những nhà quân-phiệt Nhựt xem xét sự thực hành cái chức vụ thánh-thần (mission divine) ấy một cách nghiêm trọng tuyệt đối, một cách thần-bí mà không làm cho giảm bớt cái tinh-thần thực-hành của họ chút nào. Mùa hè 1936, thế-lực của họ một ngày một thêm rõ rệt ở miền Thiên-ân, Bắc-bình. Nếu làm tới hơn nữa thì là e mịch lòng Anh vì Anh có ở đó rất nhiều quyền-lợi, và lại e cho làm Nam-kinh nghi ngờ mà có hại đến những sự thương lượng đã khéo tính toán tới nay với Tổng-triết-Nguyên, chủ-tịch Sát-bắc. — Họ

tham mưu Nhựt nghĩ phải cần đem các toán quân Nhựt đi đóng ở nơi khác. Thành Bao-đầu, gần nhà ga cuối cùng đường sắt Bình-Tuy, coi địa thế khá quan, nên họ đến đó mà đóng quân. Họ cũng đóng tại Tatung để chiếm các con đường thông thương giữa Bắc-bình và Sơn-Tây. Trong tỉnh Sát-Cáp-Nhi, thành Kalan cũng được Nhựt chú ý như vậy.

Tóm tắt, thay vì từ Bắc-kinh mà đi đến Bao đầu, Đông-kinh kiếm cách đi ngược lại. Sự trừ tính của Nhựt có một chỗ không được đúng: quá lạc quan, như trước đây họ đã có cái bằng chứng là đại tướng Tàu Phó-tác-Nghĩa đã đánh tan bọn phản rợ Mông-cổ do Nhựt ám trợ. Sự thất bại ấy cũng là sự thất bại đầu tiên của chương trình chinh phục Thỗ-Phi-Nguyên vậy.

Năm tỉnh Hoa Bắc

Sự chinh phục Hoa Bắc của Nhựt chỉ có một cái duyên cớ: kinh tế. Năm tỉnh Hoa Bắc có đến 83 triệu dân và có nhiều thổ sản, huê lợi chung của Trung Huê. Là gì một nước kỹ nghệ thanh hành như Nhựt thêm Hoa Bắc như mèo thêm mỡ.

Chính các nhà chánh-trị Nhựt cũng không giấu giếm gì. Mới rồi, sứ-thần Nhựt ở Paris là ông Sigimura có nói với phóng viên báo Le Journal như vậy: — « Nhựt có muốn lấy đất đai của Tàu làm chi, Nhựt chỉ muốn chinh phục Hoa Bắc về phương diện kinh tế mà thôi. Nhựt không có thổ sản mà dùng; Hoa bắc lại có nhiều, lấy thổ sản ấy mà đổi với đồ chế tạo của Nhựt, thế có phải tiện lợi chăng? Mấy năm trước, Nhựt mua bông vải của Mỹ và bán cho Mỹ tơ lụa. Thế nhưng từ khi lụa nhơn tạo phát minh tới nay, Nhựt không thể lấy tơ lụa mà đổi với bông vải được, mỗi năm lỗ đến 1.000 triệu đồng (dix milliards) !... »

Chính vì kinh tế mà sự chiếm cứ Hoa Bắc là một vấn đề chết sống của Nhựt — nên thế nào Nhựt cũng phải đi đạt cho tới mục đích, chẳng sớm thì muộn

Tàu dũ sức chông cự không?

Hiện nay, số người Tàu biết cầm súng không phải ít, đó là nhờ từ khi lập thành dân quốc tới nay, trong nước ly loạn mãi, nên các tay lãnh tụ phải lo huấn luyện dân chúng để đánh giặc. Lực quân chia ra làm nhiều sư đoàn: sư đoàn trung ương (armées centrales) và sư đoàn hàng tỉnh (armées provinciales). Cách đây độ hai năm, người ta đếm tất cả lực quân có đến 2 triệu 234.251 người. Có mấy đạo binh riêng của Tưởng-giới-Thạch do võ quan Đức huấn-luyện và binh khí rất kim-thời.

Không-quân của Tàu cũng không phải ít, có đến trên 1.000 chiếc máy bay. Phi-công thì ban

Trong hình này, người bạn thường phục trắng là Tần-đức Thuần, Bắc-bình thị trưởng. Kế Trương-tự-Trung, tới Phùng-trị-An, chủ trương sư-đoàn 37 chống cự binh Nhựt ở Lư-câu-khê hôm tháng 7 và ở Nam-khải hiện giờ.

đầu do một phái bộ Anh dạy. Sau do một phái bộ Ý dạy, làm đầu là đại-tướng Lordi. Chỉ có hải-quân Tàu thật là tẻ lẩn ma thời.

Còn bên Nhựt thì tuy lực-quân chỉ có 35 muôn nhưng khi nào cần thì họ có thể kêu nhập ngũ đến bốn triệu quan quân.

Nếu chỉ đánh một vài tháng mà thắng thì cái thắng của Nhựt là sự dễ như thờ tay trong túi. Cái đó ai cũng đoán như vậy. Nhưng coi mỗi giặc của diên tri e còn lâu, lại e không chừng liệt-cường xen vào mà tiếp Tàu nữa.

Như thế thì sự xung đột giữa Tàu và Nhựt rồi đây sẽ trở nên một trường huyết chiến to tát, chưa có thể đoán được sự kết cuộc ra sao!

Nhưng, mặc dầu là hai nước đương đánh nhau, trong xó tối lại có nhiều nhà ngoại giao lo việc điều đình ổn thỏa luôn. Việc như vậy là hiện thời, Nhựt không đủ tiền mà ấu thua lâu này. Họ đánh Hoa-bắc, phá Thuận-bái, đánh Hoa-nam như vậy là để làm cho Tưởng-giới-Thạch rớt trí, chờ tình thật lúc này họ chỉ muốn được chiếm cứ Hoa-bắc về mặt kinh tế mà thôi. Bởi vậy họ vận động lập mấy tỉnh này làm một nước độc lập gần Tàu với Mãn-châu. Quốc và Ngoại Mông đi. Làm vua nước ấy sẽ là Phổ Nghi hay em của Phổ Nghi, vì vị hoàng-thân ấy.

Kính cáo bạn đọc

Trên mấy năm xông pha trên con đường cô-dộng cho báo-giới, tôi dâng các bạn yêu quý vừa giúp cho tôi đủ cả mọi phương diện; — Sau nữa các nhà Đại-lý mỗi lần tôi ghé viếng đều sẵn lòng sốt sắng về việc số sách.

Bởi thế nên tôi không nỡ phụ nghề mà đành xa quý bạn. — Con tâm đầu thác, cũng con nhà tơ đến nợ cho dẫu.

Nay vì cảm-tình của ông Đào đối với tôi rất hậu, nên chỉ bắt đầu từ nay lần lượt tôi sẽ đến viếng quý bạn dâng thưa về việc báo «MAI» cải tạo.

Mong rằng: trước sau như một, bạn đọc chẳng quên tôi là một điều quý nhứt.

PHẠM-THÀNH-CHIỂU.

Tập «Tân - Sanh»

(LA VIE NOUVELLE)

Tập «TÂN-SANH» (La Vie Nouvelle) một tập sách như «LES CAHIERS ROUGES» bên Pháp, chuyên về sự truyền-bá học thuật và tư tưởng xã-hội sẽ xuất bản vào trung-tuần tháng septembre 1937 do:

EDITIONS «DÂN-HIỆP»

Cơ-quan chuyên xuất bản những sách có giá trị do các nhà văn xã-hội chủ-trương.

Ài muốn hỏi điều chi xin đi nơi,

M. BUI-PHI-TINH

133 - Rue Lagrandière - SAIGON

SỔ LỤC - QUÂN

của các nước lớn

(Kể theo lúc bình - thường)

Trung-quốc	2.000.000
Nga	1.300.000
Pháp	560.000
Anh	340.000
Mỹ	320.000
Đức	250.000
Ý	350.000
Nhựt	360.000

BÀ LỚN CƯỜI

Tai-chánh tổng-trưởng phu-nhơn chắc nghe phu-quân ở bộ nơi điện-thoại về nhà cho hay rằng ngài đã tìm ra đủ số tiền bạc cần dùng cho chiến-sự bên Tàu rồi, cho nên phu-nhơn tươi cười. Nhưng thẳng nhỏ trên tay ra về tự-nhiên, không thêm biết tới chuyện đó.

PHAN-VĂN-THIỆT

“MAI” XIN HỎI MỘT CÂU:

Ngài xét nên mua hay không?

CHƯ vị độc-giã xa gần đã tiếp được báo «MAI» số trước với số này, đều là chữ vị tra xem báo và có hảo-tâm mà chúng tôi được nghe biết, cho nên chúng tôi mới gửi báo tới. Trong trí chúng tôi trông mong và tin chắc chữ-vị sẵn lòng gúp mua báo «MAI» vậy.

Hai kỳ báo này đủ chứng tỏ ra sự cố gắng của chúng tôi. Nhất là giá giấy chỉ cách nhau có tuần trước tuần này đã mắc thêm lên 0p.40, từ 3p.30 lên tới 3p.70 mỗi ram. Nhưng mà tờ báo vẫn thêm trường và giữ giá cũ, lại ra số đặc-biệt này nữa, tưởng chắc độc-giã cũng lượng dùm tấm lòng sốt sắng và cảnh ngộ khó khăn của chúng tôi ra thế nào?

Xin thú thiệt rằng với hiện-tình kinh-tế và tự-lực của chúng tôi, không thể nào chúng tôi duy-trì được tờ báo bằng cách «đọc báo trước thưng thẳng trả tiền sau» như tập quán lâu nay.

Bởi vậy, chúng tôi xin lay chơn-tình thưa thiệt với chữ-vị: Nếu xét báo «MAI» đáng

đọc thì xin viết thư nhận mua và gửi mandat trả tiền báo nội trong tuần tới. Có vậy nhà báo mới tiện việc kế tiếp gửi báo hầu ngài.

Trái lại, chúng tôi rất lấy làm tiếc vì không thể gửi tiếp được nữa.

Sự bất đắc-dĩ buộc chúng tôi như vậy, xin chữ-vị lượng biết dùm cho.

GIÁ-BÁO. — 1 năm 6p.00. Sáu tháng 3p.00. Ba tháng 1p.60.

Mandat trả tiền báo xin để rõ tên và địa-chỉ như vậy:

Đà o-trinh-Nhất.

Chủ nhiệm báo MAI

N° 150 rue Lagrandière — Saigon

Quý khách cùng quý bạn hàng nên biết!

Hiệu «Long-Xương», ở đại lộ Gaudot, môn bài số 168 170, điện thoại số 30.777 tại Chợ Lớn là tiệm bánh lớn hút và danh tiếng nhứt ở Nam Kỳ.

Mỗi năm đến Trung Thu, bốn hiệu lại càng phải giữ gìn danh dự về các thứ bánh Trung Thu của bốn hiệu đã được quý khách Lục Châu chiếu cố bấy lâu.

Kỳ này bánh Trung Thu này bốn hiệu có chọn được một người thợ khéo chuyên nghề làm bánh Trung Thu ba mươi năm trường bên Trung Quốc qua làm bánh Trung Thu mùa này cho bốn hiệu.

Ngoài sự tinh xảo, hiệu «Long Xương» còn chọn ròng phẩm thực tinh anh và dùng máy làm ra đủ các thứ bánh được thập phần tinh khiết.

Quý khách có mua bánh Trung Thu năm nay nên lưu ý đến hiệu «Long Xương» sẽ đủ biết miếng ngon lành không uổng của.

Giá các thứ bánh Trung Thu:

1. Bánh đùi heo Bắc Trảo với thịt chim... 0p.20
2. Bánh nhúng thịt gà quay 0 18
3. Bánh thị sợi với vi cá 0 18
4. Bánh ngán hẹ hạ nguyệt 0 14
5. Bánh ngán hà phùng nguyệt 0 14
6. Bánh thịt vịt hột sen 0 14
7. Bánh Tây-thi 0 14
8. Bánh đùi heo Bắc-thảo 0 14
9. Bánh hột sen 0 12
10. Bánh thịt heo với hột sen 0 13
11. Bánh Phụng Hoàng 0 10
12. Bánh đậu đen, và đậu xanh quã từ 0 08
13. Bánh đậu đen, và đậu xanh 0 07
14. Bánh con hào với thịt heo 0 14
15. Bánh nậm thông hạnh huê 0 13

Bánh số 15 là bánh chay. Lại có bánh champignon chay nguyệt đặc biệt giá mỗi cái 0p.15, mỗi cân 0p.60.

Long-Xương cần khải.

SỮA CON CHIM

TRU'OC HET NEN NGHE TIENG CHUONG CUA TAU

LAT rủa đọc tới trang 12 và 13, đọc đi sẽ thấy một bài chúng tôi dịch trong báo Nhựt Tân Anh-văn, nói về việc lôi thôi xảy ra ở Lu'-câu-kieu hôm mùng 9 tháng 7 tây và rồi tức là đầu nổi của chiến cuộc Nhựt - Hoa ở miền Hoa-lắc và Thượng-hải ngày nay.

Ấy là tiếng chuông, là lý thuyết của người Nhựt.

Cổ-nhiên cái lý thuyết ấy cho sự lần lỏi ở người Tàu hết là « trăm dân đồ lên đầu làm » - cho Nhựt vốn ra hòa bình thôn thiên với Tàu, sự rắc rối ngày nay không phải tự họ.

Chúng tôi chợt nhớ lại câu thi « thiên dĩ định an » của cụ La Fontaine nước Pháp :

« Cái lý của lòng mạnh bao giờ cũng phải hơn ! » (La raison du plus fort est toujours la meilleure).

Nhưng ngoài ra cái lý của kẻ mạnh, chúng tôi tưởng còn có sự thật hiển nhiên, không dễ cho ai chối cãi che lấp.

Kỳ thiết, chiến sự hiện tại ở Hoa-bắc, Hoa-Trung và Hoa-Nam nay mai có lẽ, bốn quân như Nhựt tìm lấy một cách cố ý và sắp đặt đã lâu, để thực hành đồ tâm xâm lược đại lục của họ.

Chỉ nguyên họ chưa chắc đã thành, vì ai cũng phải nhìn nhận nước Tàu 1937 không còn phải là nước Tàu 1932 nữa. Nhưng mà điều họ sợ ước cho có chiến sự thì họ đã đạt rồi đó.

Bởi vậy, luôn năm sáu năm nay ở miền Hoa-bắc, người ta thấy rõ ràng họ không từ bỏ một tấc đất nào, một cơ hội nào mà không trở trái làm mặt sơn sự phao-vu, để ép bức Trung-Hoa đủ thứ. Mỗi lúc trước Tàu còn nghĩ mình yếu thế, nên chuyện đều nhìn nhục thôi. Nhựt càng được trớn làm tới. Đến nay Tàu đã có đủ lực lượng đối kháng ít nhiều, tự nhiên không dễ cho Nhựt ăn cợn miếng củ được nữa.

Chuyện Lu'-câu-kieu là một chuyện nhỏ mà đồ lẽ ra lớn, ấy là Trung-quốc muốn ròn díp rầy rở ra cho Nhựt bốn và cả thế giới biết Trung quốc đã có lực lượng tự vệ không được khinh thường vậy.

Thì tại Nhựt sơn sự khiêu khích chớ ai.

Thuở nay biết bao nhiêu sanh mạng người Tàu vồng từ vì lòng dạn của Nhựt thì không sao, bây giờ một tên lính thủy Nhựt chết trong đất Tàu thì họ làm hăm hăm hỏ dòi đánh người ta. Huống chi trời hai người lính thủy Nhựt chết đó người ta có thể nghĩ, quyết cho Nhựt tự tại án mạng để có cơ dụng binh độc vô là khác.

Vụ Lu'-câu-kieu cho tới vụ Thượng-hải cũng là một lớp tình sắp đặt giống nhau. Trước sau chỉ do sự thất lạc một vài tên lính !

Trước khi nghe tiếng chuông Nhựt chúng tôi muốn đề đọc giữ nghe tiếng chuông Tàu đã.

Hồi 1 giờ khuya bữa 8 Juillet, đại quân Nhựt đang ở Phong-dài bỗng dùng mìn cơ rặng trong lúc ban ngày họ tập trận ở Lu'-câu-kieu mà đầu hết một tên lính. Họ bảo chắc người Tàu giết chết tên lính đó. Một hai họ dòi xông vô trong thành huyện Uyên-bình để khám xét.

Quen huyện là Vương-lãnh-Trai và lính Tàu trấn thủ nhất định không cho. Quân Nhựt liền đổ ngón kêu khích, chia súng bắn xối vô lính gác trong thành hơn một trăm phát. Trong khi đó ở vô bị lính Tàu trong thành vừa chết vừa bị thương khá nhiều.

Kể đó, Nhựt lại kéo tới phần đất đờn trứ của đạo quán 29 ở Lu'-câu-kieu tức là đánh úp để chiếm lấy phần đất ấy.

Vì lẽ tự vệ, quân Tàu phải chia súng bắn trả. Hai bên đánh nhau trọn ngày cho tới đêm khuya mới ngưng.

Lu'-câu-kieu - một cái cầu đã đẹp nhất thế gian, ngày xưa các cụ mình qua sử bên Tàu tới xem phong cảnh rầy, vinh thi nhiều lắm - ở phía tây thành Bắc-bình cách xa ngoài 30 dặm, thuộc trong bờ cõi của huyện Uyên-bình và bắc ngang trên sông Vĩnh định, chính là nơi xung yếu của con đường Bình-Hán. Nó với Phong-dài là hai tấm bình phong che đở cho Bắc-bình.

Từ lúc chiều theo hiệp ước Đường-cổ, quân Nhựt được quyền đồn trú và tập trận ở Phong - dài, khiến cho địa-vị Lu'-câu-Kieu càng phải trở nên trọng yếu hơn trước. Bởi vậy một sư-đoàn của đạo quán 29 phải đóng tại Lu'-câu-Kieu để phòng giữ.

Nhưng mà quân Nhựt rắp ranh chiếm đoạt Lu'-câu-Kieu, là sự tất nhiên đã sắp đặt từ lâu. Vì nếu Tàu mất Lu'-câu-Kieu, tức là mất tấm bình-phong che đở Bắc-bình.

Ta xem chừng có nỗi thì rõ : Liên buổi chiều hôm sơn sự chuyện xung đột, quân Nhựt tức tốc phái đi hai nhà ngọai giao là Kim-linh và Tri-nhi lên Bắc-bình hăm dọa Tân-đức-Thuần, Bắc-bình Thị-tướng. Họ yêu cầu phía Hoa phải rút quân đóng ở Lu'-câu-Kieu đi. Như thế đủ rõ Nhựt đã giữ được tấm bình-phong thứ nhất của Bắc-bình là Phong-dài rồi, giờ họ cố ý lấy một tấm bình-phong thứ nhì là Lu'-câu-Kieu vậy.

Lẽ tự nhiên là sự yêu cầu vô lý của Nhựt, bị Tân-đức-Thuần cự tuyệt.

Qua 4 giờ sáng mùng 9, đại biểu Hoa Nhựt lại họp bàn với nhau. Kết quả hai bên giao hẹn nhau cùng phải triệt binh một lượt, giao phó việc trị an ở Lu'-câu-Kieu và huyện Uyên-bình cho đại-lính Bắc-an của Thạch-hữu-Tam phụ trách tạm đó.

Nào dè đến trưa, quân Tàu triệt đi rồi, mà quân Nhựt vẫn còn chần chờ ở lại, kiếm chuyện nói rằng còn hai cái xác quân Nhựt đang tìm chưa ra. Thế là họ đóng binh một đại đội ở ga xe lửa Uyên-bình, cự-rự không chịu rút đi theo lời đã ước.

Đã vậy mà hồi 8 giờ sáng và 1 giờ trưa hôm đó, hai phen chia súng bắn quân Tàu. Thế là bước đầu Hoa tìm cách hòa bình giải quyết mà bị Nhựt hăm phá đi vậy.

Tôi đây quân Nhựt cố ý kêu chiến càng rõ ràng hơn. Họ bắt được một viên đại tướng của đạo quán 29, sau khi hành hạ tàn khốc rồi chặt đầu bêu xác, cảnh-tượng hết sức thảm thê. Từ viên chủ tướng Cát-linh-Văn cho tới cả toàn quân 29 ở Lu'-câu-kieu thấy một người bạn mình bị giết rồi thế ai nấy đều tức giận đầy gan, đấm ngực khóc lóc, muốn xông tới băm chém quân Nhựt ngay lúc bấy giờ, nếu như không bị mạng lính trưởng quan cản trở.

Phải biết tướng sĩ đạo quán 29, năm trước đã từng đối địch với quân Nhựt ở cửa ải Hy-phong, rồi tiếng anh hùng cường kiên ẩm. Đạo quán nào chờ đạo quân này không hề sợ Nhựt.

Lòng quân rất là phần khích. Họ thề sống chết với Lu'-câu-kieu. Họ chỉ vào Lu'-câu-kieu mà thề độc :

— Cầu này là mồ chôn chúng ta thề không chịu nhìn thua quân lùn phen này.

Lúc bấy giờ Quân-trưởng Tống-triết-Nguyên nắc về quê nhà ở Lạc-lãng nghĩ mải. Họ tin chắc rồi Tống phải lại đặt lên Thiên-tân mà điều đình với Nhựt may ra có êm thấm chuyện này.

Nhưng quân Nhựt cố lấy Lu'-câu-Kieu cho kỳ được, thành ra cuộc điều đình thứ nhì lại ăn trót.

Đang yếu-làng ngồi xe hơi chạy tuốt lại phi trường Hồng kiều, muốn vào tận bên trong nhưng lính Bảo-an Tàu canh gác, cản lại nhất định không cho vô. Hai người Nhựt ngang tàng ấy rút súng ra bắn, lính Tàu vội vàng mọp dưới cổ. Viên sĩ binh Thời-cảnh-Triết nghe tiếng súng toan chạy vô trong phi trường cáo báo, nhưng bị viên thủy-quân Nhựt bắn hai phát súng chết ngay.

Đồng thời, những lính Bảo-an Tàu đi tuần xung quanh phi trường, theo dõi tiếng súng chạy lại, hai thầy trò người Nhựt chẳng nói phải trái gì, cứ việc chia súng bắn cản. Lính Tàu phải bắn trả. Đại Sơn bị trúng đạn ngã chết lập tức, còn Trai-Đặng bị thương tích chạy được vài trăm bước cũng ngã xuống chết nốt.

Nội đêm bữa đó, khắp cả Hồng kiều, Giang loan, Ấp bắc, tỉnh trạng xôn xao.

Sáng lại, Thị trưởng Thượng hải là Du hồng Quân đi kiểm tổng lãnh sự Cương mục của Nhựt, trước là kháng nghị về việc người Nhựt hay dò la binh tình quân cơ của Tàu, sau nói về việc rùm ro mới xảy ra, hai bên nên dùng cách ngoại giao để giải quyết cho ổn thỏa thì hơn. Cần nhất là hai bên hiệp lại điều tra coi thử lỗi phải về ai. Cương - mục cũng đồng ý như thế.

Sau cuộc điều tra, té ra lỗi về phần

VÌ SAO CÓ VỤ LU'-CÂU-KIỀU và THU'O'NG-HẢI

Đồng thời họ chở quân lính ở Đông-bắc tới Bắc-bình liên lền, ra mặt bao vây và khu-trục đạo binh 29 của Tàu ra khỏi Hoa-bắc mới nghe.

Thế rồi chiến sự phát ra. Đạo quân 29 chống cự hăng hái kịch liệt, song vì có thế, cho nên chỉ trong mấy ngày, đành đề cho thất thủ Bắc - bình và Thiên-Tân. Cũng có nguyên nhân là tự Trương-tự-Trung đang đánh thì làm phản theo Nhựt, khiến Nhựt chiếm được Bình-Tân mau quá như thế.

Đạo quân 29, chia ra một phần lui về mé bắc giữ vững Nam-Khẩu ; quân Nhựt chết mấy muôn rồi vẫn chưa đánh lấy được quan ải rầy. Còn một phần thì xuống Bắc-định để hội với quân Trung-uơng phái lên, hiệp lực cự Nhựt ở Hoa-bắc từ cuối tháng 7 tới giờ.

Nhựt quyết tâm, muốn được tung hoành ở Hoa-bắc họ cốt đồng thời có chiến sự tại Thượng-hải, lâu lâu giữ quân đội Trung-uơng nước Tàu chia bờ sức mạnh ở miền dưới, không thể dồn cả lực lượng lên miền trên được.

Họ lại lừa phỉnh tính mạng một vài tên lính.

Lúc cuộc diện ở phương Bắc xối xao Nhựt liền đem hải-quân tới thì oa ở Thượng-hải. Quân lính ấy và cả Nhựt kiều thường đi tới mô trình thám những cơ quan quân bị của Tàu và sơn mấy bay quân sự ở Hồng-kiều. Rất dỗi họ coi mấy bay lên không trung chụp hình hay là dòm ngó phi trường của Tàu một cách ngang tàng tự thị lắm. Nhà đương cuộc Tàu đã tỏ ý kháng, nghị nhưng Nhựt không đếm xỉa gì.

5 giờ chiều 9 juillet, một viên hải-quân trung úy Nhựt là Đại sơn Đồng-phu cùng một tên thủy binh tên là Trai

Nhựt hết thấy. Vì Hoa trước đã cảnh cáo nhiều lần. Bấy giờ hai người thủy sư Nhựt vô cớ xam phạm vô cớ đất của lính Hoa canh gác. Lẽ tự nhiên lính Hoa phải chống cự mà bắn chết Đại sơn và Trai đả.g.

Nhưng phía Nhựt thì đổ lỗi cho Hoa, nói rằng phần đất ấy thuộc về con đường đang đắp của Công cộng tổ-giới, người Nhựt có quyền đi lại tự do. Phía Hoa có quyền gì đặt lính canh gác tại đó. Tóm lại Nhựt chối hẳn sự Đại sơn và Trai đả có ý xông vào phi-trường Tàu để dò thám. Còn mấy tên lính Hoa vì sao bị Đại-sơn bắn chết kia thì Nhựt làm lơ không nói đến.

Thế rồi Nhựt rần rần rộ rộ đem toàn trận và lực quân sang Thượng-hải liên lền. Quân Trung uơng cũng vì sự hộ vệ phần đất Thượng hải của mình mà kéo tới phòng trấn.

Nhựt tưởng đều cứ đem vô lực tới hăm dọa, tất là Hoa phải sợ mà cầu hòa như năm nào. Không dè binh lực Hoa bây giờ hùng cường không thua gì Nhựt. Bất cứ Nhựt yêu cầu chuyện chi, Trung-uơng đều bác bỏ không nghe, quyết ý đánh nhau thì đánh không sợ.

Vậy là chiến sự Thượng hải kể theo Hoa bắc mà nổi lên. Cả lực quân và không quân Tàu làm cho Nhựt phải thuật thối khùng khiếp, vì trên mây hay mặt đất cũng thế, không ngày nào mà quân Hoa không làm cho quân Nhựt thất lợi, chẳng nhiều thì ít. Chiến-sự Thượng hải kéo dài tới nay trút tháng rồi, xem ra quân Hoa có thắng thế nhiều hơn. Nhựt phải tính đến cách phong tỏa bờ biển Trung quốc từ 5 Septembre tới nay, cốt làm cho Trung quốc tuyệt đường tiếp viện về kinh tế và quân giới. Song còn đường tiếp tế trên mây xanh, Nhựt có phong tỏa được không ?

V.

BINH PHONG-TINH

LÀ NGUYÊN-NHƠN LỚN
GÂY RA BỆNH ĐIỀN

Một vị Bác-sĩ đã nói với những vị cựu-sinh-viên trường Sư-phạm rằng : « Bình phong-tinh là cái nguyên-nhơn lớn gây ra bệnh điền. » Ông Bác-sĩ nói rất đúng.

Bình phong-tinh mà trị không nhấm thuốc, gốc độc nhập cốt làm cho khí huyết say nhược, tâm thần không tương giao, tinh thần hao kém, não giác đồ dần lâu ngày làm cho con người hóa ra như mất trí. Thời-kỳ ấy bệnh điền rất dễ mắc.

Muốn kiếm một thứ thuốc hay, trừ dứt bình phong-tinh chắc chắn, không hại sanh dục, khỏi trừ căn, quý ngài hãy dùng thuốc BẠCH-ĐỘC-HOÀN ĐAI-QUANG. Bình nặng uống ba bốn ve là dứt tuyệt, nhẹ chỉ uống hai ve. Đã là một phương thuốc trị bệnh linh-nghiem, thuốc này trị được chứng Bạch-đái-hạ đần bà nửa; Kinh nguyệt không đều, khi trời khi sụt, kinh huyết đỏ bầm, hoặc vàng dợt, nước da vàng mét, dùng thuốc này thì khí huyết sung túc, kinh huyết đúng kỳ, không đau bụng, nước da hồng hào. Một trăm người dùng đều hết bệnh cả một trăm.

THÔI-NHIỆT-TÂN

ĐẠI-QUANG

Trị các chứng cảm mạo, nhức đầu, ban trái Trẻ em nóng mình, đêm ngủ đổ mồ hôi, khát nước, quí bà hãy cho em uống thuốc này, nửa giờ sau em sẽ mát ngay. Em có ban có trái mà làm nóng sáng mê man, cho uống thuốc này nửa giờ sau cũng mát. Quý ngài nên để sẵn trong nhà vài gói thuốc này phòng khi nửa-đêm nửa-hôm, trong nhà có ai nóng lạnh, nhức-đầu hoặc trẻ em cảm sốt; dùng trong lúc nửa đêm rất tiện.

Nhà thuốc ĐẠI-QUANG
N° 27 Bd Tổng-Đốc Phương
CHOLON. Télép: 30.055

N° 29 Rue des Cantonnais,
HANOI. Télép: 805

Những tiệm thuốc và
những nhà Đại-lý Annam
đều có bán đủ thứ thuốc
Đại-Quang, khắp nơi.

CẦN DỪNG:

Một người thợ nhuộm.
Xin do: 258, Rue Paul-
Blanchy, Tân-định, Saigon.

Muốn dặng trứng mùa
to hãy dùng phân

TAM SẮC

(Agrophos)

Quý ngài, nếu muốn dặng ruộng của mình sẽ gặt dặng lúa nhiều, và nặng cân thì xin quý ngài hãy dùng thứ phân Tam SẮC (Agrophos) dấm bảo kết thêm huê lợi 50 phần trăm. Ví dụ năm rồi không bỏ phân Tam sắc (Agrophos) quý ngài đã gặt dặng 100 gia lúa, năm nay quý ngài có bỏ phân Tam sắc thì quý ngài sẽ gặt dặng 150 gia chẳng sai. Mỗi mẫu chỉ bỏ từ 2 tới 3 bao mà thôi.

Nhà buôn «Trường Sanh»
bảo kết nếu quý ngài rải phân Tam sắc mà không dặng kết quả mỹ mắng thì xin trả tiền cho quý ngài đủ mua phân ấy lại.
Giá mỗi bao 100 kilos 4p. 40

TỔNG ĐẠI-LÝ

L'Industrie Sino Ann mite
TRƯỜNG SANH

Nos 68-69 Quai de Belgique
SAIGON —

Téléphone N° 21.088

Cần dùng nhiều nhà đại-lý,
giá đặc biệt lời to.

KỆ AI CHÉM GIẾT,
TA CỨ NGÂM THI!

- 8 -

TÔNG-VỊNH VỀ CUỘC HOA NHỰT CHIẾN-TRANH

Ngon giấc người Nam đương chống cẳng

Súng đầu dựng dậy tiếng dưng dưng

Ô kia Hoa Nhựt đương tranh đấu

Mặt bễ Thái Bình sóng tứ tung

Đất chật người đông sống thế nào?

Cheo leo giữa bề mấy cù lao

Trên trường thiên diên yếu là chết,

Trước lễ sanh tồn Nhựt tỉnh sao?

Đất cát mình mông cửa lại giàu

Xưa nay ai chẳng biết anh Tàu

Dân hèn nước yếu lòng không thiết

Lục đục trong nhà cớ chọi nhau.

Tước mắt ngon lành miếng thịt thơm

Cửa ngon ai chẳng muốn phần hơn

Lạnh tay vớ lấy Đông tam tỉnh

Nhựt mặc thối ai háy, nguýt, hờn

Bên hòa, bên chiến cứ đôi co.

Hoa bắc, anh Lùn cứ việc no

Đồ lậu cứ buôn trước mũi lính

Lính Tàu đồ dâm dĩ hơi ho.

Xót lòng nước mất lại nhà tan

Ước trí làm liều có chủ Trương

« Bình gián » chủ cầm tù họ Trương

Mười lăm ngày chặn ở Tây An.

Gần xa rừng động tin binh-biến

Chồng vợ theo nhau giữa lúc nguy

Cất cánh Mỹ Linh bay đến kịp

Ai rằng khăn yếm chẳng nam nhi.

Đoàn kết từ đây mới thấy hình

Trường-Thành trống giục, nguyệt rung rinh.

Tan tành trước trận quân «hăm chín»

Phải bỏ Thiên-Tân với Bắc Bình.

Dân-khí khắp nơi như lửa cháy

Mặc cừu thể giặc át mây bay

Namkinh liền mở quần-anh hội

Cờ đến nước rồi phải xuống tay.

Bốn mặt chia quân cắt tướng-tài

Nước tràn đất lấp sợ gì ai

Hồng-quân hai tướng Châu, Mao, lãnh

Hoa Bắc giao Phụng một mặt coi

Gắng sức cùng lo mỗi quốc cừu

Anh hùng họ Bạch, tổng tham mưu

Trung Ương có Tướng cầm quân đội

Quân khí vang lừng nuốt đầu ngư

Tước súng bạo tàn tuôn suối máu

Dưới cờ ưu ái dựng non thầy

Đánh cho đời biết gan anh kiệt

Cho lũ tham tàn phải gớm tay.

Bom lửa từ trên rơi xuống đất

Lầu đài như cũ liệng lên không

Một thành Thượng-Hải như hoa gấm

Phút chốc nằm trên ngọn lửa hồng.

Mờ mịt ngang trời khói lộn mây

Chiến thần reo hát vỗ đôi tay

Trong trường tranh đấu máu và sắt

Cái kiếp con người, kiếp cỏ cây.

Vì đầu non loại phải tư tưng tàn

Lượng sống bất bình mấy thuở tan

Nhả mặt gào to cùng Thượng đế :

Ngài ơi ! có thấy cảnh non gian.

Hồng-Tiêu

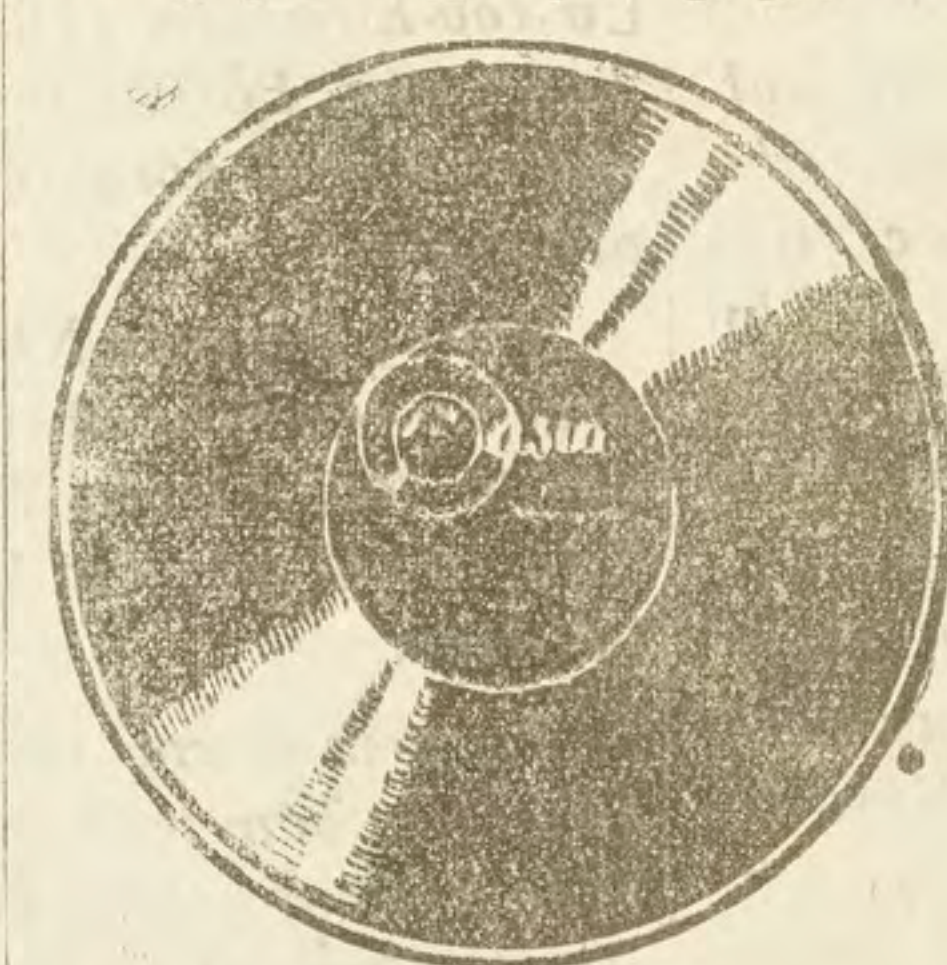
Kháng Nhu't anh-hùng

Bốn tướng-lãnh đại danh của đạo quân 29. Tay mặt, trên là Tổng-triết-Nguyên, nhi-lập-cửu lộ-quân Quân-trưởng. Dưới là Đoàn-trưởng Cát-tinh Văn, đầu hết ra lệnh cho quân sĩ bốn bộ chống cự binh Nhựt.

Tay trái, trên là Lữ-trưởng Lưu-tự-Trân, dưới là Tham-mưu Từ-dĩnh Cơ, đều chỉ huy kháng chiến.

◆ ASIA ◆

Mất tiền đến rạp nghe ca,
chỉ bằng mua đĩa ASIA
đề nhà.

TRÚ BÁN AI :

Manufacture Indochinoise
de Caoutchouc

37 rue Colonel Grimaud
Saigon

Téléphone : 21.424

XUỞNG CHẾ TẠO

327 Quai de Choquan—Tél. 30.395
71-73 Rue Daniel Bỉnh-Tây

Téléphone 30.253

Các nhà thể thao
danh tiếng trong xứ
như Chim, Hương, Ngân
Lợi, và chiến tướng hội,
Jean Comte đều có dùng :

TONIKOLA

Ai cũng
công nhận
Tonikola là
một thứ thuốc
hay vô cùng
Có trữ bán ở các
tiệm bào chế thuốc
lây ở Saigon, và lục
tỉnh, như là ở :

Pharmacie Dakao

106, Bd. Albert 1er

Là nơi phát ve
nhỏ Tonikola để giúp
anh em thí nghiệm thử

đời cách-mạng của PHAN bội CHAU

IV

MUON HÂM TỈNH-THANH NGHÊ-AN

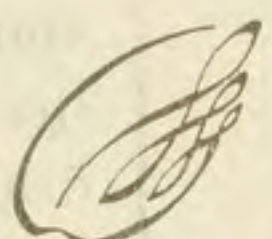
NHƯNG trong 9 năm đó tôi vẫn lo nghĩ trau dồi lòng cánh để một mai bay nhảy vẫy vùng, chớ không hề sao-lãng. Tôi thường cùng anh em đồng chí là bọn ông Vương-thức-Quý (người cha khởi nghĩa, đem hương-bính chống với Bảo-hộ, sau bị tử nạn) và Hà-văn-Mỹ (là một viên kiện-tướng bộ-hạ của cụ Phan-dinh-Phùng, sau bị quan Bảo-hộ bắt được, tự tử mà chết), chúng tôi âm-mưu với nhau, mỗi năm tới ngày lễ kỷ-niệm cộng-hòa, anh em mật-hội *đồ-đăng ở tỉnh-thành Nghệ-an, toan bề hãm thành. Song quân-linh Bảo-hộ đông đảo, việc phòng-bị kiên-cố lắm, chúng tôi không thể thành sự được. Có điều là nhơn mấy dịp đó mà anh em giảng hồ hiệp-khách được làm quen kết bạn với nhau, cũng tức là đầu giây mối nhợ cho cuộc hoạt-động của tôi sau này vậy.

Đến năm tôi ngoài 30 tuổi, đảng Cần-vương khắp trong nước nổi nhau vỡ lở tan tành, chỉ còn sót lại một mình cụ Phan-dinh-Phùng ở La-son, có sức cầm cự được lâu. Nhưng tới năm Giáp-ngọ, niên-hiệu Thành-thái thứ 6, cụ mất. Từ đó trở đi non sông hiu quạnh, việc gánh vác không còn ai. Trãi 10 năm, tôi ôm lòng phần, nuôi chí to, vẫn rắp rành ở ngay giữa khoảng núi Hồng sông Lam, dựng lên một cây cờ độc-lập. Tôi đây tôi không thể nào nín mà không làm được nữa.

Tôi sanh-trưởng trong làng xóm dã-man, thuở giờ chỉ quen lặn lội trong rừng từ-chương khoa-cử, nói đến tài-học như người Âu-châu, thật tôi không có mấy may nào. Song tôi có bầm-chất cang cường, biết nghĩa liêm-sĩ, không chịu theo đuôi làm tớ người ta. Vừa gặp trong nước hồi này cự-đăng đã im hơi bắt đầu, tân-đăng thì chưa nảy nhánh đâm chồi, tôi kết giao hợp đảng bao nhiêu lâu, thành ra ở trong xã-hội hơi có tiếng tăm hơn trước, thiết nghĩ lúc này chính mình không tự ra tay làm việc, liệu còn chờ ai. Kết-quả tôi được như ngày nay, thiệt bởi một tắc lòng suy nghĩ đó làm nguyên-nhơn vậy.

Tuy thế, tôi đại dốt thì thôi. Nghĩ xem thế-lực Bảo-hộ lớn lao thế kia, tài sức tôi nhỏ nhoi thế này, tôi ý vào quốc-dân mà quốc dân ở vào trình-độ còn thấp thối ra sao, tôi dựa vào thời-thế mà thời-thế nhăm lúc khó khăn ra sao

không nói cũng rõ. Vậy đó mà tôi chẳng dòm trước ngó sau, chỉ cậy mình có bầm máu nóng trơ trơ, toan ra tay làm việc và trời lập biên, chẳng phải là tôi điên khùng lắm sao? Dầu vậy mặc lòng, tôi cứ việc hăng hái đi tới, không dòm ngó trước sau gì hết. Trong trời đất có ai ngu lạ hơn tôi nữa không?

V - TÔN ÔNG CU'ÔNG-ĐỂ LÊN LÀM MINH-CHỦ

Số là ban đầu tôi định chiêu-nạp bọn anh-hùng lực-lâm và những người trong đảng cần-vương còn sót lại, để dựng cờ khởi nghĩa ở khoảng Nghệ-Tĩnh. Bởi vậy có một lúc bộm rượu làng chơi, cùng tôi lui tới giao-du thân mật lắm.

Bộ hạ củ của Phan tướng-công là Quỳnh-Quảng, và môn hạ của Bạch-xỉ (1) là bọn Kiêm và Cọng, hay ra vào lui tới nhà tôi luôn.

Nhà tôi là nhà làm nghề dạy học, nhưng mà học trò chỉ ở nhà ngoài, còn nhà trong thì chưa đầy khách hào kiệt son lam. Các ông đồ nho trong xóm gặp lúc đi ngang chợt ngó thấy tình trạng như thế, đều lắc đầu le lưỡi, đến đôi lần sau các ông không dám day mặt ngó vào nhà tôi nữa.

Việc chúng tôi mưu tính lần hồi chín chắn, gần tới ngày hẹn nhau phát lên rồi.

Song ông bạn thân của tôi là Đặng-quân Thái-Thân nói với tôi:

— « Xem kỹ lại thời-thế chưa có chỗ nào mình đáng thừa cơ làm việc lớn. Bọn ta vội vả làm can đi, chắc là không xong việc gì được đâu. Nhưng ta cũng phải làm sao để chỉ tỏ cho người Pháp biết rằng quốc-dân ta chẳng phải toàn là hạng người quá hèn, vậy thì ta cứ mạo-hiêm làm một phen cũng được, có điều là mong trước

sao chúng ta cất tiếng lên trư ớc rồi phải có người nối lời sau mới được.

« Nhưng nếu ta chỉ khởi-sự trong khoảng Nghệ Tĩnh mà thôi, tôi e như chuyện cái thai đưa nhỏ khó đẻ, ở trong bụng mẹ lọt ra chưa kịp khóc oa oa mấy tiếng thì đã chết non mất rồi. Tôi trộm suy nghĩ mà lo ngại dùm cho tiên sanh chỗ đó.

Vua THANH-HTÁI

« Theo ý tôi tưởng, trước hết ta nên vào Nam ra Bắc, cầu anh em hào-kiệt ở hai nơi cùng làm việc với ta. Đất Bắc-kỳ vốn nhiều nghĩa-sĩ, từ Quảng-nam trở vào Nam-trung cũng không thiếu gì hạng người khảng khái bi-ca. Ta lấy nghĩa đề-huê với họ rồi tất cả anh em ba nơi đồng-thời khởi- nghĩa, để chia sức mạnh của bên địch, mà vây cánh đồ đảng chúng ta đồng, như vậy họa chẳng mới tính nên công việc đáng.»

Đặng-quân vốn người hăng hái, gan dạ, nhơn-phẩm lại cao, trãi 10 năm vừa là thầy vừa là bạn của tôi. Nay nghe lời ông nói rất nhăm, tôi mới tỉnh-ngộ, liền bàn định trước hết hãy vào Nam-trung, rồi sau sẽ ra ngoài

Bắc, liên-kết với các phe-đảng anh em toàn-quốc, để sắp đặt khởi- nghĩa sau. Lúc bấy giờ bạn đồng-niên với tôi, ông Đặng-văn-Bá cũng tán-thành cái chi tôi đã định, bèn cùng tôi đi vào trong Nam.

Tôi vào Nam chuyển này, nghe nói trong đảng cần-vương hai tỉnh Quảng-nam Quảng - nghĩa, có viên kiện - tướng là ông Nguyễn-Thành sau khi bị bắt nhờ có Nguyễn-Thân cứu dùm, may mà được tha, giờ ông đang ở trong núi làm ăn. Song chỉ khi hồi xưa vẫn còn nòng nân, chưa phải là tro tàn lửa nguội, chẳng qua như chim cắt đang đợi có gió thu đó thôi.

Mùa xuân, tháng hai năm Thành-thái Quý-mão, tôi với hai họ Đặng cùng vào Quảng-nam. Lúc đi ngang Huế, gặp ông Lê Võ từ Bình-định trở về tới đó.

Lê-quân vốn con nhà làm tướng. Bốn người anh đều chết vì nạn nước. Ông nhỏ tuổi nhứt trong nhà, thành ra may mắn chưa chết. Khi gặp gỡ tôi ở kinh-thành, Lê-quân tỏ bày chí khí như phôi gan trái mật. Chúng tôi hôm sớm quần quýt với nhau, thành ra thân thiết. Rồi cùng chúng tôi đi vào Quảng-nam, tìm đến ra mắt cụ Nguyễn-Thành.

Ông cụ này, hồi khởi nghĩa-bình mới có 18 tuổi, mà đã xông pha hùng hổ, nhiều lần đánh bên địch phải thua, họ khen cụ biết cách cầm quân. Cụ chính là người trối nhứt của nghĩa-đăng vậy.

Chúng tôi đến, cụ mới thấy đã coi như bạn thân lâu ngày. Anh em cùng ngồi quây quần uống rượu nói chuyện. Cụ Nguyễn-Thành bàn bạc công việc thiên hạ một cách hùng hồn và rất rành mạch đúng lẽ.

Tôi đem chí muốn ra phân trần. Cụ vỗ tay, nói:

— « Hay dữ! Thuở nay, ai muốn mưu toan đại-sự, trước

hết phải cần ba điều này: một là thấu lòng người, hai là góp số tiền lớn, ba là sắp đặt mua sắm quân-khi cho đủ. Hề lòng người ta đã chịu tin phục thì số tiền lớn có thể góp được. Có tiền thì vấn-đề quân-giới, không khó giải quyết đâu.

« Nhưng phải biết dân-tri và tập-quân của dân nước nhà, không thể nào bắt chước làm theo châu Âu cho được. Bọn ta muốn có cách kêu gọi nhơn-tâm cho dễ, nếu không mượn tiếng phò vua giúp chúa thì những nhà sang họ lớn kia, ai chịu phụ-họa theo mình. Vậy thì ta đầu có bụng cứu nước mặc lòng, chẳng qua chỉ chết thân mình cho tròn được một tiếng vậy thôi, ngoài ra không ăn thua lợi ích gì cho việc lớn.

« Vua Hàm-Nghị trốn tránh ở chốn nào, đã lâu không nghe tin tức ra sao. Còn vua Thành-Thái hiện tại thì ở trong tay Bảo hộ, anh em ta không làm cách gì thân cận một bên ngài được. Sẵn có dòng dõi của đức ông-cung Cao-hoàng thuở xưa, ngày nay đang còn. Chúng ta khởi nghĩa, nên trước hết tôn ngài lên làm cung-chủ, có thể thì danh nghĩa đã thuận, hiệu-lệnh đã chuyên, ta cất tiếng kêu gào thuận theo chiều gió tất nhiên có tiếng vang bóng xa lắm vậy. Các ông tính sao? »

Tôi với mấy ông Đặng Lê, ban đầu thật chúng tôi chưa hề suy tính tới việc tôn-đời dòng dõi nhà vua. Tôi đây nghe Nguyễn-quân, chúng tôi cho là phải lẽ lắm.

Than ôi! Tri dân chưa mở, thói cũ chưa chữa, chủ - nghĩa gia-tộc và chủ-nghĩa quốc-gia, ở giữa lúc mới bắt đầu tiếp xúc như vậy, mình muốn nó đánh đổ bao nhiêu thói quen cổ-thời mà quét cho sạch, nào có phải là chuyện dễ dàng Tuy vậy nghe mấy lời Nguyễn-quân vừa mới bày tỏ, tôi không chịu khuất phục cũng chẳng được nào!

(Kỳ sau tiếp)

SPÉCIALISTE

105, Bd Albert 1er DAKAO

Bồn tiệm chuyên may cắt các thứ Chemises và Pyjamas rất đúng mode. Quý ngài đời gót lại một lần xem sẽ được thấy nhiều kiểu rất hợp thời và vừa ý

CHỦ NHÂN KÍNH CẢO

PÂTISSERIE-CAFÉ

CHUNG-NHUÂN-HY

77-79, RUE PELLERIN, 77-79

(En face de l'Opinion)

SAIGON

Không có
thứ sà-bong
nào tốt hơn

Savon VIET-NAM

dùng đồ tôn
mà lại sạch
sẽ và thơm.

Hoa Nhứt chiến-tranh sẽ gây nên thế-giới chiến-tranh Viễn-dông chăng?

XU' ĐÔNG-DƯƠNG CÓ CHỖ NÊN LO VỚI THỜI CUỘC ẤY

cũng sanh mỗi cảm xúc mà khiến người suy nghĩ. Không phải lời nói của kẻ thất phu này, có hơn gì lời nói của bậc hiền triết kia, song hoàn cảnh có khác mà thanh ca nặng nề không đồng nhau.

Đông-dương hiện thời, chính là đứng vào cái cữnh « thiên hạ đa sự » nói trên, vậy xin lấy lời của kẻ thất phu mà hiền cùng nhà đương cuộc đại chánh trị, đại quân từ nước Pháp, mong có đề ý suy xét hơn lúc bình thời kia chăng?

Lời nói thất phu thế nào?

Hiện tình trong xứ gần đây, nào phong trào nào điều tra của Chánh phủ Blandin, nào lời yêu cầu của phái tự tuyến đình công cùng hạ (thành niên trí thức thất nghiệp, nhà xin đại cá và bao luật lao động), cho đến nào xin quyền tự do lập nghiệp đoàn, tự do ngôn luận v.v. Chánh phủ đã đề ý xem xét và trừ cách giải quyết, chúng tôi không cần phải nhắc lại lời nói của bậc hiền triết đã nói về tình cảnh ở xứ này trong lúc bình thời, mà lâu nay hoặc vì nỗi ngại ngùng, hoặc vì nhiều cơ chác nên chưa được Coah p u đề ý một cách căn cứ. Ấy là:

1) Bức thư điều trần của cụ Phan-châu-Trinh năm 1906 ;

1) « Pháp-Việt đề huề chính điển thư » của cụ Phan-bội-Châu năm 1918.

Nói về nội-tình xứ này, từ việc xâu thuế, quan lại, cho đến những mối ngáo trị che đậy trên con đường Pháp-Nam hiệp nhau, tương kế, tương dối, có bài nào — đầu cho nghị trường, báo chí xứ này mở mang đã nhiều — nói được rõ ràng như bức thư điều trần kia. Mà nói về ngoại-thế thì đầu ngày nay cuộc điện có biến thiên nhiều mà có hiện tượng về hoàn cảnh Đông-dương, tương kế tương dối « Pháp-Việt đề huề » kia đã chỉ vạch rất tường tể.

Vậy đứng trước tình cữnh Đông-dương, mà nói đến công cuộc đối nội phòng ngoại, mong chánh-phủ Bảo-hộ xét lại những lời lẽ trong 2 bức thư nói trên. Một điều hiển nhiên là 2 bức thư ấy cách nay đã 20, 30 năm mà thử dỡ ra đọc lại, tình hình hiện tại, vẫn không thay đổi là bao nhiêu.

Trái lại, nói « hợp tác » mà cái mánh cáh biệt Pháp Nam, không đỡ toang, nói « phòng thủ » mà nhân dân trong xứ còn mang cái nạn lo « đối đối » lẫn người đến 99 người không biết việc binh là gì, không biết cầm súng v.v. như vậy mà đối với các nước láng giềng theo chế độ « toàn quốc động viên » thiệt người Nam đâu có lòng hùng sức cũng người Pháp để bả thủ đất nước quyền lợi chúng, mà chỉ ở hai bàn tay trắng thì biết lấy gì mà hùng vào cho có thực hiệu.

« Lời này trái lại mà lợi cho việc làm ». Mong các nhà cầm sanh-mạng xứ này lưu ý thay!

TIẾNG-DÂN

CHIẾN-cuộc Hoa Nhứt hiện nay làm cho các nước Âu Mỹ có lãnh thổ và quyền lợi ở Đông-phương đều phải đề ý lo nghĩ. Vì chiến cuộc ấy có thể lôi kéo ra trận thế-giới đại chiến ở Thái-bình-Dương, chứ không riêng mỗi hai nước da vàng kia thôi.

Trong khi có tiếng súng nổ liên thính ở Hoa-bắc và Thượng-hải, báo-giới dư-luận ở đây bình như không xem là kinh trọng gì, nhưng trái lại báo-giới dư-luận bên Pháp lo nghĩ cho thuộc địa Đông-dương này nhiều lắm.

Chúng tôi muốn trích lục một vài ý kiến thấy bày tỏ trong báo-giới bên Pháp gần đây, cho biết dư-luận Thượng-quốc đứng về mặt tiền-đồng Đông-dương mà xem xét chiến-cuộc Hoa Nhứt hiện tại ra thế nào?

Nhứt sẽ mượn đường Đông-Dương mà xâm lược mấy tỉnh phía nam nước Tàu?

THEO ông C.L. (có lẽ là một vị quan binh) mới bày tỏ trong báo « Lumière » thì số dĩ hiện nay Nhứt Bồn mạnh bạo xâm lược Trung-quốc, chính là ý có bản Đức Nhứt hiệp ước mới ký với nhau năm rồi. Vì có Đức khiến-chế ở phía Tây, khiến cho liệt-cường Âu-châu phải ngày đêm lo lắng việc này, không rảnh tay để can-thiệp đến những việc rắc rối ở Viễn-Đông được, tự-nhiên Nhứt-bồn được thong-thả hoạt-động ở góc trời đông này.

« Chiến theo tờ hiệp-ước đó, một mai có trận thế-giới đại chiến, Nhứt-bồn đứng về một phía với kẻ thù địch của nước Pháp (tức là người Đức), và quân đội Nhứt-bồn, theo như kế-hoạch của bộ Tham-mưu họ đã tính, có thể tràn qua mượn ngả Đông-Pháp mà xâm lấn mấy tỉnh phía nam nước Tàu. Bởi biên Đông-Pháp hiện giờ không đủ sức phòng vệ, làm sao cản nổi.

« Họ lại liên-kết với Xiêm-la, xúi Xiêm hoạt-động, để cầm giữ phần đông quân-đội Pháp phải lo đối phó với Xiêm ở dọc theo sông Cửu-long và biên-giới Cao-miêu, tức là Nhứt-bồn được đề vòng qua miệt bắc xứ Đông-Pháp mà tràn sang Hoa-Nam.

« Cái kế-hoạch ấy hình như táo bạo vô lý. Nhưng sự thiệt, bộ Tham-mưu Nhứt đã nghiên-cứu hẳn hoi lắm.

« Hải-quân Nhứt - bồn nóng nảy hiếu-lực với quốc-gia, lại chen tấc những sự hoạt-động thắng lợi của Lục-quân ở miền Hoa-bắc, thành ra họ rất tán thành cái kế-hoạch bao vây bờ biển Trung-quốc và Đông-Pháp

« Nhứt lôi kéo Xiêm-la vào trong cuộc mưu-sự này, cho nên gần đây người ta thấy Xiêm la vừa tuyên-truyền ở phía giáp ranh Mèo-Lè, vừa điều-động quân đội sắp đặt làm việc bắt-trắc Song, nghề trinh-tham của người Nhứt tuy khôn ngoan mà không nguy hiểm bằng nghề trinh-tham của Đức tổ chức hay hơn và che đậy khéo hơn. Người Nhứt tin dao kinh Kra ở đất nước Xiêm, có mục-dịch về quân sự, lại có ý làm hại cho hải-cảng Tân-gia-ba của Hồng-mao. Nhưng cơ mưu bại-lộ ra, Hồng-mao lật-dật xây dựng đồn lũy hải-quân (base navale) ở Tân-gia-ba rất lớn, và ở Hương-cảng cũng vậy, thành ra Hồng-mao ở phương Đông đã có một đường phòn-tuyến vững vàng, bắt đầu từ Tân-gia-ba, đi ngang qua Vũng-tàu, Cam-ranh và Cù-lao Hải-nam mà tới Hương-cảng.

Thế là rõ ràng Hồng-mao muốn sắp đặt binh lực để phòng bị đối phó Nhứt-bồn, không cho Nhứt dòm nom ngấp nghé những lãnh thổ lợi quyền Hồng-mao ở phương Đông. Trái lại, nước Pháp chỉ muốn dùng thủ đoạn chánh-trị và ngoại-giao. Bởi vậy bấy lâu dư-luận tây nam bán tán trông mong về sự phòng thủ Đôn-Pháp bằng võ-lực, hơn như nhà đương cuộc bên Thượng-quốc không đồng ý.

Cũng có lẽ tại bên Pháp mấy lúc sau đây việc nhà quan hệ nhiều, không đem hết tâm-ý để vào thuộc-địa xa xôi được. Mỗi khi bên Pháp có ai nói tới vấn đề phòng thủ Đông-dương thì người ta thường nghe trả lời câu này: « Lúc nào nhà lớn phát hỏa, ai rảnh đâu lo tới chuồng ngựa » « Quand la maison principale brûle, on ne s'occupe pas des écuries »

Đức sẽ nhơn dịp này lại mở sang Đông-phương chăng?

TRONG báo « Epoque », ông Henri de Kérillis, người lo ngại chiến sự Hoa Nhứt bây giờ sẽ có chỗ đáng lo ngại cho tình-thế Đông-Pháp nay mai. Vì Đức với Nhứt đã ký hiệp ước quân-sự với nhau.

DƯ - LUẬN CỦA MÀY NHÀ CHÁNH - TRỊ PHÁP - VIỆT

« Chiến cuộc ở Viễn-đông » tất nhiên gây nên cho Đức-quốc có sự rục rịch thêm muốn đảo đê họ sẽ nhớ lại những lời chưa dứt này của đại-tướng Von Bellow: « Năm 1914 chúng tôi bại trận, tại chúng tôi gây ra nó trễ quá. Đâu lý chúng tôi nên ra tay liền sau lúc binh Nga đại bại ở Poutin-thiếu và Lữ-thuận kia » Tự nhiên họ càng nhớ lại rằng ngày nay họ kết thân với Nhứt Bồn do một hiệp ước quân-sự.

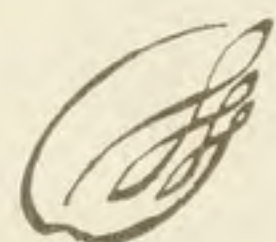
« Kết luận : nếu Hoa Nhứt chiến tranh phát ra, bề nào rồi cũng gây nên một trận thế-giới đại chiến. Hai đầu đại-lực Âu Á mình mong, đã có lửa phát cháy lên rồi, tất sao cũng cháy lan khắp nơi. Ta vừa là cường-quốc ở Âu-châu, vừa là cường-quốc ở Á-châu, ta tránh đâu khỏi... »

Trong báo « Paris Midi », đại-tướng A-Niessel nói cái mục đích chọn chánh của Đức : tham vọng đất-đai là muốn lấy binh-lực chinh-phục thiên-hạ « cho được thỏa-mãn cái chí làm bá-chủ thiên-hạ » Đức-quốc muốn trước hết làm sao lập ra những đồn hải-quân thật mạnh ở trên các biển miền Nam và Viễn-dông.

« Nếu Pháp quốc ta đi nhượng ít nhiều lãnh-thổ cho Đức, tức là một việc không tốt lành đối với dân thuộc-địa của mình, lại có hại cho tư tưởng của mình nữa. Sau hết làm vậy sẽ ra hiệu ay mình đạo tạo ra một cái nguy hiểm lớn lao cho mình về mặt võ-lực. Chắc không ai nào Pháp quốc lại chịu như thế.

Trong mấy ý kiến trên đây về ra chiến sự Hoa Nhứt hiện tại có thể biến hóa ra chiến sự thế-giới, mà trong đó Đức với Nhứt nắm tay đi đôi với nhau, ấy là sự nguy hiểm cho những lợi quyền lãnh-thổ của Âu-Mỹ ở xung quanh Thái-bình-Dương vậy.

Đứng trước cái thời-thế khá nguy như vậy, xứ Đông-dương ta định đối phó ra sao không biết.

HOÀN-CẢNH XỨ ĐÔNG-DƯƠNG VỚI VIỆC PHÒNG-THỦ

NHỚ LẠI CHÁNH-KIỆN CỦA HAI HỌ PHAN

Về vấn-đề này, báo « Tiếng-Dân » ở Huế, phát biểu ý kiến đại khái như sau đây:

Hiện nay Nhật đã khuấy rối Hoa Bắc và cả Hoa Trung, Hoa Nam, lục quân và thủy quân Nhật ở Phúc-kiến, Đại-loan gần tới bên cạnh nước ta. Xiêm lại tuyên bố bỏ hiệp ước Pháp Xiêm đã ký ngay trước mà tự do hành động.

Kể hiểm tượng xứ Đông-dương, tưởng không lúc nào nguy ngập hơn lúc này, mà trên con đường « Pháp Nam hiệp ước »

tưởng không lúc nào cần thiết hơn lúc này.

Tô-dòng-Ba một nhà văn hào trữ danh ở phương Đông có nói:

— « Khi thiên hạ vô sự thì lời nói của bậc hiền triết, nhẹ như lông hồng; mà trong lúc thiên hạ có việc thì lời nói kẻ thất phu, nặng như núi Thái-sơn »

Vì sao? vì lúc bình thời thì lời nói ấy có đức xác thiết thực đến đâu cũng không mấy ai để ý; đến lúc nhiều việc, cảnh tượng nguy hiểm đã bày rõ trước mắt, nên có chút gì động chạm

TIẾNG-DÂN

CÓ PHẢI NGUYỄN - HUYỀN - VÕ

MỘT VIÊN LŨ-TRƯỞNG
TRONG ĐẠO QUÂN 29
LÀ NGU'ÒI VIỆT-NAM?

DẠO quân 29 của Tàu, đóng ở Hoa-bắc, do Tổng-triết-Nguyên làm quân-trưởng, là một đạo quân cực kỳ có tiếng, dám chống cự binh Nhứt ở Lu-câu-Kiên mà gây nên chiến cuộc long trời lở đất ở miền Bắc Trung quốc từ đầu tháng 7 tới giờ.

Người ta so sánh sự anh-dũng của đạo 29 cũng như đạo 19 dám đánh với Nhứt ở Thượng-hải hồi năm 1932 vậy.

Phùng-trị-An của đạo 29 bây giờ tức là Thái-dinh-Giai của đạo 19 năm xưa. Vì hôm đầu tháng 7, chính Phùng-trị-An ra lệnh bắt sang quân Nhứt ở Lu-câu-Kiên, làm đầu giây mối dây cho Hoa-Nhứt chiến cuộc hiện nay.

Cách tổ-chức của đạo quân 29 gồm có 4 sư, một sư đặc-biệt, 3 sư độc lập, và 3 sư kỵ binh, chia ra đóng khắp các nơi trọng yếu trong tỉnh Hà-bắc và tỉnh Sát-cáp-nhĩ.

Tổng Triết Nguyên là quân-trưởng, cai quản tất cả đạo quân 29.

Phùng-trị-An làm sư-trưởng của sư đoàn thứ 37, đồn trú rải rác ở Trường-lân-diêm, Bảo-định, Đại-dan, Tây-nguyên và Lu-câu-Kiên tức là chỗ chằm nòng lửa đối khoét khoét súng Hoa-Nhứt.

Sư-trưởng của sư đoàn 132 là Triệu-dăng-Võ đã tử-tự trận hôm rồi.

Sư-trưởng sư đoàn 43 là Lưu-nhữ-Minh đang chống cự với binh Nhứt cả thảy nay ở Nam-khẩu. Binh Nhứt cốt lấy cho được quan ải này để có đường xâm lấn vào tỉnh Sát-cáp-nhĩ, nhưng binh Tàu đối địch hàng giờ, làm cho Nhứt hao binh tổn tướng vô số mà vẫn chưa lấy được Nam-khẩu.

Tới sư đoàn 38 thì sư-trưởng chính là Trương tự Trung, đại bộ đóng đồn ở gần Thiên-Tân. Hôm rồi, trong khi các đội quân kia đang giao chiến với Nhứt, bỗng dưng Trương tự Trung làm phản theo Nhứt, thanh ra binh Nhứt mới chiếm được Bắc-bình và Thiên-Tân mau lẹ như thế.

Đó là bốn sư-trưởng của Nhứt thập Cửu lộ quân.

Tới 3 sư đoàn độc lập và 3 sư đoàn kỵ binh, đều có một viên lữ trưởng làm đầu.

Chúng tôi chủ ý muốn nói về lữ-trưởng của lữ đoàn độc lập thứ 39 là Nguyễn huyền-Võ.

Không nhớ có lần chúng tôi xem thấy ở một tờ báo Tàu nào, và lại theo như một hai người bạn Trung-hoa ở đây biết rành gốc tích của các quân nhơn bên Tàu đã nói chuyện với chúng tôi, thì gốc tích Nguyễn huyền-Võ không phải người Tàu, chính là người Việt-Nam.

Họ nói Nguyễn huyền-Võ — vốn tên Việt-Nam là gì không được rõ — sang Tàu từ hồi còn nhỏ, gặp một ông lão-phủ-nông ở Hồ-bắc nhận làm con nuôi, cho vô học tập ở trường binh, rồi thành ra người Tàu, đi theo trận mạc lâu năm, lập nhiều chiến công, mới được thăng chức lữ trưởng mấy năm nay.

Nếu quả có như vậy thì chúng tôi tưởng cũng không lạ gì. Nhơn-tư nước Nam mình có thể đi tới đâu thành tài lập công ở đó, chẳng thua sút ai. Ta có Nguyễn huyền-Võ làm quan trong quân đội nước Tàu cũng như có nhiều người khác từng làm quan lớn nhỏ trong quân đội nước Pháp vậy.

Nhưng trước khi chưa tìm rõ lai lịch và chứng cứ, chúng tôi nghĩ không nên «thấy sang bắt quàng làm họ» mà nên quyết Nguyễn huyền-Võ là con rợ châu tiên với chúng ta.

Có lẽ những người háo-sự kia thấy nước Nam có nhiều họ Nguyễn hơn hết mà Huyền-Võ cũng họ Nguyễn, cho nên họ bắt là người Việt - nam đó không chừng!

Chúng tôi nghi rằng bây giờ mình tưởng Nguyễn huyền-Võ là người Việt-nam, khác nào hồi năm 1911, Trung-hoa Dân-quốc mới thành lập, Lê-nguyên-Hồng nổi tiếng như cồn, lúc ấy có nhiều bà con mình dám quyết ông Phó-tổng-thống nước Tàu là con cháu nhà Lê sót lại vậy.

Kỳ thiệt, tên họ xưa mình, đều bắt chước phong tục tập quán nước Tàu thuở nay; có phải bên Tàu không có họ Nguyễn nào đâu! Nay ở hai tỉnh Quảng-dông, Quảng-tây, cũng có nhiều người họ Nguyễn. Bởi vậy đã có tờ báo Tàu nói vua nhà Nguyễn nước Nam bây giờ gốc tích bên Tàu, vì ở miệt giáp ranh Quảng-dông Quảng-tây có người mộ xưa gọi là Nguyễn-vương-phần, người Tàu vẫn xưng-truyền là người mộ tổ-tiên của nhà vua họ Nguyễn bên Annam đó.

X. Y. Z.

THANH - VÂN
CÔNG NGHỆ NỮ-HỌC-ĐƯƠNG
157-159-161-163
Boulevard Gallieni
SAIGON-CHOLON

Một trường Nữ - Công lớn nhứt ở Namkỳ, rất có danh tiếng xưa rày là một nhà trường kỹ-luật nghiêm chỉnh, chỗ ăn ngủ rộng rãi, khoản khoản. Dạy đủ các khoa nữ công như thêu may, bánh mứt, và nấu ăn rất khéo.

Rất đáng để cho quý bà, qui cô tin cậy, ở xa gởi em, con đến học.

Dưới quyền giám đốc Mme Trần-thị Thanh-Vân, đã được nhiều bằng cấp tốt-nghiệp về các khoa nữ-công.

Học thành, tài, nhà trường có thưởng bằng cấp rất xứng đáng.

Bên trường lại có làm bánh mứt trong các đám tiệc, và có may đủ các kiểu áo tân thời, đã được qui bà, qui cô khen ngợi, Chủ nhơn Kính cáo

SẠCH MÔI RẤT HAY

HY - SANH
TRUYỆN
Tâm-lý, Ai-tình, Xã-hội
của PHẠM-NGOC-KHOI

Thục - Tài và Hoài - Anh là biểu-hiệu tên lính cầm-tử đã hy-sanh cái đời tình-ái để chống lại với bức tường dư-luân gia-đình và xã-hội cổ-hủu bất công, đã giết chết biết bao nhiêu trai tài gái sắc.

Ai muốn tận hưởng mà sống ở cái đời tình-ái êm-đềm thì phải đọc đoạn tình-sử éo-le của hai bạn trẻ, đã hy-sanh cái đời trẻ trung vì ái-tình vì xã-hội, vì gia-đình...

Nam-Kỳ Hanói xuất bản
Giá... .. 0.30
17 phố bờ hồ, Bđ. Francis-Garnier
Tél. 882

• Thi-sĩ kỳ-phùng •
của cô LÊ-CHI .. 0.25

THAI - DINH - GIAI Ở MÒ ? SAO VỀ NƯỚC LÂU RỒI KH NG NGHE TIN RA TRẬN ?

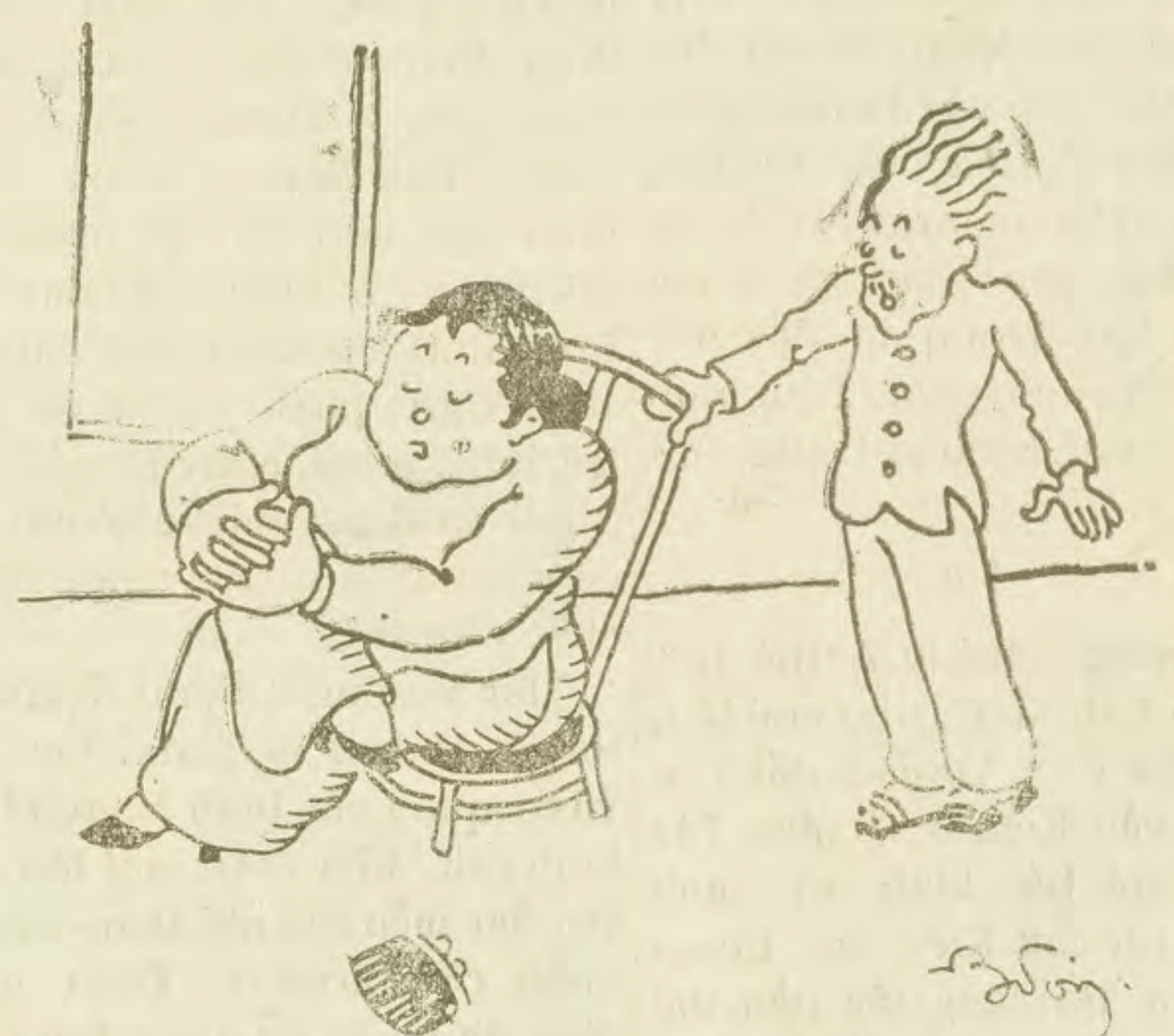

Ai cũng nhớ Thái-dinh-Giai là đồng tướng của đạo-binh 19, hồi năm 1932 đánh với binh Nhứt ở Thượng-hải cả tháng. Sau đó họ Thái đi nghe lời Lý-tế-Thâm, dự vô cuộc tự-trị ở tỉnh Phước-kiến, nhưng bị thất bại, Thái phải từ chức đi chơi Âu-Mỹ. Lúc ấy tàu ghé Saigon có lên Cholon chơi.

Hình trên đây, (tay trái) chính là Thái-dinh-Giai hai tay ôm hai em, thiếu xăm nhỡ, ở thành Nhiều-do nước Mỹ. Bên kia là một thiếu-nữ Trung-hoa ở Mỹ vì lòng hăm mộ anh hùng, nên si-tình với Thái. Đang ngao-du Mỹ-châu, hay tin tổ-quốc có nạn, Thái-dinh-Giai lật đặt trở về, nói rằng quyết lại ra cầm quân đánh giặc như hồi 1932.

Song về nước đã lâu mà không nghe tin xuất trận đâu hết, có lẽ Tướng-giới-Thạch nhớ tích cũ, còn nghĩ Thái mà không dùng chẳng!

BÀ HÂM-DOA SANG THƯ'ONG-HẢI

VỢ. — Tôi ở nhà buồn, đi đánh bài đã thua, về mình còn rầy rà, tôi bỏ nhà đi Thượng-hải cho coi.

CHONG. — Đi Thượng-hải làm gì!

VỢ. — Để đánh vô đội lính Tàu cho quân Nhứt bắn chết phút, mình đừng có khóc lóc nghe l...

10 TRIỆU NGU'ÒI CHẾT, 22 TRIỆU NGU'ÒI BỊ THƯ'ONG

Ấy là cuốn sổ máu của thế-giới chiến-tranh 1914-1918

CÒN TRẦN THÊ-GIỚI ĐẠI CHIẾN NAY MAI ?

TÊN NƯỚC	Dân số mỗi nước	Số người tử trận	Số người bị thương	Số người bị bắt
Đức (Allemagne)	65 triệu	1 887 000	4 248 000	773.000
Ao-Hung (Autriche-Hongrie)	51	1 200 000	3.200.000	443.000
Thổ (Turquie)	23	437.000	498 0 0	104 000
Bảo (Bulgarie)	5	101 000	1.159.000	11.000
Pháp (France)	40	1.350.000	4 200.000	454 000
Pháp-thuộc (Colonies Françaises)	55	67 000		
Anh (Angleterre)	45	744 000	1.693.000	
Anh-thuộc (Colonies Anglaises)	376	202 000	420.000	
Ý (Italie)	36	507.000	950.000	1.359.000
Bỉ (Belgique)	7,5	267.000	140.000	10.000
Ru-ma-ni (Roumanie)	7,2	339 000		100.000
Hy-lạp (Grèce)	4,6	15 000	40 000	5.000
Mỹ (Etats-Unis)	91	107.000	246 000	500.000
Nga (Russie)	166	2 753.000	4.950.000	5 923.000
Serbie	3	797.000	350.000	48 000
Tổng-cộng	9.743 triệu	10.683.000	22 004 000	9 729.000

CHÚNG TA THỪ NGHE TIẾNG CHUÔNG CỦA NGƯỜI NHỰT TỪ' CẦU ĐÁ LƯU'-CẦU TỚI CHIẾN-TRƯỜNG HOA-BẮC

(Một tài-liệu dịch trong bao Nhứt ra)

Bờ sông Vĩnh-dịnh ở Lư-câu-kiều

Lại một lần nữa, thế giới phải chú ý đến Hoa-Bắc, nơi đã trở nên sôi-khẩu cho cuộc chiến giữa hai quân Hoa-Nhứt từ mấy lúc nay. Quân lính của Tưởng-giới-Thạch, hết đội này tới đội kia, lục tục kéo lên phương bắc. Đồng thời chánh-phủ Nhứt cũng vội vàng hạ lệnh đem quân đến nơi xảy ra việc xung-đột. Tình hình thật có vẻ nghiêm-trọng phi thường.

Tối mùng 7 tháng 7 (thứ tư), một tốp lính Nhứt, như mọi lần, tập luyện trên khoảng đất gần cầu Lư-câu-Kiều ở về phía Tây Nam thành Bắc-binh và cạnh 2 làng Lư-câu-Kiều và Long-vân-Miếu. Hai làng này nằm dài theo tả ngạn sông Vĩnh-dịnh. Lính Nhứt thường thao luyện ở đó ngày đêm, kể hàng tuần lễ. Nhà đương-cuộc Tàu cũng biết thế, và trước giờ giăng hệ thấy xảy ra sự lòi thối gì.

Bỗng dưng lúc 11 giờ 40 tối ấy, lính Nhứt bị lính Tàu núp ở 2 làng kia bắn qua. Lính Nhứt bị công kích một cách thình lình quá, không dự bị sẵn sàng để bắn lại, vì tình ra họ vốn ven có 150 người và mỗi người chỉ có được ít viên đạn. Lúc xảy ra tai biến, họ liền đình cuộc thao luyện, lập tức tập trung ở cách xa quân Tàu một khoảng và phải người đi xin cứu viện tại bộ tổng-hành-dinh (quartier général) của họ, ở cách đó một vài dặm.

Thế rồi viện-binh kéo đến. Bảy giờ lính Nhứt bắt đầu đáp lại những phát súng của lính Tàu ban này. Cuộc chém giết, thế là khởi ra vậy.

Nhà cầm quyền Trung-hoa ở Bắc-binh được tin, liền phái đại biểu đến nơi để điều đình.

điều-đinh thì hơn.

Ngày 11 tháng 7, kết-quả cuộc điều đình là tướng Tàu Trương tự Trung, thị trưởng thành-phố Thiên-tân cùng viên giám-đốc Bảo-an công vụ tỉnh Hà-bắc có viết cho đại-biêu của Nhứt, đại tướng Matsui một thông-diệp có mấy điều sau này:

- 10) Đại-biêu của nhĩ-thập cứu lộ quân xin lỗi, và chánh-phủ sẽ trừng trị họ đã gây ra lòi thối, chịu lấy trách-nhiệm.
- 20) Quân đội Tàu rút ra khỏi làng Lư-câu-Kiều và sẽ có một đội Bảo-An thế vào để quân đội Nhứt và Nhứt cách nhau cho được xa.
- 30) Dùng những phương-pháp có hiệu lực để đàn-áp những việc hoạt-động của đảng Áo xanh và Cộng-Sản.

Mấy điều giao ước này nhằm không có gì khó khăn, bởi nó không động chạm tới chánh-trị, kinh-tế, hưởng chỉ Nhứt cũng chỉ muốn điều-đinh thế nào xong thì thôi.

Trong lúc ấy, thì ở Đông-kinh, Chánh-phủ Nhứt rút lại cái mạng lưới phát binh qua Tàu.

Nhưng trở lại qua, liền đó lại được tin nói: đạo quân 29 của Tàu vẫn tìm cách khiêu-chiến mãi, chẳng những ở Hoa-Bắc

mà thôi, luôn cả ở phía Nam tỉnh Hà-bắc cũng vậy. Thấy vậy, chánh-phủ Nhứt tức khắc gửi điện cảnh-cáo nhà đương-cuộc Tàu và tố bày rằng binh Nhứt ở Hoa-Bắc bao giờ cũng giữ thái độ hòa bình trầm tĩnh ở trước những cử-động khêu-khích kẻ tiếp của Tàu. Và lại Nhứt muốn điều-đinh yên ổn thì hay hơn.

Song đạo binh 29 cứ khêu-khích mãi thành ra Nhứt lại phải gấp gấp phải binh sang Hoa-Bắc.

Gởi binh qua Hoa-bắc, Nhứt không có cái ác-ý làm một việc ép bức Tàu, cũng không phải để gây giặc giữa với nước láng giềng làm chi, Nhứt chỉ có một mục-đích là ngăn ngừa những sự xung-đột không để cho nó hóa ra lớn lao.

Những binh lính Nhứt hiện ở nước Tàu không đủ binh vực sanh mạng cho Nhứt-kieu, cho nên cần phải viện cứu thêm. Hướng chỉ cảnh tượng tàn khốc ở Nam-kinh 10 năm trước, các

kiêu-dân Ngoại quốc bị quân Tàu không có kỷ luật đối đãi một cách dã man, hãy còn rằng rằng ở trong trí nhớ. Nào 189 tòa nhà bị đốt phá tan tành; nào dân ông, nào dân bà, trẻ con bị nhục-mạ, tàn-sát; ấy là lúc quân Quốc dân-dăng kéo vào Tế-Nam (Tsinan) năm 1927!

Nhứt không thể nào quên được những cảnh tượng ghê tởm ấy.

Binh Nhứt đóng ở Hoa-bắc, kể số không được 1 phần 10 số lính Tàu, nếu đạo binh 29 tổng-công kích thì không thể cự địch hẳn hoi. Và lại, chính là đội binh gồm những phần-tử «bài Nhứt rất kịch liệt» của tướng Phùng ngọc Tường còn sót lại, vừa có chịu ảnh hưởng và giáo dục của quân Cộng là khác. Như thế, nếu có xảy ra điều gì với Nhứt là có quân Cộng ở trong ủng hộ và sai khiến vậy.

Hãy coi như vậy: cách 2 giờ sau khi hai bên điều đình xong, viên võ - quan Nhứt lãnh cái trách nhiệm qua bên làng Lư-câu-kieu để thương lượng với vô-quan Tàu, chính ông ta bị lính Tàu chia súng bắn. Đoàn, đội quân Tàu đương ở yên tại Yanoukou lại tiến lên đến làng Long-vân-miếu là nơi đã hẹn với nhau rút binh.

II

Vụ lòi thối ở Hoa-bắc xảy ra mới tức thời đó, nhà đương cuộc Nam-kinh đã chẳng nhận lỗi mình lại còn cố-động bài Nhứt khắp trong nước, và ở các ngoại bang thì vu-cáo cho Nhứt muốn xâm phạm đến chủ-quyền Trung-hoa, muốn gây nên một trận giặc xâm chiếm đất cát.

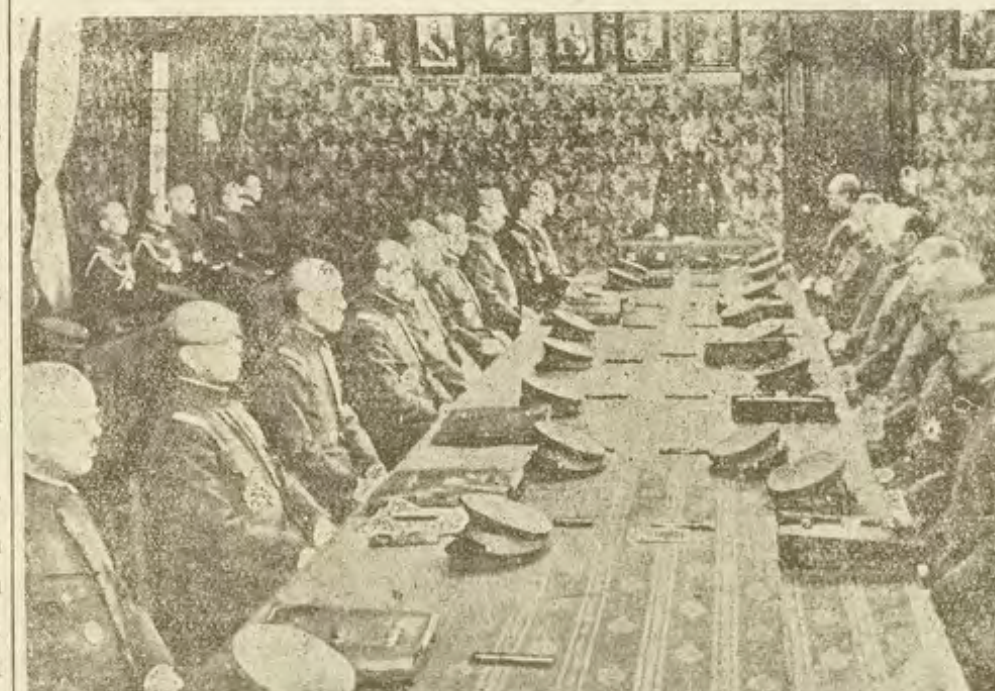
Cứ theo tin tức do chánh-phủ Tàu truyền bá ra, thì hình như binh Nhứt đóng ở Hoa-bắc không hạp lẽ và mượn cơ thao luyện mà tràn lấn qua bên địa phận Tàu. Hơn nữa, vụ lòi thối ở Lư-câu-kieu chính là do các quan võ Nhứt gây ra, để kiếm cơ chiếm làng ấy và quân-đốc con đường hóa-xa Bắc - binh Hán-khẩu đó thôi.

Cho được binh-vực cái lý ấy, Tàu lại có gan phao lên rằng chính thiết hóm ấy lính tuần-cảnh cầu canh giữ một cách cẩn mật lắm, và lính Nhứt không bao giờ được phép bên gót đến; và lại, từ chỗ đất thao

Ảnh-như-Canh một phần tướng Tàu đã hướng - gong theo Thủ-phi-nguyên mà lập ra Chánh-phủ Nhứt-tổng tự-trị ở Thông-châu. Mỗi rồi An bị quân bảo-an Tàu ở đó bắn chết

luyện đến công làng, phải băng ngang hai lần đường thiết-lộ đặt trên gò cao. Như thế thì làm sao tin được rằng binh Nhứt đã vượt lên gò cao ấy mà đi xuống làng, ấy là việc quan trên đã nghiêm-cấm, nói gì trong đêm tối làm sao tránh sự hiềm-nguy? Nếu lại bảo rằng vụ ấy do các quan binh Nhứt ám-mưu gây sự, thì đúng là một sự thất-thối, ừ đi, nhưng có lẽ nào họ định một việc quan hệ như

Bộ tham mưu - ghe họ tổng trưởng bàn việc đánh Tàu

vậy, mà họ lại chỉ dùng có một nhúm người mà chỉ cho mỗi người được một vài viên đạn trong minh thời?..

Còn bảo rằng họ mượn một vụ lòi thối nhỏ mọn ấy để có cơ gây ra một cuộc động-binh lớn, thì sao họ lại làm chỉ cái đêm ấy là đêm mà viên tổng-tư-lệnh quân Nhứt ở Thiên-Tân là Điền-Bại đang đau gần chết, nằm liệt giường liệt chiếu, còn người vô-quan kẻ vị thì cũng chẳng có ở đình, là vì mắc đi thanh-tra ở miền Sơn-hải-quan?

Lại bảo rằng binh Nhứt muốn chiếm đường xe hóa, sao họ lại để-xưởng hai bên cùng rút binh ra khỏi Lư-câu-kieu?

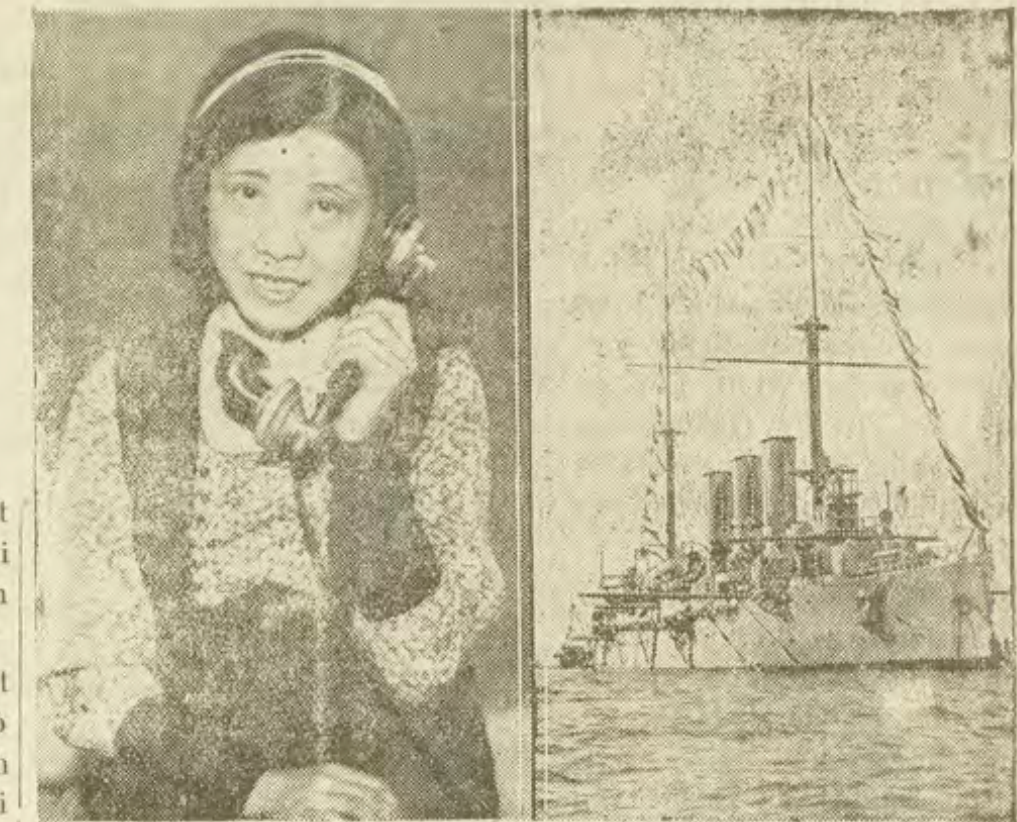
III

CHO được hiểu rõ các nguyên-do đã gây ra những chuyện lòi thối nói trên, thì không thể nào bỏ qua mà không xem xét những trào-lưu chánh-trị ở Tàu, những cuộc biểu-tình, cổ-động bài Nhứt, do các cơ-quan «bài Nhứt» gây ra, không những gieo sự rắc rối cho cuộc trị-an ở Hoa-Bắc mà lại càng ngày muốn giết chết những tình giao-hảo ở giữa Tàu và Nhứt.

Bằng cách nào và tại làm sao cái tình - thần «bài Nhứt» ở nước Tàu trở nên sôi nổi như vậy?

Cải động lực đáng kể trước nhất là nơi sự cổ-động khuếch trương binh bị của Tưởng-giới-Thạch, thứ nhất là mở mang quan binh Nhứt ám-mưu gây sự, từ trong thâm-tâm người Tàu họ định một việc quan hệ như

NƯỚC TÀU NGUY BỜ TAY CÔ NẦY NỮ' TRINH - THẨM - PHƯƠNG-TỬ

MƯỜI năm nay, Nhứt-bổn chiếm được những đất đai quyền lợi ở nước Tàu, trong đó một người đàn bà có công rất lớn: XUYEN ĐÀO PHƯƠNG-TỬ. Cô này (hình tay trái) làm nữ-giám-diệp cho quân Nhứt trong các việc đã xảy ra ở Mãn-châu, Hoa-bắc và Thượng-hải rất đặc lực. Chính cô đã cùng Thủ-phi-Nguyên, hồi năm 1932, đem Phò-Ngũ ở Thiên-tân về Mãn-châu làm vua. Người ta nói hiện nay ở một trận Thượng-hải, chiến-hạm Nhứt chở viện-binh sang mà ban đầu viện binh ấy nhiều phen toàn kéo lên bờ, đều bị quân Tàu chặn đánh thiệt hại nhiều lắm. Nhưng sau cùng lên bờ được ở miền Ngô-tung, Báo-sơn, đó là nhờ sức Xuyên-đào đi khéo trí hình mà cô được sự điều-động của quân Tàu, thành ra viện-binh Nhứt mới kéo lên bờ được đó.

Nhứt.

Mãi đến năm 1935, Tàu có cái khẩu-hiệu rất được công chúng tín-nhiệm vẫn là khẩu-hiệu «Diệt quân đỏ». Nhưng trước khi Hồng-quân chịu yên và cộng-sản Tàu theo mạng-lệnh của Hội-nghị cộng-sản lần thứ 7, dùng đến một mưu kế rất khôn khéo là xướng lên «chiến-tuyến binh-dân» lấy sự kháng cự Nhứt làm mục-đích, thì từ đó tình-hình thay đổi hẳn. Rồi cuộc tăng gia binh-bị ở trước mắt dân chúng Tàu chỉ là để mà chống với Nhứt vậy.

Sự thất cuộc vận-động của Cộng-sản Tàu cốt tìm cách gần bó lại cái tình đồng-minh giữa Quốc-dân - đảng và Cộng-sản.

Hương-nguyệt (Katuki). đại lâm binh mà coi giữ đồn binh Nhứt đóng ở Thiên-Tân.

Mặc dầu cái tình thần khêu khích của đạo quân 29 đều làm cho người ta lo ngại; mặc dầu những vụ xô-xát vẫn thường xảy đến gần nhiều hơn trước, nhưng chánh-phủ Nhứt vẫn một mực cố nhìn và có truyền lệnh: «Đánh Nhứt».

Trong Quốc-dân-dăng Tàu có phái Áo - xanh cũng ủng-hộ Cộng-sản nhiệt-liệt. Bỗng dưng, mỗi ngày họ đâm chém nhau, bày giờ lại mon tron nhau về một vụ «bài Nhứt».

Cái tánh chất và cách tổ chức đảng Áo-xanh thế nào, họ còn giữ bí-mật, nhưng có điều ta biết chắc chắn là trong đảng gồm những trưởng-sĩ tốt nghiệp ở trường Hoàng - phố.

Lúc xưa Tưởng - giới - Thạch làm giám - đốc. Những người ấy bây giờ là các phần-tử lãnh tụ trong - Quốc - dân-dăng. Họ nhiều tiền lắm. Có người khi đi qua phía Nam tiền ấy nhờ ở việc buôn -

phiện và bán quan buôn chức mà ra.

Đã hai tháng nay, cuộc liên-minh nói đây đã biểu-lộ ra một cách rõ rệt. Chúng ta cũng không nên quên rằng Quốc-dân-dăng rất hoạt-động về phương diện bài-ngoại và bài Nhứt, — có dính lư một chút với Nam-kinh, cũng tương tự đảng cộng-sản Nga có dính lư với chánh-phủ Xô-viết vậy.

Ngày 13 tháng 7, Tổng - triết-Nguyên, quân trưởng đạo 29 và kiêm chủ-tịch Hà bắc và Sát-cấp-nhĩ đang còn nghĩ phép mà phải bỏ về Thiên-Tân để hội đàm với Hương-nguyệt (Katuki).

Nhứt-dùng ở Thiên-Tân.

Mặc dầu cái tình thần khêu khích của đạo quân 29 đều làm cho người ta lo ngại; mặc dầu những vụ xô-xát vẫn thường xảy đến gần nhiều hơn trước, nhưng chánh-phủ Nhứt vẫn một mực cố nhìn và có truyền lệnh: «Đánh Nhứt».

Trong Quốc-dân-dăng Tàu có phái Áo - xanh cũng ủng-hộ Cộng-sản nhiệt-liệt. Bỗng dưng, mỗi ngày họ đâm chém nhau, bày giờ lại mon tron nhau về một vụ «bài Nhứt».

Cũng ngày ấy, bốn chiếc xe cam-nhông của Nhứt bị bắn gần Vĩnh-dịnh. Ngày hôm sau, một người kỵ-binh Nhứt bị bắn chết trong khi đi qua phía Nam thành Nam-nguyên.

Savon TRÁI-THO'M

HIỆU THAI-PHONG

72% dầu - 186 Quai de Belgique - Saigon

CHỊ EM MUỐN CÓ MỘT BỘ ĐỒ LIÊN-HOA

HẠP THỜI THÌ ĐI NGAY LẠI TIỆM

110, RUE LAGRANIERE

SẼ ĐẶNG VỪA Ý. CÓ BÁN CHEMISES

THÊU NHIỀU KIỂU RẤT MỚI RẤT ĐẸP

Ngày 16, một đoàn lính Nhựt bị lính cảnh-sát Tàu bắn ở Thông châu và bị lột hết khi - giới

Ngày 19, lính Tàu lại bắn toán lính Nhựt ở Lư cầu-kiều, một viên thiếu-tá Nhựt bị thương nặng.

Đồng thời, khắp trong nước Tàu, phong-trào «bài Nhựt» nhao nhao nổi lên. Ở Nam-kinh những cuộc tổ chức bài Nhựt mới ra đời cũng quật-cường và chủ trương đánh Nhựt. Còn các nhà cầm quyền Quảng-đông cũng đánh điện-tin thúc giục Chánh-phủ Nam-kinh hãy gấp đem binh lên Hoa-bắc.

Ngày 12 tháng 7, ông Hidaka cố-vấn lãnh-sự Nhựt ở Nam-kinh, vì thấy tình-hình nghiêm trọng, nên có đến thăm Vương-sùng - Huệ Ngoại - giao tổng-trưởng Tàu, khẩn-khoãn yêu cầu Chánh-phủ Nam-kinh đừng ngăn cản cuộc điều đình gì hết.

Hai ngày sau, ông Hidaka lại ngơ lờn yêu-cầu một lần nữa với một yếu-nhơn Tàu, nhưng Nam-kinh khẳng khăng một mực không chịu nghe theo, lại tuyên-bố không nhận một điều khoản nào của Nhựt yêu cầu.

Nam-kinh nhứt định hạ lệnh động binh thêm. Đứng trước cái tình hình căng thẳng gây ra bởi cái thái-độ cứng ngạnh của Tàu, sợ e xảy ra sự lòi thối lớn, chánh-phủ Nhựt-lỗn bèn nhứt định chánh thức giao-thiệp với nhà đương quyền Nam-kinh.

Tối 17 tháng 7, ông Hidaka lại đến bộ ngoại-giao Tàu đưa một tờ thông-điệp của chánh-phủ Nhựt yêu cầu chánh-phủ Nam-kinh hãy mau làm sao đình chỉ tất cả phong trào «bài Nhựt» có tánh chất vũ bị. Bộ ngoại-giao hẹn với ông Hidaka qua thư hai ngày 19, sẽ trả lời.

Ngày hôm sau 18 lúc một giờ trưa, Tổng-triết-Nguyên có ngỏ lời với Hương-Nguyệt đại-tướng về vụ xảy ra ở Lư cầu-kiều đây là bước thứ nhứt trên con đường điều - đình. Tuy nhiên các võ quan và binh lính sư-đoàn 37 vẫn có một thái-độ không được rõ rệt. Họ nhao nhao sôi nổi, nhưng phải Nam-kinh có sai khiến họ hay không thì chẳng được rõ.

Đồng-kinh ấy này chờ đợi chánh-phủ Tàu đáp lại thế nào.

Lúc 2 giờ rưỡi ngày 19 tháng 7, bộ ngoại-giao Nam-kinh phái người đến ông Hidaka, để trao tờ phúc đáp, có đọc lớn tiếng cho ông Hidaka nghe. Theo phúc đáp ấy, thì những cuộc động-binh của Tàu không có mục đích gì khác hơn là sự tự vệ mà thôi. Đoạn sau có nói như vậy :

1. 2 chánh-phủ bằng lòng đình 1 ngày nhứt định để đình chỉ những công cuộc động-binh và để rút binh về những nơi cũ của mình.

2. Hai chánh-phủ cùng thuận bước vào phạm-vi thương-lượng bằng ngoại-giao, hầu cho cuộc điều đình mau có hiệu-quả.

3. Bất cứ là cuộc điều đình về một vấn đề nào, đều là vấn đề có tánh-chất địa-hạt cũng phải có Chánh-phủ Trung-ương Tàu cho phép mới được.

QUAN LỚN NÓI...

Lục-quân Tổng-trưởng Nhựt hiện giờ (Bản-sơn), đương bày tỏ tình-hình chi-a tranh ở Hoa-bắc và Thượng-hải trước mặt Quốc-hội Nhựt-bổn. Chẳng rõ ngài có sẽ nói thiệt về sự thất-lợi của binh Nhựt ở Thượng-hải hôm đầu tháng này không

4. Chánh-phủ Tàu bằng lòng nhận bất cứ những phương pháp điều đình gì mà đã được luật quốc tế hay là điều-ước công-nhận, gọi là trực tiếp điều đình hay là nhờ đến trọng tài (arbitre).

Ông Hidaka có hỏi mấy câu quan hệ đến tờ phúc-đáp và ngỏ ý không được bằng lòng, và có nói với phái viên bộ Ngoại-giao rằng : Ông coi tờ ấy như là tờ phúc-đáp của ngoại-giao tổng-trưởng họ Vương mà thôi.

Trong chánh - giới Nhựt ở Đông-kinh và trên báo-giới, người ta xôn xao nghị luận về tờ phúc đáp của Tàu nhiều lắm.

Người ta cho tờ phúc đáp ấy chẳng chịu bàn đến hai yếu điểm đã kể trong tờ thông-điệp của Nhựt ngày 17 tháng 7.

Nguyên do trực tiếp của tình hình rắc rối ở Hoa - Bắc là việc binh lính Tàu thuộc sư-đoàn 37 từ hai làng Lư - cầu - kiều và Long - vân - miếu bắn qua lính Nhựt trong lúc lính Nhựt thao luyện ban đêm. Chánh - Phủ Nam - kinh giả đồ làm ngơ điều ấy. Huống chi mỗi lần sau khi Nhựt điều đình được hơi ổn thỏa, vừa rút binh đi, lại bị lính Tàu ngang - nhiên bắn nửa, bắn mả. Làm như thế, chúng đã bôi nhọ tờ giao ước do chánh-phủ Nam-kinh đề nghị ngày 12 tháng 7 vậy.

Nói rằng Tàu động binh để tự vệ thì là sự phi-lý. Vì chính ra cái lính của Nhựt gọi quân qua Tàu là sự bất đắc dĩ, vì bắt đầu từ mùng 9, quân của chánh-phủ Nam-kinh đã rần rần rộ rộ kéo lên miền Hoa Bắc. Nhựt vậy rất có cơ nguy - hiểm cho tánh mạng và tài - sản của Kiều-dân Nhựt. Chỉ một vùng Bắc-bình và Thiên - Tân mà có đến 80.000 lính thuộc về Nhi-thập-cử-lộ - quân. Còn dọc theo con đường hỏa xa nối hai thành phố ấy, có đến hơn 25 sư-đoàn canh giữ, và những sư - đoàn ấy có thể tiến lên Bắc một cách nhậm lẹ, vì họ ở cách Bắc-bình chỉ có 1 giờ đồng hồ thôi.

Trước một hiện - tượng nguy-hiêm như thế, mà Nhựt vẫn phân nhục, với một số lính rất ít ỏi. Họ chẳng chỉ có thêm ít số lính nữa ở Mãn-châu đưa xuống, chờ lúc bấy giờ chưa có một người lính nào tự bên Nhựt đưa sang cả.

Ai chẳng biết rằng chánh-phủ Nam-kinh đã thừa nhận lập một ủy viên chánh-trị ở Hà-bắc và Sát-cáp nhĩ là một tổ chức rất rộng quyền lợi, chánh-phủ Nam-kinh đã hứa chịu không có can thiệp vào những cuộc điều đình có tánh chất địa hạt của ủy-viên ấy. Vậy thì có lý nào bấy giờ Nam-kinh lại muốn bắt cứ một cuộc điều đình địa hạt nào cũng phải có Nam-kinh khứng chịu mới được. Như thế rõ Nam-kinh chỉ có chủ ý phá rối cuộc điều đình cho thất bại mà thôi.

Cái thái độ ấy thật đã tỏ rõ trong tờ phúc đáp và rất không hài lòng chánh-phủ Nhựt, nhứt là chánh-phủ Nhựt tha thiết muốn Nam - kinh hợp - tác với mình cho chóng có kết-quả hơn.

Nay đến lúc chánh-phủ Nhựt phải điều-động binh mã, chiến-hạm, để đối phó với Tàu, nhưng cũng mong rằng không đến nỗi phải dùng đến. Mà nếu vạn nhất chánh-phủ Nhựt phải buộc lòng cương quyết dùng vũ lực, tưởng hoàn-cầu cũng nên nhận rằng lỗi ấy không phải bởi Nhựt vậy.

T. H. dịch

THIEN HA ĐỒN

Muốn dùng hột xoàn mới tốt nên đến tiệm Ba-Quan là chỗ mai hột xoàn mới khéo nhứt. Mua hột xoàn mới Ba-Quan được sự tin cậy, không khi nào chết nước đổi màu, có thể dùng như xoàn gầy.

Hột xoàn mới Ba-Quan chỉ bán tại tiệm Ba-Quan 58 Rue Vannier, Saigon, Chợ - củ. - Télép. 21. 476.

MỘT BÚC THƠ

MARCEL FERRADE

Dalat

Dalat, le 17 Juin 1936.

Monsieur Nguyễn-thượng-Hiến
Chiromancien,
251, Rue Lagrandière, SAIGON.

Cher Monsieur,
J'ai été chez vous il y a deux reprises pour une dévination de 2 ans. Il existe des causes qui sont vraiment exactes dont je ne m'en souviens plus. Je vous adresse mes félicitations pour votre propre talent et mes vifs remerciements.

Par la même occasion je vous envoie un mandat de cinq piastres avec les empreintes de mes mains.

Vous m'obligerez en voulant bien m'adresser dans le plus bref délai le résultat de mon avenir.

Dans l'attente je vous prie d'agréer, Monsieur nos sincères salutations.

M. Marcel FERRADE,
Surveillant concession
de M. GRILLET
à DALAT.

Trên đây là bàn tay và bức thơ nguyên văn của M. Marcel Ferrade ở Palat gửi vô khen tặng tài nói Tiên-Tri của

M. Nguyễn-thượng-Hiến

và gởi thêm tiền coi suốt đời

PHÒNG KHÁN BỊNH

NAM-THẢO-ĐUỜNG

Ngang chùa Bà Đen, đã dời về:

Đường QUAI DE BELGIQUE số 59

(phía mé sông cầu hảng Tiêu) SAIGON

Không có gì quý hơn là trước khi ăn cơm uống một ly rượu :

VIN CHAN'S

RƯỢU BÒ HẢO HẠNG LÂM BẰNG HUYẾT BÒ

MÙI RẤT THƠM VÀ RẤT NGON

Một chai lít... .. 2 \$ 60

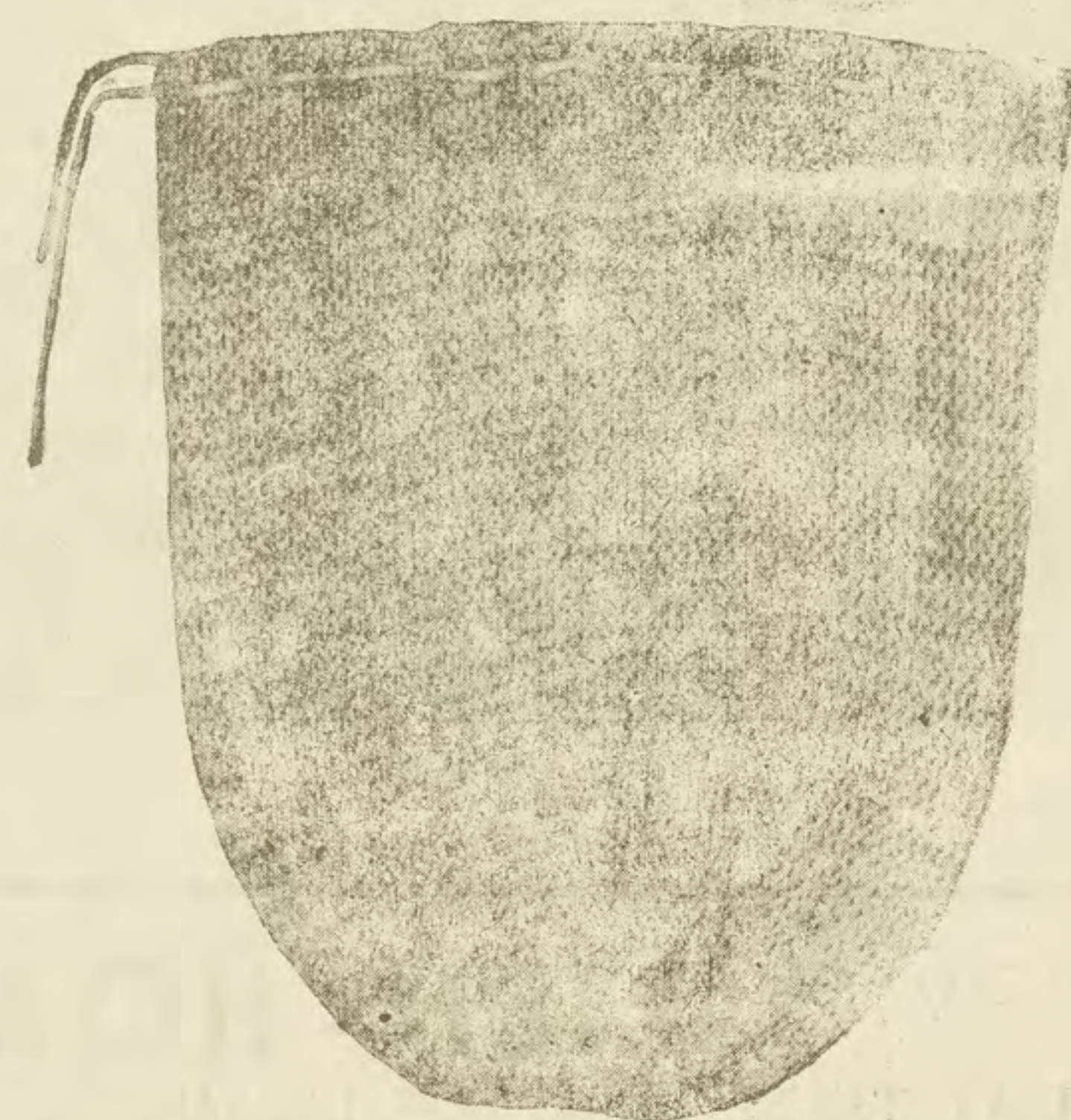
CHỖ TRỮ BÁN : **PHARMACIE FRANCO-ASIATIQUE**

219, rue Marins - CHOLON

(ngay ga Cholon)

MANCHON CID

Autoform Soie GARANTIE. KIỂU 81 3716 BÁN LẺ 0\$ 25
Importé d'Allemagne

Sáng, Bền, Rẻ
Tháp đèn Noel
Succès Aida
Continental

V. . . V. . .

EXCLUSIVITÉ

E^{ts} F. Van-Vovan

164, Rue Colonel Boudonnet

SAIGON

Tél: 21.475

SUCCUSRALES : BENTRE ET MYTHO

CUỐN PHIM ÍT CỎ

NGƯỜI NHỰT MỔ BỤNG MỌI RUỘT MÌNH RA THỂ NÀO ?

Sân địa Hoa-Nhật chiến tranh hiện nay, câu chuyện mổ bụng tự tử chính là câu chuyện thời-sự thiết-thực.

Tổng-trưởng bộ Hàng-không Nhựt truyền lệnh cho các tướng sĩ phải chờ đợi trận đánh Thượng-nãi, mỗi khi cất máy bay ra trận, phải dắt trên mình một con dao—thứ dao kiểu xưa của võ-sĩ Nhựt-bôn—để phòng khi thất-trận thì tự xử lấy mình.

Nghĩa là đốt hết văn thơ đồ-trận để trong máy bay và tự phá nát cả máy bay đi, không để cho quân địch bắt được giấy tờ bí-mật và lấy máy bay của mình về dùng. Chính viên pui-tơơ của phải tự hủy và tự-mạng mình bằng cách *hara-kiri*—cầm dao tự mổ bụng, mọi ruột ra mà chết—chờ không được để quân địch bắt sống được mình mang nhục cho nước.

Lại theo điển-tí mà các bá-hải, ngày đá đàng, thì ở mặt trận Thượng-hải bốn đầu tháng này, quân Nhựt thất lợi luôn. Nhựt là hai bữa 2 và 3, quân Nhựt bị quân Tàu đánh thắng liên-liên ở Bảo-sơn, Lưu-ha và Phố-đông. Rấ, đời có một toán binh Nhựt bị giết gần hết.

Mấy trận thua này làm cho nhiều tướng-sĩ Nhựt rầu buồn: trên hai ngày mà có mấy vị sĩ-quan và 50 cai đội binh lính bị mổ bụng tự-tử.

Hai chuyện trên đây làm cho thiên-hạ phải lấy làm lạ lùng, phải thêm phục cái tinh-thần căm-từ của người võ-sĩ Nhựt.

Không thiếu gì người ao ước được ngó thấy quang cảnh một anh võ sĩ Nhựt mổ bụng tự-tử coi thử đồng cảm gồm ghê thế nào ?

Thuở giờ các báo quốc-văn đã từng nói mãi về tục lệ *hara-kiri*, nhưng đến hình ảnh một người mổ bụng từ khúc đầu đến khúc chót ra sao, thật chưa bao-nào chịu in cả cuốn phim ấy ra cho đọc giả thấy.

Cuốn phim ấy đây.

Những tướng-sĩ ra trận gặp phải trường-hợp nói trên của *hara-kiri*, trong lúc nguy cấp, chẳng qua chỉ cầm con dao tự

lâm vào bụng một cái cho phũng cuốt là xong đời, không phải và cũng không kịp làm theo lễ-nghi trang trọng y như cổ-tục.

Thiệt vậy, *hara-kiri* chính là một lễ-nghi, một cổ-tục của đạo Võ-sĩ Nhựt-bôn từ xưa tới nay. Một người võ-sĩ cốt phải trọng danh dự, biết khinh thường sự chết: lúc thua trận hay là bị nhục chuyện gì phải mạnh bạo tự-xử lấy mình bằng cách *hara-kiri* mà chết một cách thái-nhiên, can-dảm. Bởi đó *hara-kiri* thành ra một lễ-nghi có thứ lớp, tỏ ra hết cả mọi vẻ anh hùng can-dảm của một người tự mổ bụng mình.

Trong nhà trang hoàng như ngày đám tiệc linh-dinh, tự hợp bà con bè bạn đông đảo, trên bàn thờ ông bà khói nhang nghi ngút.

Thoạt tiên, người *hara-kiri* làm lễ trước ban thờ tổ-tiên, khấn vái tổ-tiên vì lẽ sao mình phải mổ bụng cho được giữ ven gia-phong, bảo toàn danh dự, xin tổ-tiên phò hộ con cháu được chết một cách mạnh bạo, vẻ vang.

Đoạn tên gia-bộc quý trước mặt chủ-nhơn, dâng cái áo mặc riêng (trên việc *hara-kiri*, theo đúng lệ tục và hạ võ-sĩ danh-hà phải vậy. Cái áo này may bằng vải thật trắng trau.

Một chiếc chiếu rộng, trải ngay giữa nhà. Bên cạnh có mấy chiếc ghế đầu, để cho mấy người thị-chứng ngồi. Còn hai

bên cách xa mấy thước, bà con và bạn bè phải ra nam nữ ngồi hai hàng dài. Phía sau chiếc chiếu, người ta kê sẵn cái quan-tai—cũng là quan-tai kiểu riêng—để lát nữa bỏ xác kẻ *hara-kiri* vào đó.

Sau khi chủ-nhơn mặc áo vào xong rồi, bước vô ngồi chính giữa chiếc chiếu, ngó ngay mặt trước ban thờ. Bấy giờ tên gia-bộc mới quý dâng cây gươm.

Chủ-nhơn tiếp lấy, nói mấy lời khuyên lơn yên ủi tên gia-bộc ở tại phụng-sự nhà mình trung-tín chăm chỉ như thường. Rồi dặn dò vợ con—nếu là người có vợ con—và từ biệt tất cả bà con bạn bè. Trong khi đó nét mặt vẫn tươi tỉnh tự nhiên, không được lộ ra chút

nào buồn bã, sợ sệt.]

Đó rồi cầm thanh kiếm dơ cao ngang mặt, rút lấy cây kiếm ở trong vỏ của nó ra, một tay vạch áo nơi bụng, tay kia cầm kiếm đâm ngay vô bụng một đường và rạch ngang một đường nữa như viết chữ “thập”, rồi thò tay mọi ruột mình ra. Không nói thì ai cũng dự biết người ấy đau đớn ra thế nào. Nhưng đau đớn mà không được rên, không được kêu, không được la một tiếng. Từ lúc đâm con dao vô bụng cho tới ruột tới lúc ngã gục đầu xuống mà chết, người *hara-kiri* chẳng những không rên xiết gì, mà thần sắc vẫn tự-nhiên bất biến. Người Nhựt gọi cách chết như thế là chết có vẻ tươi như bông anh-đào (Tử-hữu anh sắc). Vậy mới anh-hùng, vậy mới dùng là *hara-kiri*.

Đại-khai lễ-nghi mổ bụng của nhà danh gia sang trọng phải cử-hành đầy đủ như thế. Còn người thường, lễ-nghi đơn giản hơn. Có khi không phải mặc bộ áo riêng hay làm lễ tế-cáo tổ-

tiên, là vì thường khi có người xách dao tới ngồi trước hoàng-cung hoặc giữa ngã tư đường cái mà mổ-bụng.

Nhưng đầu mổ bụng trong nhà hay ngoài đường, vẫn phải có mấy người bạn thị-chứng đứng cho. Cốt như: để làm chứng rằng tới giây phút chót, không chết maut bạo. Có lúc người *hara-kiri* ngã gục xuống đất rồi mà còn hơi hóp chưa chết, thì người thị-chứng đâm bồi một mũi gươm cho chết mau, khỏi phải dầy dụa đau đớn.

Lại đáng khen đáng phục và đáng thương cho người vợ kẻ *hara-kiri* ngồi nọ thấy chồng mình mổ bụng tự tử như thế, cũng không được khóc lóc nữa tiếng hay là tỏ ra vẻ chi ai oán thương. Bởi đạo Võ-sĩ cho rằng người chồng của chị ta biết cách chết thế ấy là sự vẻ vang, nên mừng, chứ không có gì đáng buồn. Phải đợi sau lúc lễ-nghi *hara-kiri* xong xuôi đầu lộ và qua khách-gia-tân rồi, chị vợ có muốn khóc lóc tới chết giấc sao đó tự ý!

HÊ THÂN HƯ

tức nhiên phải đau lưng

Người già cả trong mình suy yếu bạc nhược, thận-thủy không dâng sung túc đầy đủ, tức nhiên hay đau lưng, mỏi gối, mệt nhọc và ăn uống không ngon cơm, đêm lại ngủ rất ít, hay mắc đi đại-diem, lỗ tai lưng bưng, mắt hay lóa, hay chán ăn xây xẩm, tình thần yếu hẳn dùng ngay thứ thuốc bổ khí huyết và bổ thận kêu là SÂM-NHUNG BO-THAN-TINH hiệu MỆ-CON của Phức-Dăng, 130, rue de Paris - Cholon, trong một vỏ Op.60 sẽ thấy hết bệnh trên đây, thuốc hết sức hay và đáng nhiều người có dùng qua một lần đều khen là công- hiệu chắc chắn linh-nghiem.

Thuốc này dùng hòa với rượu uống xen lộn vào bữa ăn rất ngon thơm đẹp miệng bổ khỏe và cũng, chẳng những trị người già cả có bệnh trên đây công hiệu vô cùng lại trị người thanh-niên, chơi bởi sắc dục vô chừng sanh ra bệnh di-tinh huyết-tinh cũng hoàn toàn là linh-nghiem.

Saigon bán tại Nhơn-Hoàng số 15, Amiral Courbet, Cholon Bạch-Loan 300, rue des

MAY MAU!
CẮT KHÉO!

GIÁ RẺ!
LÀM KỸ!

NHÀ NAM

TAILLEUR MODERNE

16, Amiral Courbet - SAIGON

Có nhiều hàng tốt mới lại

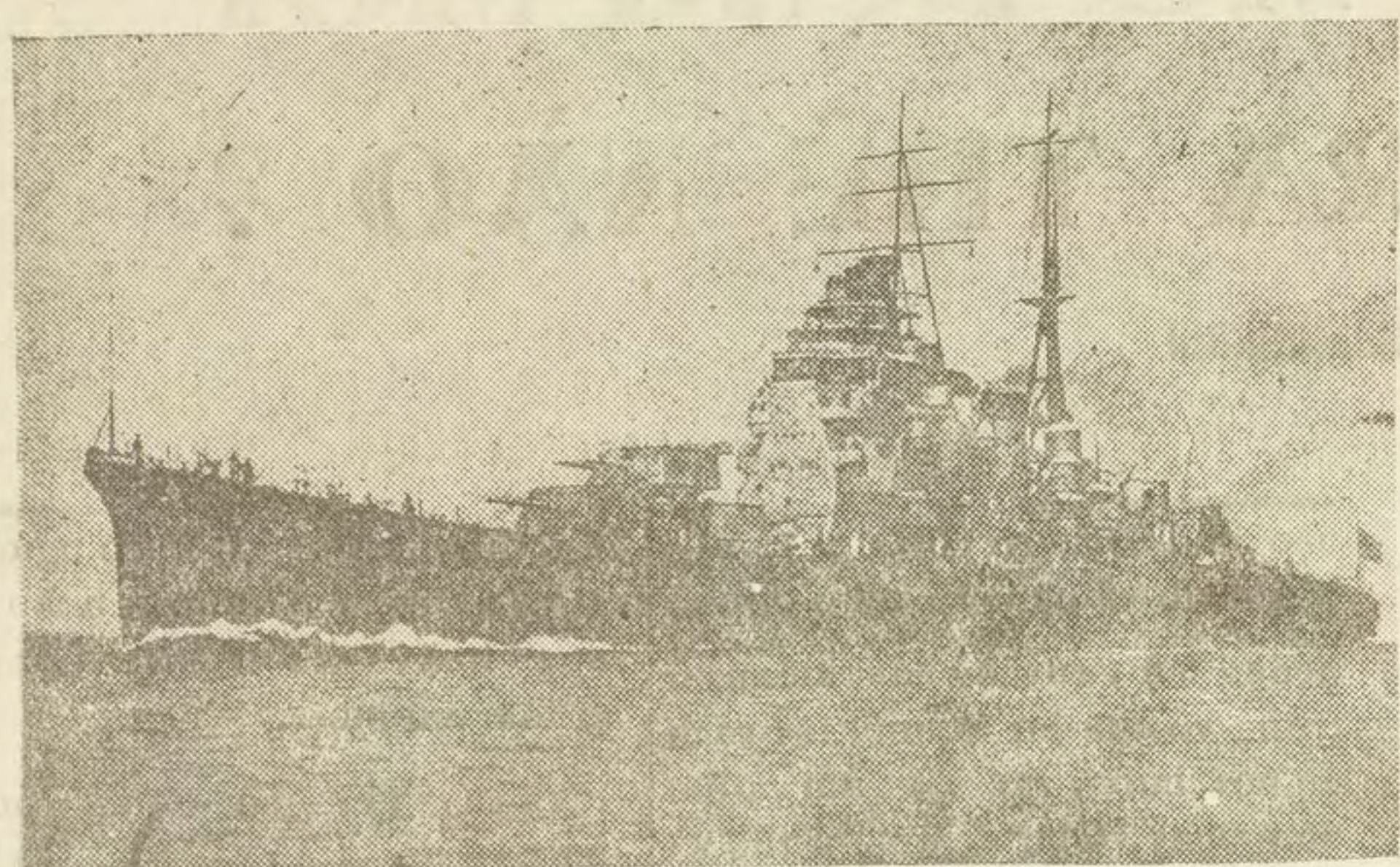
TRƯỜNG HỌC

PHẠM-KHAC-MINH

72 à 80, Boulevard Kitchener - Cầu Ông Lãnh - SAIGON

Trường đáng cho phụ-huynh học-sanh tin cậy

NHU' CHUYỆN TRÚNG CHỢI VỚI DÁ!

LÀM SAO HẢI QUÂN

TRUNG-HOA CHÔNG LẠI HẢI-QUÂN NHỰT

MẮC DẦU GẮN DÂY TÀU DẪ DÒNG
DƯỚI NHIỀU BINH THUYỀN MỚI

XUA này, mỗi khi có xảy ra cuộc xung - đột giữa Trung-Hoa và Nhựt-Bổn, người ta chỉ đề ý đến bọn quân cấm tử ở Sơn-Đông của Phùng-nặc-Tướng hoặc đến quân của Nam Kinh, dưới quyền chỉ huy của Tướng-giới-Thạch mà ít có ai đề ý đến thủy quân của Trung-Hoa.

Lại có khi người ta không đề ý rằng Trung-Hoa cũng có thủy quân nữa. Song mấy năm về gần đây, nước Tàu cũng có thủy quân và cả một hạm đội lớn, chứ không hẳn hời nữa.

Những tàu mới đóng

Từ năm 1930, nước Tàu hoặc tự đóng lấy hay là nhờ Nhựt, Ý và Anh đóng cho được 40 chiếc từ 2.500 tấn tới 10.000 tấn.

Chiếc tàu đóng trước nhất là chiếc tuần-dương-hạm *Dật-tiên*, (Yat Sien), trọng-lực được 1650 tấn, do sở đóng tàu Giang-nam chế tạo bình-thuyền ở Thượng-Hải đóng. Chiếc này bắt đầu chạy từ 1931.

Mang tên nhà sáng-lập dân quốc Trung-Hoa, tuần dương hạm *Dật-tiên* có được hai khẩu đại bác 152 ly và 140 ly, 4 khẩu bắn tàu bay 76 ly và 4 khẩu liên thính.

Nó có thể sánh kịp với 7 chiếc tuần dương hạm của Pháp như kiểu *Dumont d'Urville* là chiếc tuần dương đang đi tuần ở Viễn-Đông, song tuần dương hạm *Dật-tiên* chạy mau hơn những tuần dương hạm của Pháp vì tuần dương hạm Pháp chỉ chạy được có 17 hải-lý mà tuần dương hạm *Dật-tiên* của ta chạy được tới 20 hải-lý một giờ. Chiếc này lại có thể chở được 160 người.

Còn ba chiếc tuần dương

những 2500 tấn thì đóng từ 1931 tới 1936 mới rồi. Hai chiếc *Ninh-Hải* và *Minh-Hải* thì nhờ Nhựt Bổn đóng cho ở Kobe, còn chiếc *Bình-Hải* thì đóng ở Thượng Hải.

Chiếc *Ninh Hải* đang lẽ đóng rồi từ 1932 song vì việc xung đột Trung Nhựt lớp trước nên mãi đến 1934 mới hoàn thành.

Mỗi một chiếc tuần-dương-hạm trên này trị giá là 8 triệu đồng hoa-viên, chạy mau được từ 22 đến 25 hải-lý, có thể chở được 350 người và có được 6 khẩu đại bác 140 ly, 6 khẩu bắn tàu bay 80 ly, bốn ống diệt ngư lôi 533 ly và 2 chiếc phi hoàn.

Đầu ở Phúc-châu là quân cảng của Trung Hoa, ngó ngay qua đảo Đài-Loan, mấy tuần dương hạm trên này hợp thành một hạm-đội của Nam-kinh.

Năm 1934 và 1936, Chánh-Phủ Nam-kinh lại có đặt ở Nhựt 4 chiếc diệt ngư lôi 800 tấn. Mỗi chiếc diệt ngư lôi này có 3 khẩu đại bác 120 ly, 2 khẩu liên thính bắn máy bay và có thể chở được 100 người với lại đi được 30 hải-lý một giờ. Mấy chiếc này thuộc về hạm-đội thứ nhì và đóng ở Thượng Hải.

Trung-Hoa cũng có nhờ nước Ý đóng cho năm 1935 bốn chiếc chiến hạm đi mau được từ 30 tới 40 hải lý. Bốn chiếc này dùng để phòng-vệ Quảng-Đông.

Đến năm 1936, nước Anh có đóng cho Trung-Hoa 15 chiếc chiến-hạm. Những chiếc này thường dùng vào việc tuần-phòng, đại - để dặng tiêu trừ những bọn cướp cướp ở biển và các sông lớn.

Những chiếc tàu xưa

SONG trước hồi Âu-chiến 1914.18, nước Trung-Hoa cũng có được 4 chiếc tuần dương

hạm trọng tải từ 2000 tới 4000 tấn.

Chiếc lớn nhất, *Hải-kỳ*, được 4.300 tấn, đóng từ 1898. Tuy đóng ở Anh, nhưng đến năm 1927 thì có sửa lại. Nó có thể chở được 400 người và dùng làm như là kỳ-hạm cho hạm-đội ở Quảng-Đông.

Đã 40 năm nay, Trung-Hoa cũng có nhờ Đức đóng cho ba chiếc tuần dương hạm 3000 tấn, song những chiếc này chỉ chạy được có 10 hải lý một giờ, tuy nó cũng có đại-bác, súng liên-thính và súng bắn tàu bay.

Năm 1911, nước Anh lại có đóng cho Trung-Quốc ba chiếc tuần dương hạm 2.500 tấn.

Sau rồi chiếc *Tung-Chi*, đóng năm 1895 ở Phúc-Châu là chiếc tuần - dương lão - đại nhất của Trung Hoa.

Đến hạm-đội thứ ba là hạm-đội Bắc-dương đóng ở Thanh-Đảo và Uy-Hải-Vệ. Khi nào có chiến-tranh thì hạm - đội này phải ra giao-chiến trước nhất. Song người ta lấy làm lạ rằng hạm-đội này chỉ có ít chiếc ngư-lôi-hạm, diệt ngư-lôi nhỏ mà lại đóng đã từ lâu.

Bởi vậy những nhà thôn-thạo về thủy-quân ở Âu-châu đã đoán trước rằng nếu có xảy ra đánh nhau trên mặt biển thì bề uào thủy-quân của Trung-Hoa cũng không thể nào cầm cự lại với thủy-quân Nhựt-bổn vì những chiến-hạm hoặc tuần dương hạm 4, 5 ngàn tấn của Trung-Hoa có thể nào chống lại với những chiến hạm khổng lồ từ 33.000 tới 29.000 tấn của Nhựt và nhất là những tàu chiến của Nhựt lại phần nhiều dùng những đại-bác 355 và 406 ly! —B.

avec agrafe double or,
couleur marbrée long
11' c/m — Plume ren-
trante en or contrôlé 18
carats, garanti un an
PRIX : 2 \$ 20

LE NOUVEAU STYLO "LA JEUNESSE"

En vente partout chez les grandes librairies et épiceries

et à la LIBRAIRIE GÉNÉRALE NAM-KY

17, Bd. Francis-Garnier, 17

HANOI (TONKIN) — TÉLÉPHONE 882

AGENT EXCLUSIF

Demandez à

nos sous-agences dans toutes les provinces de l'Indochine

MỌI NGƯỜI ĐỀU CÓ THỂ NHỚ

PHÒNG VĂN BIÊN SỰ PHAN-VĂN-THIỆT
45, Rue Aviateur Garros à SAIGON

TRONG CÁC VIỆC SAU NÀY :

Chỉ về mọi điều về Pháp-Luật

Làm các thứ đơn, trạng, mà thừa kiện hay kêu nại việc gì

Đặt đề Lý-Đoán, lời kết luận để biện hộ cho mình trước tòa án

Phân biện giới hạn quyền-lợi và nghĩa-vụ của mọi người

Các vị diện-chủ, chủ phố, nhà thương nghệ có thể mượn tháng phòng vấn đề có vấn đề trong khi có việc xảy ra trong công cuộc làm ăn của mình và giao phó những việc rắc rối lại vật trong công cuộc làm ăn mình

Phòng văn lãnh đời các thứ nợ nần và cũng lãnh làm trung gian trong những vụ quyền lợi xung đột

Nói tóm, vô luận những việc gì thuộc về pháp luật và những việc rắc rối cho tư nhơn thì phòng văn đều làm được cả

Mỗi lần hỏi về một việc thì chỉ tốn có năm đồng, hỏi nhiều việc thì tính giá nhẹ hơn. Làm đơn, trạng, khế ước, lý đoán, lời kết luận (conclusions) v. v. thì từ 10 tới 50 đồng.

Ở xa muốn hỏi xin gởi số bạc theo thơ và cắt nghĩa cho rành công việc của mình.

Tận tâm — Trung hậu và Kín nhiệm

Sắp có bán

Giá 0 \$ 50

KHẢO CỨU TÙNG THƯ

BIÊN-CHỮ NG-PHÁP PHỔ-THÔNG

của PHAN-VĂN-HÙM

Đỗ-Phương-Quê

41 Bd Tổng-đốc-Phương — Chợ Lớn

QUÝ KHÁCH MUỐN CÓ TẤM

HÌNH ĐẸP, XIN MỜI ĐẾN

ARTISTA PHOTO

74, Boulevard Bonnard

GUỐC PHÙ-LƯU

ĐỦ KẼU TÂN-THỜI, NƯỚC SƠN
RẤT KHÉO, GIẤY CỦA CÁC VỊ
HOA-KHÔI. NHÀ CHẾ TẠO :

PHAM-VAN-VIÊN

106, 111 Lagrandière Saigon

Được thưởng mẽ-day ở Hội-chợ Nam-vang

Guốc Phù-Lưu bán lẻ tại Chợ-mới, ngang giầy Bôm-bay số 90-127. Có xe hơi chở hàng đi khắp Lục-tỉnh.

Đủ mặt hàng hóa Bắc-kỳ: valises, cartables, giầy giết tân thời.

UN SEUL POT doit vous donner Une Peau Claire Blanche et Veloutée

**DOUBLE REMBOURSEMENT
DE VOTRE ARGENT**

PROFITEZ DE
CETTE OFFRE
SURPRENANTE
AUJOURD'HUI
MÊME

MÁY CHUYỀN XUNG QUANH KHÓI LỬA

Quách-mạt-Nhược bỏ vợ Nhứt-bồn trốn về Tàu

QUÁCH-MẠT-NHƯỢC là một nhà văn vào bậc có tài cao danh lớn ở trên văn-đàn Trung-quốc hiện nay. Lại là một tay cách mạng hoạt động thiên về phe tả, trước kia 10 năm từng theo Quốc-dân quân ra trận mạc nhiều phen. Trên mình ngựa nhảy xuống thì chuyên về việc văn, làm giáo sư trường Trung-sơ đại-học và đề xướng ra phong trào cách-mạng văn-học.

Năm 1926, vì lẽ chánh-trị xung đột mà Quách phải từ chức phó-chủ-nhiệm bộ chánh-trị tuyên truyền ở trong đạo quân Bắc-phạt. Kể theo cộng - sản, thường viết bài công kích Tưởng giới Thạch.

Quốc dân đảng xin chánh-phủ hạ lệnh bắt, họ Quách phải trốn qua nước Nhứt ở nương náu từ năm 1927 tới nay.

Quách có vợ là người Nhứt, sanh ra 3 đứa con. Mười năm ở gần Đông-kinh, cầm cùi viết văn làm sách, được xã-hội Nhứt kính mến, nhưng nhà đương-cuộc Nhứt vẫn đề ý canh phòng sự cử động của Quách luôn luôn. Vì Quách có tư tưởng cực tả, lại vì tình hình Hoa Nhứt xung đột mấy năm gần đây.

Từ hôm có vụ Hoa-bắc nổi lên, mỗi ngày đều có lính canh-sát Nhứt tới nhà Quách để xem có mặt ở nhà hay không.

Tuy vậy, hôm đầu tháng rồi, Quách của bay mưa lập kế, trốn thoát sự canh phòng của người Nhứt mà cỡi trang xuống tàu về nước, bỏ cả vợ con ở Đông-kinh.

Bên nước bên tình, Quách yêu nước hơn, cho nên đành bỏ người vợ Nhứt mà trốn về Tàu, cốt để hiến mình cứu gỡ nạn nước.

Bữa họ Quách trốn về tới Thượng-hải, các danh-sĩ Tàu thiết tiệc lấy trần rất long trọng. Giữa tiệc, họ Quách đọc một bài thi thổng thiết sau đây để tỏ chí khí ái-quốc của mình.

Nguyên văn như vậy :
*Huyền dương đầu bút thỉnh anh thi
Blah phụ phao xô đoạn ngẫu ty.
Khứ quốc thập niên dư lệ huyết,
Đẳng câu tam túc kiến tịnh kỳ.
Nguyên tương tàn cốt mai chur hạ,
Khốc thổ tình thành phủ thử thi.
Tứ vạn vạn nhân đa đạo lệ,
Đồng tâm đồng đức nhất nhưng y.*

Dịch ra quốc-ân :
*Liệng bút theo quân ấy buổi giờ,
Ruồng con là vợ giết đường tơ.
Mười năm bỏ nước hai hàng lệ,
Ba tội về quê thấy bóng cờ.
Nguyên gởi thịt xương nơi đất tổ,
Khóc phôi gan ruột mấy vần thơ.
Bốn trăm triệu chần đều hằng hái,
Cùng khoát nhưng-y trọn một thờ.*

**Cũng có người Nhứt
phản - đối việc đánh
với Tàu**

NHIỀU người bàng-quang vụ Hoa-Nhứt chiến-tranh bấy giờ, cho là tự bọn vô-nhơn bên Nhứt háo thắng mà gây nên, chứ bốn tám các nhà chánh-trị ngoại giao cũng là phần đông dư-luận như dân không muốn.

Nói vậy cũng có lý. Chứng cứ là từ bữa có vụ Hoa-bắc phát ra trở đi, trong nước Nhứt có nhiều chuyện thú

vị tỏ ra xã-hội có người không tán-thành sự lấy võ-lực đối Hoa.

Chuyện thú-vị như, là chính một vị vô-quan tự-sát để ngăn nhà đương-cuộc.

Vị vô-quan ấy là Tiên-dai Thủy-bộ, trước kia từng làm trợ-giáo ở trường Lục-quân Sĩ-quan Học-hiệu. Hôm 23 Juillet, bỗng đứng Thủy-bộ rút súng sáu ra tự-tử. làm cho ai nấy ngẩn-ngờ. Sau người ta xem bức thư tuyệt mạng mới rõ nguyên-do Thủy-bộ tự-sát là cốt để phản-đối về đánh Tàu.

Thủy-bộ nói sau trận Nhứt N-a chiến tranh rồi, mình làm thầy dạy về khoa pháo-binh ở trường Lục-quân sĩ-quan, có hai người học-sinh từng chịu sự giáo-dục của mình, hiện ở đều ở trong đạo binh 29 của Tàu ở Hoa-bắc. Nay gây ra vụ Hoa-bắc, Thủy-bộ lo ngại cho thời cuộc Nhứt-oồn sẽ vì đó mà trở nên nguy-hiểm, cho nên buồn rầu tự-tử đi cho rồi.

**Từ anh cu-li cho đến
thương gia nghiệp
chủ đều trút túi ra
giúp nước**

NHƠN lúc Tàu có đại-nạn quốc gia, càng rõ tấm lòng ái-quốc của dân Tàu bấy giờ khá hơn mấy lúc trước nhiều lắm.

Từ hôm trên Hoa-bắc và dưới Thượng-hải có tiếng súng « kháng Nhứt » nổ bùng lên, người ta thấy dân Tàu quên tiền cứu nước không thiếu gì.

Chuyện đáng cảm-động nhất là anh Liêu táo Bình làm nghề bán rau trong chợ Nam - kinh, trải 5 năm ăn nhịn để dành,

lích trữ được 300 đồng bạc, nay thấy Nhứt hỗn hiệp bức tử-quốc quá đói mà giận, bèn lấy hết số tiền dành để ấy ra giúp cho nhà nước hết.

Anh ta viết một tờ trình, lời lẽ thổng thiết, và đem số bạc 300 lời nhà hội Trung-ương-Tai và ủy-viên mà nộp. Hội này cảm ả ngợi khen anh Tiên-táo-Bình rồi từ thời bỏ số tiền ấy vào quỹ mua sắm khí giới đánh giặc.

Trong tờ trình, anh chàng bán rau kể rõ tấm lòng ái quốc và công lao hai vợ chồng mình tiết kiệm cực khổ trong 5 năm rồi ra thế nào mới có số tiền nay đem ra giúp nước như thế.

Báo Tàu ở Hán-khẩu lại dẫn tin rằng một lần ăn mày cũng động lòng công-phần, trong lưng có ba bốn đồng bạc để dành bấy lâu, trút ra quyên giúp nhà nước hết.

Nước Tàu ngày nay có hơn tám sĩ khí thế ấy, làm sao vong quốc với Nhứt cho được ?

MÓN NỮ TRANG ĐẸP như bông tươi Dalat

6\$80 một đôi bông vàng tây nhận hột xoàn, xoàn mới « Quận-chúa » bông người lớn nhiều kiểu bèo rề, bèo lật, kiểu trái tim, kiểu chữ S, kiểu hai lớp nhận, hột xoàn nước lải, lải sương sương, nước dầu hoi, muốn kiểu nào nước nào tùy ý, giá nhứt định 6p.80.

Bông dam (kiểu tôn ten nhận 2 hột xoàn mới 10p. - 3 hột 12p. - kiểu lạ thiết đẹp.

Cà-rà đàn ông bạc pha vàng y (argator) nhận một hột 7 ly giá từ 8p. đến 9p. - bảo kiết không uen.

Médailles vàng thiết khéo giá từ 7p.50 đến 12p. tùy theo nhiều hột, ít hột (nhận hột từ 3 đến 9 hột).

**Gởi lãnh hóa giao ngân
QUẬN - CHUÁ**
bán hột xoàn mới và đồ nữ trang tân-thời
21 Amiral Courbet - Saigon

THỦ - TƯỚNG NƯỚC NHỰT ĐÊM NGÀY HỒI HỘP SỢ CHẾT

Bởi vậy trong dinh thủ-tướng mới cất xong, gài đầy những máy móc bí-mật để phòng thích-khách.

Ái cũng nhớ mấy năm gần đây, những người ở ngôi thủ-tướng và Thượng-thor ở nước Nhứt, thường bị bọn ái-quốc quá khích vô tận trong dinh mà giết.

Khuyển-đường Nghị, Cao-khieu Thị-thanh đều chết về phân-sự như thế. Chót hết là thủ-tướng Cương-diễn năm rồi, nhờ có người em rể giống mặt chết thay, nếu không cũng bỏ đời rồi.

Vì cái chức - vị thủ - tướng nguy hiểm bất ngờ như thế, nên chỉ mới đây ông nguyên-lão Tây-viên đã tàu xin Nhứt-hoàng cho cất dinh thủ-tướng mới cho công-tước Cận-vệ Văn-ma ở.

Dinh mới nay đã cất xong rồi. Ngoài sự lộng lẫy nguy nga, dinh này như một đồn lũy kiên cố : vách tường và trần nhà đều bằng cốt sắt, đầu trái phá bắn cũng không xuyên.

Bàn của thủ-tướng ngồi làm việc có tấm bình-phong thiết-giáp để trước mặt. Dưới nền nhà đều có hầm kín. Hễ thích-khách vô, người ta chỉ nhận nút điện, tự-nhiên thích-khách phải ngã xuống hầm. Trong nhà, từ-vi đều có những máy báo-hiệu bằng điện-khí và máy vô-tuyến truyền-thanh, để khi có sự nguy-cấp, các phòng biện-sự có thể báo-hiệu cho nhau biết liền.

Cho tới gia-dịch hầu hạ thủ-tướng cũng lựa chọn kỹ lắm. Một vị thượng-quan của bộ Nội-vụ phải qua chỉ bảo lần hồi cho bọn gia-dịch ấy biết cách thức cứu cấp thủ-tướng trong cơn nguy biến ra sao. Chính thủ-tướng Cận-vệ và phu-nhơn cũng phải học những cách thức ấy nữa.

TÂN-TÂN-HIỆU

Tiệm bán các thứ kiến: kiến thường, kiến bóng, trắng thủy, mài cạnh và đủ thứ khuôn. Có mái riêng máy kiến

Tél. 21.096
103, Boulevard Charner - SAIGON

Tiệm ngành :
CANTHO Đường mé sông - PNOM PENH Đường Ohier

XIN GIỚI THIỆU

TRƯỜNG TƯ HỌC

ĐẠO THẠO VY

32-34, Roland Garros

Dạy từ lớp nhứt trở xuống. Thầy giáo toàn là bậc mô phạm chuyên môn. Ai có tre nhỏ nên cho học trường này tan tới mau lắm

CHUYỆN LÁT GỪNG

VỚI những người ham ăn ham uống, chúng tôi muốn khuyên họ :
— Hãy tốp bớt cái máy rượu thịt lại một chút.

Với các ông các bà hay ngồi lồm khồm suốt đêm này qua đêm kia, say mê cờ bạc, không biết giữ gìn sức khỏe là gì, chúng tôi muốn kêu họ mà nói :
— Cõi chúng bị xán một trận đau thì khổ.

Với các cậu, các cô đang-xê thâu đêm, sắc gục quá độ, chúng tôi cũng muốn khuyên họ :
— Phải biết thứ dầu để chạy máy người ta bây giờ mắc bằng mười thứ dầu chạy máy xe hơi, xe lửa.

Tại sao phải khuyên những người như thế ?

Tại chúng tôi thấy phần đông bà con xứ ta còn phải dùng thuốc bắc trong khi cần bổ dưỡng ốm đau, mà giá thuốc bắc hồi này mắc lên một cách lạ lùng, không ai ngờ được ?

Thiệt vậy, thuốc bắc hồi này nhiều thứ mắc giá lên từ 200, đến 300 cho tới 700%. Ví dụ «Lão sơn sâm» trước kia giá 85 một lượng mà nay mắc lên tới 120p.00, Ghê chưa ?

Giá thuốc mắc quá như thế, nếu những kẻ ăn uống chơi bời

quá độ dễ cho bình hoạn tất phải uống thuốc, ăm sao chịu nổi ?

Một thang thuốc cảm rất tầm-thường, bây giờ cũng phải tốn năm cất bạc là bạc chót. Nói gì thuốc bổ, có những vị cao quý, không dưới ba bốn đồng bạc một thang.

Vậy thì còn gì hơn là nên giữ gìn sức khỏe, đừng để cho sanh bệnh !

CHÚNG tôi cho mấy nhà báo quốc-văn hằng ngày ở xứ ta đây thật dở hết sức.

Các ông khoan giận. Chúng tôi nói «dở», không phải dám chê gì bài vở văn chương hay cách sắp đặt tờ báo của các ông đâu; chỉ chê các ông có sức xài, có dịp xài mà các ông không dám xài.

Phải.
Từ đây qua Thượng-hải hay lên Hoa-bắc nữa, sự đi về hao tốn có là bao. Mỗi nhà báo hằng ngày phải một tay đặc-biệt phòng-sự đi qua tận nơi xem Tàu Nhứt cho ảnh nhau mà chụp hình viết bài «tạ trần 100%» cho độc-giã xem không được sao ?
Giỏi lắm chỉ tốn năm bảy

trăm một ngàn cũng được, mà «độc-giã» được vừa lòng thích lạ, tự nhiên giá trị và số in tờ báo lên biết bao nhiêu !

— Nhưng mà tiền đâu ?
Chắc có ông chủ báo hằng ngày đặt câu hỏi ấy.

Thiệt có ông nghèo, nhưng cũng có lắm ông dư sức mà không dám xài.

Chúng tôi xin ví dụ ngay :
Như hai ông anh Lê-trung-Cang và Bút-Trà, nghiêm-nhiên làm chủ hai tờ báo tranh nhau ngôi thứ số 1, số 2 ở báo-giới Saigon ta đây.

Nếu chúng tôi là ông Lê, bắt quá nhin bớt ít chục thùng rượu Martell; hay nếu chúng tôi ở địa vị ông Bút-Trà, bắt quá trong ít lúc bớt ngôi xe lồng-kiếng lên xuống con đường Tour d'Inspection, thì đủ cho một phái-viên đi Thượng-hải chờ gì !

NẾU tôi là vợ ông Tạ-thu-Thâu chắc lúc này tôi phải cạy các báo đăng dùm mấy hàng lời rao cần kíp...

Ấy là lời của một vị nữ độc-giã báo «MAI» mới nói với chúng tôi bữa kia, trong lúc gặp nhau ở trước tòa án.

Động tánh háo-kỳ, chúng tôi hỏi lời rao cần kíp gì, vị nữ độc-giã trả lời như vậy nghe có lý đảo đề :

— Lời rao như vậy : «Chồng «tôi đang bị giam nhin đối «trong khám, có những kẻ quý «quyết đầu-cơ mượn dịp này «mạo nhận danh-nghĩa mà đi

«quyền tiền ở Lục-châu, nói «rằng để giúp đỡ chồng tôi, Ấy «là những kẻ lợi-dụng xảo-trá, «xin đồng-bào «chớ tin v.v...» Bởi thiệt có kẻ mượn dịp làm tiền như thế để bỏ vào tư-nang của nó. Chắc không thiếu gì người mắc lầm !

Nếu quả có chuyện như vị nữ-độc-giã mới nói thì Tạ-phu-nhon nên công-bổ mấy lời cũng phải. Không lẽ nào trong lúc mấy người kia ở khám nhin đối mà có mấy chú khéo-lợi-dụng ở ngoài thì no !

NGƯỜI đời thường hay ham, ưa kẻ khác khen ngợi mình, nói cho vừa ý muốn mình, bợ đỡ mình, chớ ít chịu người ta nói ngay thật vì sự ngay thật thường hay trái lỗ tai, khó chịu. Lắm khi, sự ham nghe người ta nói xuôi theo mình làm cho mình phải bị thiệt hại này nọ nhưng mình nào có biết đâu. Một hôm, bạn tôi, ông Phan-văn-lhiết có thuật cho tôi nghe một việc tưởng kể ra đây không phải là vô ích. Bữa nọ một anh kia muốn kiện điền-thổ đến cố vấn nơi ông Thiệt (chư độc-giã dư rỏ, ông Thiệt cứ nhơn luật, vốn là một vị pháp luật cố vấn chuyên môn, có phòng biện sự ở số 45 đường Aviateur Garros Saigon). Ông khuyên bảo anh nọ đừng thưa kiện. Anh ấy một hai cãi lại :

— «Thưa ông, sao ông X. thầy Y, vẫn là người thông thạo pháp-luật, đã nói với tôi rằng việc ấy nếu kiện ra thì

thắng liền ? Ông Giáp, luật sư tên tuổi, cũng chịu lãnh làm cho tôi nữa kia mà ! »

Nhưng ông Thiệt cũng một mực khuyên lơn đừng kiện mà thôi. Anh ra về mà coi về bất mãn lắm. Cách mấy tháng sau, trong một đám tiệc, ông Thiệt tình cờ mà gặp anh ta, coi về tiêu tụy khác xưa. Ông hỏi thì anh thú thật : «Vi không nghe lời ông, ngày nay ăn năn quá muộn. Sau khi từ phòng văn ông ra về, tôi rủi gặp một thầy rợ thường tới lui tòa án, thầy ta một hai cho vụ tôi là tốt, đốc xúi tôi đi kiện. Ban đầu thấy biểu chỉ đưa cho thầy một trăm là đủ, sau lần lần hai, ba, bốn, năm trăm, rồi cuộc thất kiện. Thầy ta còn biểu chống án, may sao gặp vị trạng-sư có lòng nhơn, không nhận, khuyên tôi dẹp bỏ, chịu thua đi. »

Độc-giã nghĩ coi : anh ấy phải là vì ham nghe kẻ khác nói xuôi theo mình mới bị hao tài tổn của như thế không ?

Than ôi ! Dầu cho có một muôn câu tục ngữ : «Lời thật trái tai» và một triệu bài ngụ ngôn «Con lừa với con cừu» là cũng chẳng làm cho con người sửa được cái tánh ưa ham nghe lời dùa bợ, ăm tai nữa.

Người Tây-phương thường nói : «Một cô đầm ham se sua không hề chịu ai nói thiệt tuổi.» Người Annam ta có lẽ đều giống cô đầm ấy ! Trách nào người Pháp không cho chúng ta là «thứ dân-tộc ưa tranh tụng nhứt».

LỚN, LỚN MÃI, KHẮP BA KỲ ĐỀU HOAN NGHINH

HỘT XOÀN MỚI
QUẬN CHÙA
21 AMIRAL COURBET
QUẬN CHÙA

AUGUT 1937
SEPTEMBRE 1937

Một thời gian rất ngắn (Chỉ có ba tháng) Quận-chùa «nhờ quý bà quý cô vào quán Quận-chùa như cây rập nước, phân tốt, mau lớn đem bông trở trái ruộm và kết quả sự mua bán thành vượng mau chóng. Theo Cuộc thí nghiệm của M. Trầ-văn-Đinh trước mặt quý vị, bao nhiêu chữ cụ saib viên su phạm các ông đồ, ông giáo, các vị thương gia, đủ nể phóng viên các báo tây nam, bà chủ trường Việt Nam-Nữ Công và học sanh thứ hội đạ quý thường kêu hội xoàn mới (pierres précieuses naturelles) và hội giả (pierres synthétiques) của khách ngoại bang thường nói hội xoàn Xiêm đáng bán đắt giá.

Quý vị đều công nhận hội xoàn mới mãi tại Quận-Chùa do một hôm thợ Cù-la và Xiêm, mãi thật khéo từ 24 đến 32 đặc hai mặt thiệt khéo, nước chiếu lảnh.

Còn học sanh trường Việt-Nam-Nữ Công hết sức khen ngợi trang tân hội nhận hội Xoàn mới Quận-Chùa kiểu mới lạ nhất là đã đến Pailiu nước làm médaille nhận hội Xoàn mãi hết sức khéo, chưa thấy hiệu nào ở Saigon chế ra được HUẾ : Ông Nguyễn hững-Lân quan Nam-Triều viếng Quận-Chùa khen mỗi món đồ rất khéo. HÀ NỘI : Ông Nguyễn huy-Kỳ (đi kinh lược với quan toại quyền) viếng Quận-Chùa, ngai xem hội xoàn mới mãi tại Quận-Chùa nước chiếu, sáng.

«Quận-Chùa» sáng kiến chế nhiều kiểu bông tai vô vàng tây mặt hào rỏ, hào lặt, kiểu trướng cá, kiểu mới 1937 kiểu chữ S, kiểu trái tim, kiểu cánh lá, kiểu khuôn hai mặt óm 4 đến 6 châu nện hội xoàn mới nước lảnh, lảnh suong, suong, dầu bôi cỡ hội 7 yuổi giá nhứt định 11p.80. Một đôi. Còn bông hội cỡ 5 ly kiểu như trên, nước cũng vậy giá 6p.80 một đôi bông nười lớn. Muốn nước nào, kiểu nào viết thơ nói rõ gửi lảnh hóa giao ngân.

Vòng cầu nửa mặt chạm rất khéo bằng vàng tây nện 16 hội xoàn mới 3 ly ruỡi 35p.00 Vô vàng nặng 2 chỉ ruỡi. Nhiều kiểu khác tùy theo nặng nhẹ và hội nhận nhiều ít, kiểu thiệt lạ.

Cà-rá đàn ông vô bạc pha vàng y kiểu (chevalière) nện 7 ly giá 9p.00 nhiều kiểu theo catalogue bên Pháp.

Nhơn Quận-Chùa nhận lảnh mãi các thứ đá quý, hình carré, ovale, rectangle losange đặc nào cũng đặng giá phải chăng.

Gian hàng đồ bạc tráng men đen, kiểu chạm tròn, đẹp, chạm, vòng chạm từ linh, mẫu đơn, vòng 7 miếng thiệt đẹp.

Đáng tin cậy—rồi món đồ có giấy bạc kiết 15 năm.

Quận-Chùa bán đồ nữ trang tân thời 21, Amiral Courbet—21—Saigon.

CỦA TÀU

TRUNG-QUỐC CỨ' CẦM CỨ'
CHỪNG 6 THÁNG TẮT
LÀ THẮNG NHỰT

Lẽ tự-nhiên ở đời, kẻ yếu với kẻ yếu bao giờ cũng có cãm-tình với nhau, chúc-vọng cho nhau. Bởi vậy chúng ta đối với Hoa-Nhật chiến-sự ngày nay, nếu vội lấy những sự thắng lợi của Tàu ở Nam-khẩu và Thượng-hải mà phán-đoán rằng Tàu chắc ăn Nhựt, e không khỏi có người cho là thiên vị.

Song ngoài ra cãm-tình và sự chúc-vọng, còn có những sự thật-tế không thể che lấp đi được.

Trừ ra mấy sự bất trắc không ngờ, một mai ở đâu xảy tới thì chúng tôi không dám nói, nhưng cứ lấy hiện-tình và sự-thế của hai bên Hoa-Nhật, chúng tôi dám nói rằng Hoa có nhiều cơ tất thắng.

■ ■ ■

Một là binh-lực của Tân hùng hậu và có khí mạnh hơn.

Tuy Nhựt có hải-quân ghè gồm thiết, nhưng Tàu có ra ngoài biển đánh nhau với Nhựt đầu mà lo cái ghè gồm ấy. Chỉ quan-hệ là ở lục-quân.

Lục-quân Nhựt chỉ có 17 sư-đoàn gồm 32 muôn người. Nhưng số lính ấy còn phải trấn-thủ nhiều nơi, chớ phải đem hết sang đánh Tàu được sao. Dầu Nhựt có tổng-động-viên (mobilisation générale) chẳng nữa, bất quá số lính ra trận một mấy vạn được cả thấy 200 vạn là nhiều.

Đầu bằng Trung-quốc, sẵn sàng có lục-quân tới 170 sư-đoàn, gồm 1 triệu 90 muôn người. Nếu tổng-động-viên thi số lính Tàu có tới 500 vạn, nghĩa là nhiều hơn binh số Nhựt tới hai lần rưỡi.

Kể về quân-nhu chiến-khi, trải 5 năm nay cái quyết-tâm đối Nhựt cứu quốc canh-cánh bên lòng, Tàu đã cụ-bị, mua sắm, tập ren, không phải thiếu-thốn hay thua kém gì Nhựt. Chứng cứ là xem quân Tàu đánh Nhựt ở Thượng-hải lâu nay thì biết. Huống chi Tàu có đình lâu mà thiếu khí-giới thì mua, chớ có lo gì, miễn là có tiền. Mà tiền thì người Tàu đầy túi. Trong chợ súng đạn quốc-tế, có thiếu gì chủ lái buôn quân-hỏa như Basil Zaharof, thiếu gì xưởng chế tạo như công-ty Wilkins chỉ đợi trong thiên hạ có chiến tranh ở đâu thì họ chở cả chuyến tàu súng đạn tới đó mà bán!

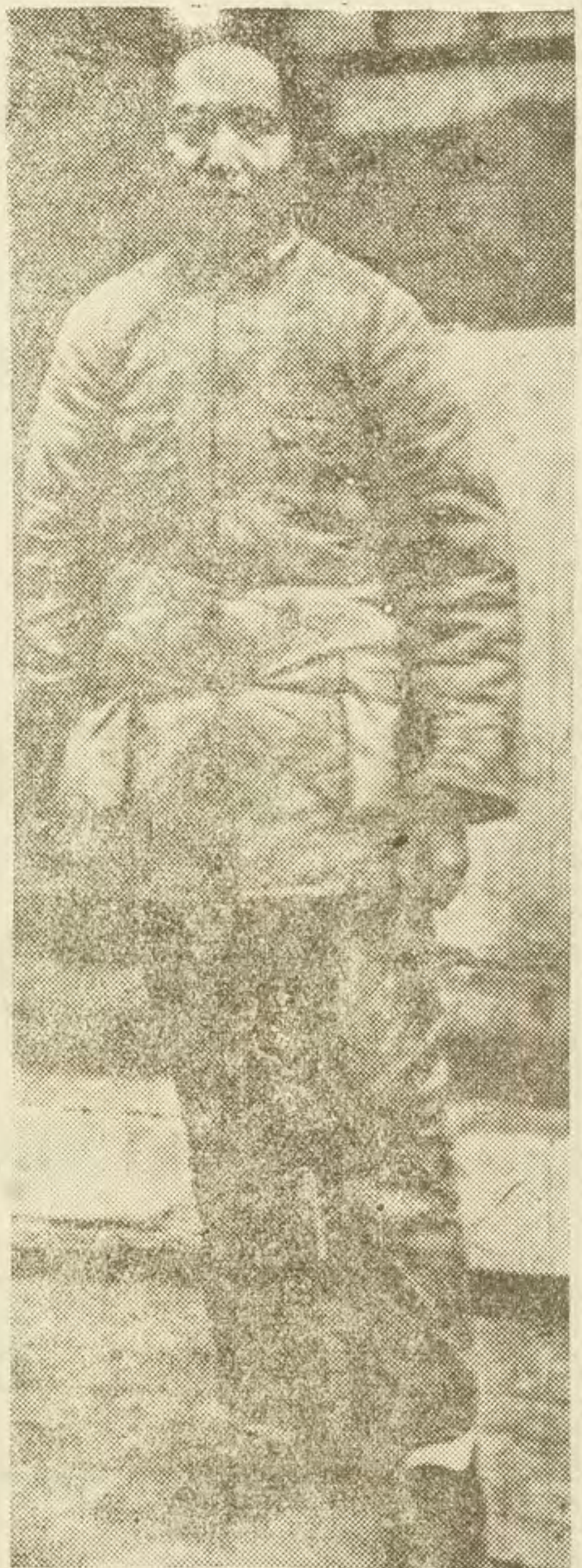
Hai là chiến-sự được, hay thua, có quan-hệ rất lớn ở nơi binh-sĩ có kinh-nghiệm, chiến-trận nhiều ít thế nào.

Nhựt từ lúc thắng Nga tới giờ, không phải chiến-đấu với ai nhiều, cho nên binh-sĩ họ hình như thiếu nhiều kinh-nghiệm về mặt chiến-đấu. Trái lại, Trung-quốc luôn 30 năm nay có nội chiến luôn luôn, khiến cho quân-sĩ bương chải tập rèn chiến trận dữ lắm.

Linh Nhựt gần đây chịu theo thời-thượng, khiến trình-độ sanh-hoạt đã vọt lên cao, ai nấy muốn sống yên ở ruộng, hầu thành thói quen rồi, giờ muốn bảo họ ra hi-sanh ở chiến trường, không phải sự dễ. Trái lại, lính Tàu thì quen sanh-hoạt khổ-sở, phần đông chẳng có hệ-lụy gia-đình vợ con, thành ra họ dám xông pha liều chết vì nước, không hề tấm thân.

Chắc có người hỏi vặn:

— Chớ anh không nhớ lại trận Nhựt-Nga chiến-tranh 32 năm trước ra thế nào ư?

MAO-TRẠCH-ĐỒNG

Lãnh tụ Hồng-quân nước Tàu, bây giờ hiệp lực với quân Trung-ương để chống cự Nhựt.

Phải, tôi nhớ. Song tình hình lúc đó khác, bây giờ khác. Lúc đó binh Nhựt vì lễ quốc-gia sanh-tồn cho nên họ liều thân dám chết, để thắng một cường-quốc da trắng cho kỳ được. Bây giờ đánh nhau với Tàu là nước đồng-chủng, chỉ là ý muốn và lợi riêng của một bọn quân-phiệt, tài-phiệt, chớ không phải công-ý của cả dân Nhựt. Thành ra quân-tâm sĩ-khi kém phần hăm hở đi nhiều. Không thấy hiện thời cũng có dư-luận Nhựt cực lực phản đối việc đánh Hoa đó sao?

Còn quân-lính Tàu, chính vì quốc gia sống chết mất còn mà đánh, cho nên họ có tinh thần hi-sanh rất mạnh, quân Nhựt không bì kịp.

Ba là nội tình nước Nhựt, nếu có chiến sự dấy dưng lâu ngày, chắc là kinh-tế rung rinh khốn đốn và sẽ có cuộc xả hội biến thiên phát ra. Bởi vậy, quân Nhựt chỉ cốt đánh chắc mau xong, nhưng phía Hoa cốt sao cầm cự dấy dưng mới là có lợi. Hệ Hoa cầm cự được tới 6 tháng, tất là Nhựt phải cầu hòa bãi chiến, ấy là ý kiến chung của các nhà quân-sự ngoại-quốc.

Ban đầu quân Nhựt nói khoác rằng chỉ 48 giờ đồng hồ là họ làm chủ-nhơn-ông nước Tàu, thế mà chiến-sự Thượng-hải kéo dưng cả tháng nay, họ bị thất-lợi rất nhiều, xem ra quân-tâm có vẻ chán nản lắm rồi.

◎

Bốn là lớp này Tàu nghị-nhiên chống cự Nhựt-bốn một mình, chớ không chần-chờ mong mỗi gì ở sự quốc-tế can thiệp hay là cường quốc nào cứu viện; chỗ đó Tàu thật đáng khen. Cái cơ tất thắng quan hệ ở đó rất lớn.

Mình ở đời không lo tự tồn tự-cứu thì thôi, đừng vô vẩn trông mong có ai từ từ cứu giúp mình bao giờ. Nhựt là mình có biết tự cứu trước, mới có người ta cứu giúp mình sau.

Việc năm 1932 trông cậy vào hội Quốc-liên đã làm cho Tàu thất-vọng, những thế là Tàu được một bài học «mi hỷ tự lo lấy thân», là bài học khiến Tàu mạnh bạo độc-lực kháng Nhựt ngày nay.

Vả lại tình thế quốc-tế hiện-tại, Tàu không thể trông mong tin cậy vào nước nào can thiệp trợ chiến mình được. Họ chỉ giúp ngầm thì có, chớ không ai muốn ra mặt.

Năm là ngó thấy cách thức chiến-đấu của binh Tàu đã dưng cãm mà lại có bề khôn ngoan.

Quân Nhựt đánh trận, chỉ cậy vào máy bay xe tăng và súng đạn «k đồng-lồ» che chở. Nhưng quân Tàu đối chiến khôn khéo một cách làm cho sự hiệu-lực của những binh-khi nặng nề đồng mạnh của Nhựt phải giảm bớt đi, nghĩa là quân Tàu chỉ cốt đánh «giáp lá-cà» bằng sức người chọi người thành ra lực

Một toán quân Nhựt tìm cách lên bộ ở Phố-đông nhưng lại bị quân Tàu bắn riết quá phải nằm rạp xuống để tránh đạn.

Tàu trông cậy thứ nhứt là Nga, nhưng mà nội-tình chánh-trị Nga gần đây ra sao ai nấy đã biết, lại thêm địa-vị họ ở Tây-phương đối với Đức có chỗ khó khăn, tự nhiên họ không thể nào bỏ nhà chạy sang phương Đông trợ chiến cho Tàu được. Tuy vậy, họ giúp cho khi-giới, phi-cơ cùng các thứ quân dụng, để Tàu có thể cầm cự với Nhựt lâu ngày, ấy là một cách Nga giúp cho Tàu có cơ tất thắng vậy.

lượng chiến-đấu của binh Nhựt phải thua kém binh Tàu vô số. Lâu nay Tàu thường thắng trận ở Thượng-hải, là nhờ cái chiến-lực ấy phần nhiều.

Chỉ nói đại-khái, chúng ta đã thấy Trung-quốc có 5 cơ tập-thắng như thế, khoan nói đến những cơ tất thắng khác nữa. Cốt sao Trung-quốc dưng tâm kháng chiến cho lâu ngày, làm cho Nhựt mòn hơi mỏi sức, chắc là phần tối hậu thắng lợi về Trung-quốc cả mười. N.

GIỮNG ĐỀ HO

Bởi vì thuốc **PULMOGÉNINE** trị bệnh ho như thần

Có bán ở các nhà thuốc và

nhà thuốc **J. MUS** ở Saigon

LUỐI GƯƠNG BAY

QUÁN-VÂN dịch thuật

Một cặp thanh-niên nam nữ đều tinh kiếm-thuật, nhờ có những thủ đoạn cứu người và nhiệt tâm yêu nước mà gặp gỡ nhau. Truyện rất ly kỳ!

MỘT BỘ VÔ-HIỆP
TIỂU - THUYẾT RẤT
HAY Ở ĐÓ!
NHÀ - MINH

Một lát hai cụ dắt nhau về ngồi trong thảo-đường.
Dật-hư nói:

— Lúc này tôi khuyên lão-hữu cho thằng Đức-trung bước vào con đường sĩ-hoạn, chẳng phải là tôi có ý xúi nó chuyên việc công-danh phú-quý đâu. Hiện giờ người Mãn kiều căng mưới phần, trong tay nắm trọn quyền hành vận-mạng Trung-quốc ta, nếu như kẻ có chí mà chịu khó xuống mình bước vào đường lối quan-lại, chính là chia sớt một phần quyền hành trong tay người Mãn. Làm vậy chẳng những có thể tạo phước cho non dân Hán-tộc chúng ta đã đánh, lại có thể đợi chờ cơ hội nào thuận tiện thì mình ra tay mưu đồ việc lớn có lợi cho non sông, chẳng phải là hay lắm sao? Bởi suy nghĩ xa gần như thế, cho nên thằng con trai lớn Nhứt-bình của tôi, nó không thi-cử xuất thân đã g, thì tôi bỏ tiền ra quyền cho nó lấy một chức quan nhỏ làm. May phước nó làm quan trời

cháy, giờ làm tới chức tri-phủ Thái-an ở tỉnh Sơn - đông. Còn thằng em là Hoài-trình thì nay đang làm chức hậu-bổ tri-huyện tại Hà-nam.

Tánh tính của tôi thuở nay ra sao, chắc lão-hữu dư biết. Nào tôi có phải là con người ham quyền phụ thế gì đâu, nhưng tôi cho hai anh em nó ra làm quan với Mãn-Thanh, là cốt chia bớt quyền-chánh của người Mãn, rồi đợi một mai có thời-cơ tốt, thì bấy giờ ta có thể mượn cái thế lực làm quan mà mưu ích cho Hán-tộc ta đó.

Huệ-Trần đáp:

— Kiến thức của lão hữu thật cao xa, tôi xin bài phục. Song hiểm vi Đức-Trung hiện thời còn là thằng trẻ ranh, đâu đã phải lúc nói chuyện rèn tập nó làm chuyện về vang rục rờ cho Hán-tộc ta!

Lúc đó Vương-thị sửa soạn mâm rượu vừa xong, bưng lên thảo đường. Huệ-Trần mời Dật-Hư nhập tiệc. Hai người cùng là bợm rượu như nhau, uống rượu

mấy cũng chẳng biết say là gì.

Sau khi mỗi cụ uống cạn năm ba chén rồi, Dật-Hư chợt nhớ một câu chuyện, bèn thuật cho Huệ-Trần nghe:

— Thằng hai Hoài-Trình nhà tôi làm quan ở tỉnh Dự (Hà-nam) bữa qua có viết thư về nhà, nói cho tôi hay chuyện đương kim Càn-Long Hoàng-đế, lại giả dạng đi chơi Giang-nam một lần thử nhĩ. Ngài vẫn bí-mật ra khỏi kinh đô, đi tới địa phận Qui-đức thì gặp nạn nguy hiểm thiếu chút nữa tánh mạng đi đời rồi.

Có ý lấy làm lạ, Huệ-Trần hỏi tới.

— Nghe nói vua Càn-long có võ nghệ cao cường, quờn thuật giỏi lắm, những tay tầm thường, dầu năm ba đứa xúm lại, cũng không dám tới gần. Có sao lần này lại gặp nạn hiểm nguy được kia?

DẬT-HƯ.— Cứ theo trong thư của thằng Hoài-Trình, tuy thuật chuyện không được rõ ràng, nhưng đại khái đầu đuôi câu chuyện như vậy: Có một tay

hào-khiết lực-lâm, dò biết vua Càn-long giả dạng ra khỏi kinh-đô, liền theo dõi ngài, quyết tâm giết chết. Giữa lúc nguy cấp muôn phần, bỗng một người hiệp-khách ở đâu vừa tới, ra tay cứu viện. Thịch-khách kia định không lại hiệp-khách, phải bỏ chạy trốn. Lại thay! người hiệp-khách tuy cứu mạng vua Càn-long như thế, nhưng thuở giờ chưa hề hội-diện với ngài. Lại khi cứu mạng xong rồi vùn vụt bỏ đi, không thêm nói năng gì hết. Theo người ta bàn tán, thì người hiệp-khách ấy tất là một người trong đám bộ-thuộc của vua Ung-chánh thuở xưa.

HUỆ-TRẦN.— Trong chốn rừng xanh có kẻ hào-hiệp hảo-tâm thế ấy, thật là khó tìm. Chỉ tiếc rằng va cứu mạng cho người như thế, không khác nào giúp cho vua Trụ còn sống để làm chuyện bạo ngược mà báo đời, chứ có ích gì đâu. Tôi cho con người mà anh kêu là hiệp-khách đó, không hiểu rõ đại-nghĩa là gì, cho va cái tiếng «hiệp» chẳng phải hổ thẹn cho va lắm sao?

DẬT-HƯ.— Thì nói theo văn-chương, tự nhiên tôi phải gọi kẻ đã cứu mạng Càn-long đó là hiệp-khách chứ biết kêu tiếng gì khác hơn hay giờ.

HUỆ-TRẦN.— Càn-long lại xuống Giang-nam ta lần thứ hai, không biết là có ý gì đó. Song cứ lòng tay nghe thiên-hạ dò-xét phỏng-đoán duyên-do, họ nói

Càn-long vốn là con của Lưu-trương-quốc, hồi đó vua Ung-chánh mưu mô đổi trao mà đem lên vô trong cung. Sau Càn-long lên làm vua, tự biết gốc gác của mình như thế, cho nên xuống Giang-nam để viếng mồ của tổ-tiên, cho tròn hiếu-đạo vậy mà!

DẬT-HƯ.— Thiên-hạ nói sao hay vậy, chứ sự thiệt bèn trong ra thế nào, người ngoài dễ gì biết cho thấu đáo. Chẳng qua tôi nghĩ Càn-long đã lên làm vua, giàu có bốn biển, lão muốn sao lại không được, ai dám cản trở lão. Huống chi xét việc hành-động của lão, thật lão không phải là ông vua hoang-dâm biếng-nhác chánh-sư như ai, có thể bảo rằng lão chính là người con đích đáng của Ung-chánh cũng được.

Hai ông lão vừa nhậu vừa nói chuyện, cạn thêm năm bảy chén rượu bỏ nữa. Con cá vừa câu dưới nước lên còn tươi, liền đem nấu nướng, ăn thật ngon miệng.

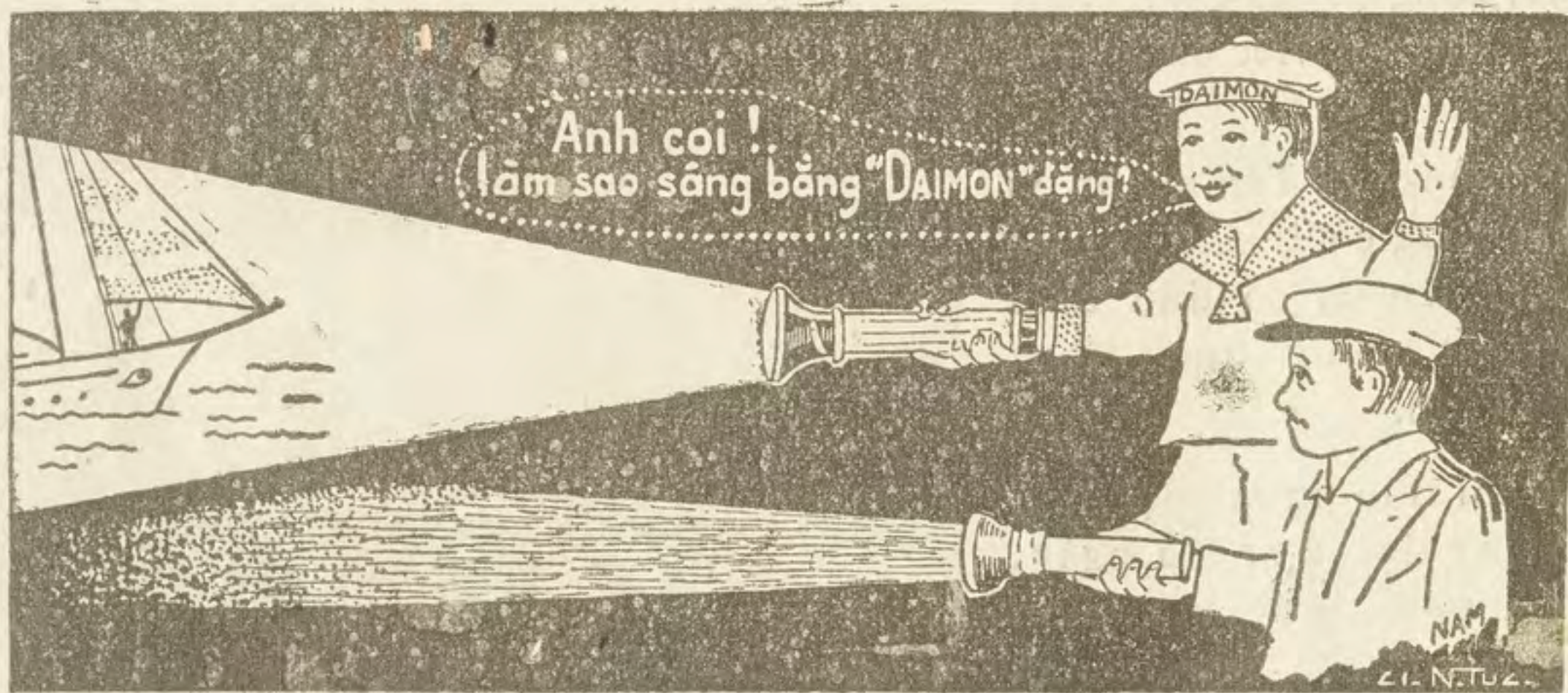
Dật-Hư vừa nhắm vừa ngợi khen luôn miệng. Vương-thị đã biết tánh quen của hai ông cụ này, mỗi lần gặp nhau uống rượu mà không cạn ba bốn chai lớn thì không chịu buông chén xuống bao giờ. Bởi vậy Vương-thị lại hâm rượu nóng đem lại. Trong lúc đó Đức-Trung ngồi gần bên cạnh xem sách, vá lóng tai nghe hai ông cụ già nói chuyện.

(Kỳ sau tiếp)

Quý vị khi mua đèn thì xin nhớ nài cho đăng hiệu DAIMON của ĐỨC QUỐC chế tạo.

PILES và BÓNG cũng phải nài cho đăng hiệu DAIMON vì rất bền lâu, dùng đăng lâu.

Cần dùng đèn cốt là đăng sự sáng tỏ rõ, mà nhất là sáng cho thật xa; thì QUÍ VỊ nên chọn DAIMON thì sẽ đăng vừa lòng và không uổng tiền vậy.

Bán lẻ trong các hàng Bazars

Đại-Lý: NGHE SANH HIEU, 15 Rue Schroeder — Saigon VINH THAI TRUNG HUNG DAI TAN Rue Gia Long à Cholon

CU'Ồ'II HAY KHỐC

Ngài hãy đến MAISON DE CONFIANCE n° 96 Rue d'Ormay Saigon, có làm đủ trướng liễn, chần, dùng đi đám mừng và đám tang. Làm rất mau lẹ, và có nhiều kiểu chữ Quốc-Ngữ rất mới lạ

Phùng-xuân-Huyền

Không làm quảng cáo rình rang mà Học-sanh năm nào từ lớp Sơ-Đẳng tới lớp Trung-Đẳng vẫn học giỏi và đỗ đạt nhiều hơn chỗ nào khác, ấy là trường

CHAN - THANH

Đường Marchaise -:- SAIGON

Độc-học: PHAN-BÁ-LÂN

Tốt-nghiệp trường Cao-đẳng Sư-Phạm Hà-nội

CHU-VAN-HAI

AUTO ECOLE

BREVET GARANTIS

Transports et demenagements

45, Colonel Grimaud SAIGON

Trưởng dạy thi xe camion

Torpedo motocyclette.

Bảo lãnh chắc có giấy thi

dạy sửa máy xe hơi máy điện

Có cho mượn xe camion

Chở hàng hóa và dọn nhà.

TRẺ EM LỚN BỤNG
CÓ SẼN LÃI, AN
UÔNG KHÔNG TIÊU,
ĐI TIÊU RA BỌT, DA
VÀNG, ÔM YẾU, QUÍ
BÀ HÃY CHO EM
— UÔNG THUỘC —

CAM-TÍCH TÁN ĐẠI-QUANG

TRONG BỐN NGÀY
THÌ CÁC CHÚNG ẤY
KHÔNG CÒN NỮ'A

Nhà thuốc ĐẠI-QUANG

N° 27, Boulevard Tổng-đốc-Phương — CHỢ LỚN

Téléphone: 30.055

MỘT cặp oan - ương đương cùng nhau trao đổi những lời vàng đá trong hàng ba Đông-Pháp Ngân hàng, giữa đêm khuya thanh vắng.

Trong bóng tối, cặp nhân-tình tin chắc không ai thấy, nên gái chiu lòng trai mà..., tôi xin lỗi chứ tôn chăm chăm chỗ này.

Ai ngờ... có người rình bên cạnh. Người ấy chờ đợi nãy giờ mà cặp nhân tình không hay không biết. Đến những lúc... người ấy đi ngay lại trước mặt.

Tôi không biết phải dùng câu văn nào mà tả cái khổ cảnh của lứa đôi niên thiếu trong lúc này. Trai ngỡ ngàng, mà gái lại càng hồ thẹn. Ăn làm sao, nói làm sao bây giờ? Người tộc mạch ấy là ai? Chồng của thiếu-phụ chăng? Không phải. Một thầy đội ăn mặc sắc-phục đàng hoàng, làm cho cô nọ chỉ xiết hải hùng.

Lê-văn-Bảy, — tên thầy Đội — không nói làm sao, chỉ mời thiếu-phụ đi theo thầy về bót.

— Minh ôi! Chết tôi đi mà thôi. Vì mình mà tôi phải khổ thân như thế này. Nếu mình không cứu tôi, thì...

Thầy Đội:

— Đi đi cho mau...

Thầy Đội thúc dục thiếu-phụ mau dời gót. Chàng thanh-niên đương cơn bối rối, thêm nỗi mấy lời xót thương của người yêu mình, không biết phải làm sao; lệ trí, thầy chạy theo thầy Đội:

— Thầy làm ơn thả vợ tôi, tôi chịu thầy hai đồng bạc nước!

Thầy đội Bảy không nghe, cứ hỏi thiếu-phụ mau mau về bót.

— Đây, hai đồng đây. Thầy thả vợ tôi ra làm phước...

Thầy đội Bảy có hơi giận, quay lại nói:

— Cái đó là tại thầy, thầy phải đi theo tôi về bót...

Thầy Ngô-quang-Trị không dám nghịch lời với người thừa hành công-vụ, nên phải theo thiếu-phụ. — cô Ng. thị-Nhung — mà về bót cho có bạn.

Ngủ bót một đêm; rồi đi lục hình, qua hầu quan biện-lý...

Cô Nguyễn-thị-Nhung được kể như là vợ tôi, khổ cho thầy Ngô-quang-Trị, bị quan biện-lý truy tố về tội lo lót người của nhà nước!

Tòa tiền-hình đem thầy ra xử.

Cô Nhung và thầy đội Bảy đi làm chứng.

Ngỡ ngàng làm sao! Quan tòa, quan biện-lý, với cái giọng vừa nghiêm - nghị mà vừa chào-phúng, hỏi nhiều câu đau đớn, nếu độn-thổ được thì tôi chắc cô Nhung thầy Trị đã độn-thổ rồi.

VỤ KIẾN BUỒN CƯ'ÒI

thầy và cô

Mà Tòa hỏi, thì bị-cáo hay là người chứng gì cũng phải trả lời.

— Lúc bây giờ, cô có mặc quần không?

— ???

— Thầy có rờ... chưa?

— ???

— Thiếu-phụ đỏ mặt, ngượng ngạo không biết trả lời làm sao.

Thầy Trị, mặc âu-phục, đeo kiến đôi-môi, nói tiếng lang-sa.

— Bẩm, tôi có lo lót hai đồng...

Nhưng tôi chỉ nói mà thôi, chứ chưa đưa tiền.

— Mà thầy ngồi chờ vắng về đó làm chi?

Thầy Trị trả lời nho nhỏ:

— Tôi nói chuyện... mà thôi...

Quan biện-lý đứng lên buộc tội. Ông Guillaume hiểu tâm-lý, nên chỉ ngai nói rằng: bởi họ không chịu mướn phòng ngủ, đưa nhau vô nhà băng (!) cho khỏi tốn tiền. Còn như cái tội lo lót kia,

quan Tòa cũng nên lượng thứ mà cho bị cáo hưởng án treo, để cho va khỏi bị mất số làm.

Với những lời buộc tội rất nhân từ của quan biện-lý, Tòa tuyên án phạt thầy Ngô-quang-Trị 100 quan và treo mà thôi.

Người có tội mà được vô can. Còn người vô can lại bị án!

Phải chi thầy Trị này giả ta i ngờ mất điếc để lĩnh dần cô Nhung về bót, sáng ngày ông Cô thả ra thì êm chuyện, cả i này thầy không nỡ để cho người yêu vì mình mà bị lĩnh dần đi, nên mới ra tay « tháo cũi sổ lồng », ai ngờ...

Mà cũng nhờ sự không ngờ ấy, nên hai người nắm tay ra trước Công-lý, diễn ra một lớp tuồng buồn cười, để cho tôi có chuyện mà viết hôm nay.

Nam-Bình

BÂY GIỜ MỚI KHỎI-SỢ ???

Người đương thiên Á phiện nên nhớ Phù-Dung trực độc số 20 là thánh dược uống vào trừ hết uất, ăn ngủ ngon tấy nhựa ó, dầu và độc Á phiện tích tụ lại thâm cang có để trong ruột gan ra hết thấy mà ghê sợ, thì khỏi sợ mất búng da chỉ mới xanh má cốp mà trở nên mập mạp hồng hào.

Người muốn giải nghệ sau khi đã uống Phù-Dung rồi thì uống Đông-Pháp giới yên số 19 chắc chắn bỏ ghiên rất mau và dễ dàng vì thuốc làm tiêu tan nôi các độc Á phiện trong các giấy thần kinh, đã được 1 bác sĩ Langsa công nhận thật hay.

Nhà thuốc

ĐINH-THÀNH-SONG

112, Rue d'Espagne SAIGON

Một kỳ-công trong khoa thuốc A-đông

HUÊ-LIỆU-GIẢI-ĐỘC-HOÀN

Số 60 hiệu VỎ-ĐÌNH-DẪN trị được tận gốc 3 chứng bệnh:

BỆNH - LẬU

Đi tiểu gắt, nóng uất. Lở tiểu sưng đỏ, chảy mủ, hoặc xanh, hoặc vàng, hoặc lộn máu.

Bệnh lành rồi mà lâu lâu đi tiểu thấy có mủ lại, hoặc tiểu ra vật nhớt như sợi chỉ. Đi tiểu không đau, có hơi nóng nóng mà thôi. Mỗi buổi sáng lấy tay nặng có chút mủ chảy ra, lỗ tiểu bị bít lại.

Như thế là lậu kinh-niên. Hay có chứng đi-tiểu, trong tiểu có lộn máu. Phải uống thuốc.

GIANG - MAI

Bị lấy cách 20 ngày mọc lên một thứ mọc lở màu đỏ như thịt trâu, rờ thấy cứng mà không đau. Cách vài tháng mọc toàn thân mình, những mọc trắng lở, ướt ướt không đau nhức, mà hay lây lấm. Rồi sanh đứ chứng như đau gân, đau xương, nhức con mắt, đau thận vân vân, rồi rụng tóc, người ốm xanh.

Uống thuốc lành đờ vớt, sau từ 10 năm trở lại thiên hình vạn trạng, làm đui mắt, mọc xương, sụp lỗ mũi, tê bại, tay chơn rung, có khi làm điên khùng. Phải trị ngay lúc đầu.

HỆT - XOÀI

Bị lấy cách vài ngày, mọc lên mọc nhỏ đau nhức lắm. Bề ra có mủ rồi ăn tròn bằng cát bạc. Ay là ngoài da. Còn trong háng nghe nặng nặng, thỉnh thoảng, lộn lộn, có mủ nhiều, bề ra đau nhức khổ sở.

Mục hệt - xoài rất độc, có thể ăn to lớn lặn, sanh ra nhiều mục khác, ăn đứt ngọc-hành. Phải uống thuốc trên đây, đặng triệt độc lặn lặn, để lâu ngày nguy hiểm lắm.

Thuốc số 60 này chế bằng dược-liệu bồn xứ, không hại sanh-dục.

Bệnh mới phát, trị ba mươi ngày, bệnh kinh-niên trị trong hai tháng.

Danh tiếng đã lâu năm, cả vạn người khen ngợi.

Giá 1 hộp 1 p. 00 uống 5 ngày. Ở xa mua tại phân-cuộc, hoặc tại Đại-lý, hoặc viết thư chúng tôi gởi contre-remboursement.

VỎ-ĐÌNH-DẪN

ĐẠI-DUỐC-PHÒNG

319-323, Rue des Marins, CHOLON

8, Rue des Cantonnais, HÀ NỘI

4, Rue Ohier Pnompenh

118, Rue d'Espagne SAIGON.

PHÂN CUỘC: MỸ THO, PHAN THIẾT, HUẾ, HAIPHONG, NAM ĐỊNH, BẮC NINH, CAO BẮNG, HÀ BÔNG, HẢI DƯƠNG, HATINH, HỒNG GAY, HƯNG YÊN, KIẾN AN, LẠNG SƠN, LAOKAY, NINH BÌNH, PHATDIỆM, PHŨ LÝ, PHÚ THỌ, SONTÂY, THAI BÌNH, THAKHEK, VIENTIANE, VINH, VINHYEN, YÊN BAY.

300 ĐẠI-LÝ ở các tỉnh NAM-KỲ và TRUNG-KỲ.

Những khi nào nên dùng

CỦ'U-LONG-HOÀN ?

- 1.— Khi ăn uống mất ngon và chậm tiêu.
- 2.— Đêm thao thức không ngủ.
- 3.— Nủ dậy thấy bần thần mỗi một.
- 4.— Khi tâm-thần rối loạn, chán đời.
- 5.— Đau lưng, hồi-hợ, lở tai kêu.
- 6.— Nhức mỗi tay chơn, hay mệt thôi-thối.
- 7.— Mắt lòa, hay ngáp dài.
- 8.— Người ốm yếu, muốn mập mạp.
- 9.— Thức đêm quá mệt nhọc rồi khó ngủ.
- 10.— Đi xa mệt nhọc rồi mất sức ăn ngủ.
- 11.— Ngồi lâu đau lưng nhức, mỗi tay chơn.
- 12.— Kém huyết, xanh xao, gầy mòn.
- 13.— Kém khí lực, âm dương bất cử.
- 14.— Kém tinh-huyết, thận hư.
- 15.— Di tinh, huyệt tinh, lâu ngày thành lao.
- 16.— Kém vận động lâu ngày thành lao.
- 17.— Đàn bà trong thời kỳ thọ thai.
- 18.— Đàn bà mất sức vì cho con bú.
- 19.— Đàn bà hư huyết, da mặt xanh mét.
- 20.— Bệnh vật con gái lúc dậy mảy.
- 21.— Bệnh vật đàn bà lúc hết đường kinh.
- 22.— Trẻ con xanh còm vì thất dưỡng.
- 23.— Học-sanh gầy ốm vì ham học.
- 24.— Con nít chậm lớn, bộ tịch kém chóng chỏi.
- 25.— Vợ chơn uống để cầu-ly.

Thuốc Cữu-Long-Hoàn đã được thưởng nhiều huy-chương và cấp-bằng danh-dự ở các cuộc đấu-xảo. Các nhà quyền-quí đều có dùng và tặng nhiều bản son chữ vàng. Thật là một phương thuốc vừa bổ vừa trị bệnh, có danh như ở Viễn-Đông.

VỎ-ĐÌNH-DẪN DƯỢC-PHÒNG

323, Rue des Marins CHOLON

30 Phân-cuộc khắp Đông-Dương

TẠI SAO ĐÀN BÀ KHÔNG THAI NGHÉN?

Đàn bà không có thai nên do nơi đàn ông 1 phần và đàn bà 1 phần. Đàn bà tại kinh nguyệt không đều, khí huyết suy kém, tháng có tháng không, máu hư huyết kém, khi thì có ít khi lại có nhiều, từ cung hạ hạ thì nên trường phục thuốc SONG LIỆU ĐIỀU KINH BẠCH ĐÁI HOÀN SỐ 7 thì kinh kỳ trở nên điều hòa, máu huyết hưng vượng, mạnh khỏe trông mình, mới mong có thai được. Mỗi hộp 0p 80.

Hoặc từ cung bị bệnh làm trở ngại đường thai dục. Người bị bệnh từ cung là khí huyết hư, sanh dễ trắc trở làm cho hai sự gây chướng yếu, hoặc bị ối độc máu xấu khi hành kinh, hoặc bị đàn ông truyền nhiễm độc bệnh phong tình sai h ra bạch cái dầm dề trên tử cung, mọc mụn có nhánh và lở đau như trong từ cung, hãy uống BẮC ĐÁ SƠN QUÂN chừng vài ba hột thì hết, còn bớt mà chưa hết thì uống thêm chút nữa, khi vừa dứt bệnh thì đã thọ thai liền. Mỗi hộp 1p.00

Đàn ông thì lại bộ thận và bộ ngọc quan có bệnh: TINH LẠNH, DƯƠNG KHÍ SUY, MẠNG MÔN HỎA THẠNH. Đàn ông tinh lạnh, đầu đàn bà có thọ thai cũng bị hư. Dương khí suy thì giao cấu không vững bền, đàn bà chưa mãn nguyệt dương tinh đã ra mà âm tinh chưa kịp âm cho trễ kỳ phối hiệp. Mang môn hỏa thịnh, sự giao cấu rất bền bỉ đàn bà mạng nguyệt trước âm tinh ra mà dương tinh chưa ra thì cũng trễ kỳ phối hiệp. Cũng không thai nên đẻ. Vậy cần phải trường phục TAM TINH HẢI CẦU BỔ THẬN HOÀN đáng cho bổ thận bổ khí, kiện hỏa Âm Dương phối hiệp đúng kỳ mới có thể làm nên con cháu ngọc sanh con nối hậu: Mỗi hộp 1p.00.

Nhà thuốc **VÔ-VĂN-VÂN**
THUĐAUMOT

Chi nhánh 229 Rue d'Espagne — SÀI GON

Télép. 21.442

AI LÀ NGƯỜI VIỆT-NAM CÙNG NÊN BIẾT:

- Người Tây-phương qua nước Nam ta từ hồi nào?
- Vì sao nước Pháp phải chinh-phục nước Nam?

cùng là bao nhiêu việc ngoại giao, quân-sự từ lúc thất-thủ Nam-kỳ cho đến sự tích LƯU-VĨNH-PHÚC đối chiến với binh Pháp ở Bắc-hà ra thế nào nên đọc sách:

VIET-NAM TÂY-THUỘC SỬ

của ĐÀO-TRINH-NHẤT — trong loại **KHẢO-CỨU TÙNG-THƠ** do Thợ cuộc ĐỒ-PHƯƠNG-QUẾ
41 Boulevard Tổng-đốc-Phương — CHOLON xuất-bản

Quyển I nói về «**NGUYỄN-DO**», sắp ra đời nay mai.

Một tác-phẩm gồm có nhiều tài liệu về lịch sử, sưu tập rất công phu, sắp đặt rất kỹ-lưỡng, lại góp nhặt rất nhiều sự tích lạ và hình ảnh xưa, thuở nay chưa nghe chưa thấy.

Ai là người Việt-Nam cũng nên đón xem sách này, vì ai là người Việt-Nam cũng phải biết lịch-sử của mình ra sao?

Vì tài liệu phức tạp và sự tích dồi dào nên phải in ra làm sáu tập mới đủ, mỗi tập dày từ 150 đến 300 trang.

Giá bán lẻ sẽ tùy theo số trang nhiều ít mà tính từ 0p.60 đến 1p.00.

Quyển nào cũng có hình ảnh, sự tích xưa, để làm lịch-sử-thượng chứng cứ rất có giá trị.

Đọc giả đặt mua trước với giá bốn đồng (4p.00) sẽ hưởng được nhiều điều lợi:

I) Những quyển nhiều trang khỏi phải trả thêm tiền.

II) được tặng thêm:

hoặc a) **Biện-chứng-pháp phổ-thông** của PHAN-VĂN-HUM, trong loại «**Khảo cứu tùng-thơ**» do thợ cuộc ĐỒ-phương-Quế xuất bản.

hoặc b) **Khởi-hương** của TỬ-NGỌC và **Hai thắng khôn-nạn** của NGUYỄN-CÔNG-HOAN.

hoặc c) **Thi sĩ kỹ-phong** của cô LÊ-CHI và **Tục lự** của KHAI-HUNG.

III) Vì sách in có hạn, nên đọc giả có lợi đặt mua trước, khỏi sợ không đủ bộ.

TỜ NHẬN MUA TRỌN BỘ

VIET-NAM TÂY-THUỘC SỬ

của ĐÀO-TRINH-NHẤT

Trong loại: «**KHẢO-CỨU TÙNG-THƠ**»

do thợ cuộc ĐỒ-PHƯƠNG-QUẾ xuất-bản

Tôi ký tên dưới đây là
nghề nghiệp địa chỉ
nhận mua trọn bộ «**VIET-NAM TÂY-THUỘC SỬ**» với giá đặc
biệt là Bốn đồng (4p.00) gửi bằng bưu phiếu số
kèm theo đây (1).

Theo điều-kiện đăng trên báo tôi khỏi trả thêm tiền nếu
sách bán lẻ có giá cao hơn, và tôi được tặng thêm sách a,b,c, (2).

Làm tại, ngày 1937

Người đặt mua trước bộ V.N.T.T.S.

1 — Xin gửi bưu phiếu ngay cho M. Đồ-phương-Quế 41 Tổng-đốc-Phương Cholon.
2 — Xin gạch bỏ sách không lấy. — Cõi trên kia.

**Nó có những nhều, hay không...
Không phải là không có duyên cớ !!!**

Phải coi chừng trong mình nó nhiệt, cho nên nó mới lứt
lứt khó chịu, mới biếng chơi nhều nhều mới nóng nảy khóc lả.
Không nên để cho nó nhiệt trong mình, phải giải nhiệt
cho nó bằng cho mát mình, khỏe khẻ, ăn chơi, tởng giỡn,
đặng như vậy nó mới chóng lớn và mạnh khỏe.

Thuốc THỐI NHIỆT ĐƠN của nhà thuốc THIÊN-HÒA-
ĐƯỜNG là phương thuốc giải nhiệt khử phong rất linh
nghiệm, không có thứ thuốc nào so sánh bằng.

Trẻ em nhiệt, nóng mình, ăm đầu, hoặc khó ở muốn đau
cho chúng nó uống thuốc này vào, thì thấy khỏi ngay,
trước sau không đầy 15 phút đồng hồ.

Bởi vậy cho nên ngày nay các bà mẹ đều biết phương
thuốc rất linh nghiệm ấy nên thường cho con cái uống;
chẳng những cho nó uống trong khi khó ở mà thôi, bình
thời thỉnh thoảng lâu lâu cũng cho nó uống để khử phong,
huyệt huyết đặng cho nó ngon ăn, ngon ngủ nữa.

Nhưng phải nài cho đặng thứ thuốc

THỐI-NHIỆT-ĐƠN

của nhà thuốc

THIÊN - HÒA - ĐƯỜNG

208 rue des Marins - Cholon

(nhãn hiệu con Nai)

Hãy coi chừng kẻo mua lầm phải thuốc giả mạo
Giá mỗi ve... .. 0\$10

Có bán trong các tiệm thuốc Lắc ở khắp nơi.

Nên bắt chước người
mẹ trên đây quý
bà hãy dùng sữa
«CON CHIM» mà nuôi
trẻ em, thì trẻ em
sẽ trở nên vạm vỡ
♦ và mạnh khỏe. ♦

SỮA VÀ BỘT-SỮA NESTLÉ «CON CHIM»
GIÚP THÊM SỨC MẠNH